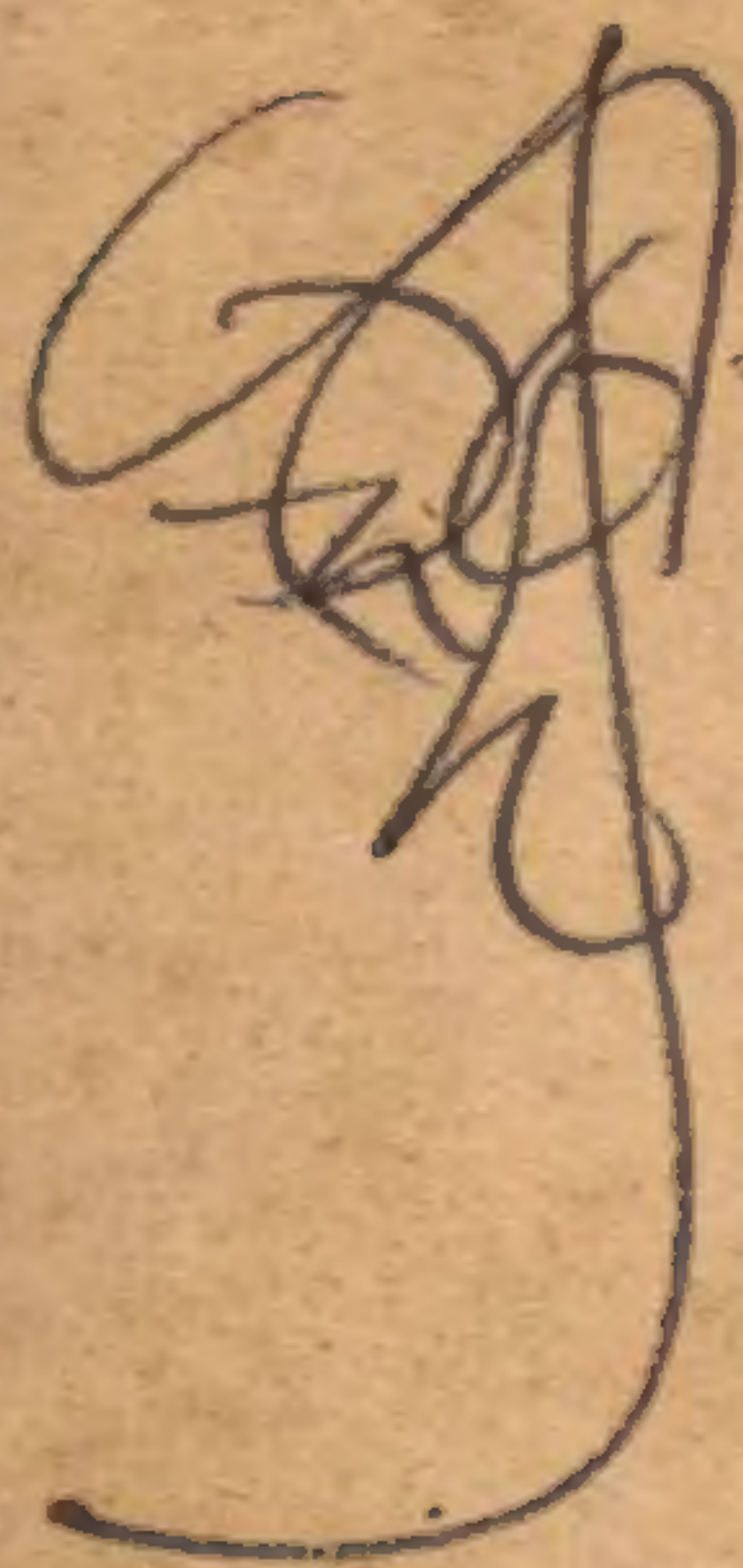

RSK01A250

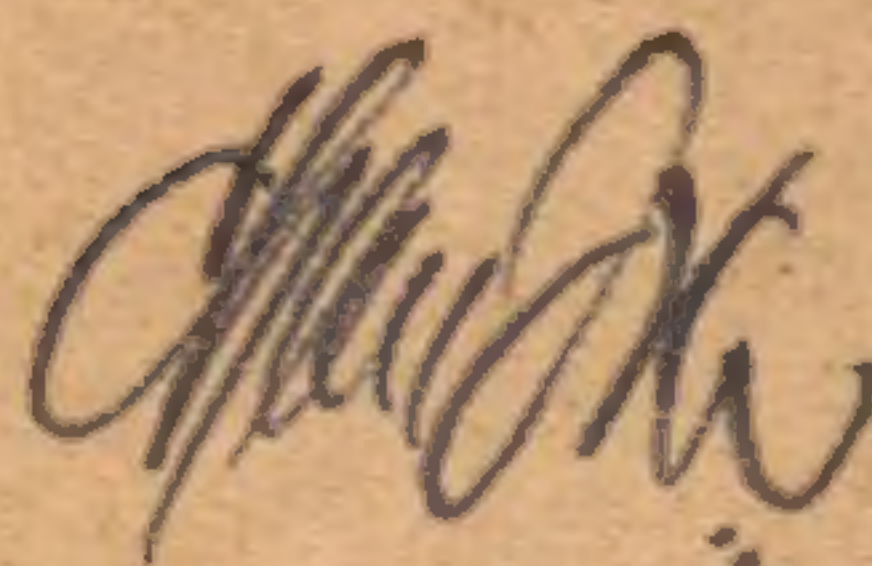
అత్తో నేరేడు

(కథలు)

27

★

మల్లాది రామకృష్ణశాస్త్రి

★

విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయం

విజయవా

ప్రచురణ నెం. 222

ప్రథమ ముద్రణ

వైశాఖం, 1879

C¹

వెల : రూ. 1.25

ముద్రణ
స్వతంత్ర ఆర్థ ప్రపంచము
నిజయవాడ.

2

27

విషయ సూచిక

విషయ సూచిక

1. అల్లోనేరేడు	...	9
2. అమరావతి	...	18
3. మీమాంస	...	25
4. శిక్షావల్లి	...	40
5. వేదమూర్తులు	...	54
6. గృహిణీపదమ్	...	74
7. అసుర-సంధ్య	...	108
8. మంచిముత్యాలు	...	122
9. మలయమారుతం	...	138
10. సామగానం	...	144

3

(27)

మనవి

శ్రీ మల్లాది రామకృష్ణశాస్త్రిగారు పాఠశాలోక
సుపరిచితులు. వారి కథలు యిప్పటికి వి భాగాలుగా
ప్రచురించాము. పాఠకులు అత్యంతానందంతో స్వీక
రించారు.

ఇవి చూచి శ్రీ శాస్త్రిగారి రచనలు తమవద్ద
వున్నాయని, తెచ్చి మా కిచ్చిన మిత్రులున్నారు. వారికి
ధన్యవాదాలు. అవికూడా త్వరలోనే ప్రచురించగలము.

పాఠకులు యీ ప్రచురణల నాదరించగలరని
విశ్వసిస్తున్నాము.

— ప్రచురణకర్తలు.

★

5

Q

(27)

త్రోవేరేడు

8

27

అత్తో నేరేడు

ఎబ్బే ! ఇప్పటి పట్నం మునుపటి పల్లెకాదు.

మునుపటి పల్లె ఆనవాలే ఇప్పుడులేదు.

పాడూరులేదు - కూలిపోయి పునాదులు మిగిలిన గుళ్లు లేవు, గోపురాలులేవు ! ఎంతలోతు తవ్వినా నిధులులేవు, నిక్షేపాలులేవు! ఆ పరగణా హోల్ మొత్తంమీద, అప్పుడు రాలిన గింజన్నా మొక్క మొలవలేదు. అప్పటికి మొలిచిన మొక్కన్నా మానుకట్టలేదు. ఆనాటికి నిలిచిన మానన్నా, ఒక్క బోదెన్నా, సత్యానికి నిలువలేదు. సంజెదీపం వేళకు కళగాడన్న పల్లె, మల్లీ చుక్కపొడిచే వేళకల్లా, ఒక్క మొయిని సురేసుకు పోయినట్టు పోయింది.

ఏమైపోయిందంటారు ?

అల్లో నే రే డు~~~~~

ఎండకన్నెరుగని ఆడకూతురు అయినవారింట పుట్టి అబ్బనాకారంగా పెరిగి, ఆ యింటఅడుగు పసుపు పారాణితో, పాపిటబొట్టుతో, చెంపన చుక్కతో, సిరులబ్బే చూపుతో యీ యింట పెట్టిన ఆడకూతురు చేయరాని పాపం చేయకపోయినా మోయరాని నింద మోసింది. అయ్యో పాపం! అన్నవారు లేకపోయిరి. కుయ్యో అన్నా గోడు ఆలకించేవారే కరునైపోయిరి. ఆ బిడ్డ ఎంత హడలిందని! ఆ తల్లి బ్రతుకు ఒక్క చిటికెలో చీకటిగుయ్యారమై పోగా ఎంత కుమిలిందని?

ఒక్కకన్ను మూసింది. ఒక్కకన్ను తెరిచింది. ఎందుకు యిచ్చావమ్మా యీ పుటక? అంటూ కన్నతల్లి మీద గావురుమంది. కానరాని తల్లికి మొక్కుతూ గావురుమంది. తెరిచిన కన్ను నిప్పులు చెరిగింది. మూసిన కన్ను ఒక్క ముత్యం విడిచింది.

ఆ రవంత ముత్యం సముద్రమంత అయింది. సముద్రం-సముద్రం ఏడుసముద్రాలంత అయింది. ఏడు సముద్రాలు ఏక ఉప్పెనైంది.

ఉప్పెనొచ్చి ఊరు ముంచెత్తింది; పోటొచ్చి పల్లెపల్లె నేలమట్టం చేసింది. ఆటొచ్చి, ఆ చీపరపాపర అంతా తుడిచిపెట్టింది.

తుడిచి పెట్టినంత మేరా - వానదేవుడొచ్చి, కల్లాపి జల్లాడు. గాలిదేవుడొచ్చి తడి ఆరబెట్టాడు. సూర్యభగవాన్లు అప్పుడు తెరపిచేసుకుని వచ్చి, భూమ్మీద ముగ్గులల్లే నెరియ

~~~~~అల్లో నే రే దు

విచ్చాడు. అంతే, ఆ పొద్దు మొదలాయె ఆ గడ్డమీద ప్రాణా
డదు; ఆ నింగిమీద పిట్టాడదు!

స రేనయ్యా - మరి, ఆ ఆడకూతురు కొచ్చిన నిందేమి
టంటారు !

ఆడకూతురికి రారాని నింద !

అయిన యిల్లాలికి కలలో అన్నా రాకూడని నింద !
కట్టుకున్న మారాజే తప్పబట్టేనే - ఆ తల్లిని అంతమాటంటే
పాపమనన్నా తలచక పోయేనే - ఒట్టూ సత్యాల్లా నమ్మక
పోయేనే - ఇంకేంజెయ్య నాతల్లి? ఇంకెవరితో మొరబెట్టు
కోను ఆ అమ్మ !

సీతమ్మంటే సీతమ్మవా రేనయ్యా ! ఆ అయ్య రాము
డంటివాడేనయ్యా ! అయితేనేం, మూడు పువ్వులూ ఆరు
కాయలూ కావల్సిన బతుకు మూణ్ణాళ్ళ ముచ్చట అయింది;
ఆ కాపురం ఆరిపోయే దీపమల్లే ఒక్కసారి భగ్గుమంది.

సీతమ్మ సిరిగల యింటపుట్టింది. సంపదున్న యింటికి
వచ్చింది ! ఆబిడ్డ తెచ్చిన సారె పల్లెఅంతా ముమ్మారు
పంచిపెట్టినా, ఎక్కీదక్కీ మిగిలింది. రామయ్య కుటుంబం
అంటారా, పరగణా పరగణాకంతా మోతుబరీ అనుకోండి;
వారికి ఏంతక్కవ ? గీతొక్కటే తక్కువ; బ్రహ్మరాసిన
రాతొక్కటే తక్కువ !

సీతమ్మ అల్లా వైభోగంగా సార్లెతో - చీరెతో తల్లి
వచ్చింది; వెంటను, పట్టెమంచం వచ్చింది, పానుపొచ్చింది;
రంగరంగ వైభోగాలొచ్చినాయ్.

అల్లో నే రే డు~~~~~

తూర్పువేపు గదిలో పానుపేశారు; పడమటింట
బంతులు బరి, విందులు చేసుకుంటున్నారు.

వచ్చిన చుట్టాలందరూ, జాబంబంతులు ఆడుకున్నారు.
మేజువాణీలు చేయించుకున్నారు.

తెల్ల వారుజాముకి ఎక్కడవారక్కడ అలసిపోయినారు:
చోటుచూసుకు సొమ్మసిల్లిపోయినారు.

సీతమ్మ అంతదాకా మేలుకుండలా! ఆ విద్దెలూ
ఆ చోద్దాలూ ఆ తల్లికి నచ్చలా!

వచ్చే ఆవులింతను చిటికివేసి ఆవులించింది. అక్కడ
నుంచి బద్ధకంగా లేచిపోయింది. బద్ధకంగా పోయిపోయి
ఆ నిద్దురమత్తులో, అల్లాగే పక్కమీద చోటుచూచుకుని
వాలిపోయింది. వాలినపళాన నిద్దరోయింది..

ఏ మూలనో కునుకుతీసిన రామయ్యకు కోడికూత
వేళకు ఎవరో వెన్నుచరిచినట్టు మెళుకువ వచ్చింది. తానున్న
వెంపు చూసుకున్నాడు, తన వెంపు చూసుకున్నాడు. ఒక్క
ఒళ్ళువిరుపులో, పట్టిమంచం యాదకొచ్చింది, పండంటిపిల్లది
యాదకొచ్చింది. లేచి నడింవాకిలికొచ్చాడు. చుక్కలమీదికి
చూశాడు. ఇంకా జాము ప్రొద్దుందిగదా అనుకున్నాడు.
ఉసూరుమన్న ప్రాణికి ఉత్సాహం వచ్చింది. ఒంటికి
వేడొచ్చింది, చెంపకు ఒరచూపొచ్చింది. చివాల్న పోయినా
డయ్యా, పానుపువేసిన గదిలోకి.

సీతమ్మ పొస్తకమల్లే ఒత్తిలి పడుకుంది, మాంచి
నిద్దరోవుంది. అట్టే పరకాయించాడు. అడుగులో అడుగేసు

~~~~~ 12

~~~~~అల్లో నే రే డు

కుంటూ చెంపమీద చిటికేశాడు. చిటికేసినంత చిరునవ్వు నవ్వాడు. అంతే ప్రాపతం ఆ యింటికి.

చిటికెలోనే మేలుకుంది సీతమ్మతల్లి. చిరునవ్వుకు నాగసారంవిన్న ఆడత్రాచైంది. పంచప్రాణాల్లోనూ మిడిసిపడి ఆ మెడ కావిటేసుకుంది. ఏమో కులికింది. ఏమో గునిసింది. ముచ్చటాడేపాణెంనేరనిచిన్నది మాగపోయింది. అయితేనేం గడియలతరబడి వేగిన వేగూ - సోగిన సోగూ, కనుపాప విప్పిచెప్పింది.

చెప్పిందయ్యా చిన్నదాని కనుపాప. ఆకళింపయిందయ్యా, చినవాడికి. చిలకముక్కుకు దొండపండందినట్టు, జీరు గోరికి చివురాకు అందినట్టు సుఖపడేవాడే! - సుఖపెట్టేవాడే - కాని, చిన్నది ఆ నోము నోచలేదు. చినవాడికి ఆ అదృష్టం పట్టలేదు. తొలిముచ్చటకు కలకట్టుగా, సొక్కిసోలుతూన్న చిన్నది - అటువాలేదల్లా చటుక్కుమని ఇటుకేసి బెదిరి, త్రుళ్ళిపడి కెవ్వన కేకవేసింది.

ఆ వేసిన కేకకు ముసుగుదన్ని ఒళ్లు తెలియని నిద్రల్లో ఉన్న ప్రాణి చింబోతల్లే ఎగిరి గంతేసింది. ఆ చింబోతు, చింబోతంటారా కాదుకాదు. రామయ్య తమ్ముడు కామయ్య. బంగారువంటి మనిషి, బంగారమంటి మనసు-భయమూ భక్తి ఉన్న పడుచువాడు.

కెవ్వమన్న కేకకు మెళకువవచ్చింది. అన్ననుచూశాడు, వదిన్ని చూశాడు. తానున్న పానుపు చూశాడు. అయ్యో రామా అని అంగలార్చి, అన్న పాదాలమీద పడిపోయినాడు.

అల్లో నే రే డు~~~~~

ఆవుకుమన్నాడు. ఎంత తప్పు - తప్పని వాపోయి, తల నేల నేసి కొట్టుకున్నాడు. ఆఖరికి, - అన్నా ! అన్నాడు: 'వదినె మనింటి కొచ్చిన పండగలో ఒళ్లు మరచిపోయినా, అటునుంచి వస్తున్నా, అగరొత్తులు గుప్తమన్నాయి. ఆగిపోయినా, గుమ్మం వారకొచ్చి తొంగిచూసినా, గుమగుమా అత్తకు దీపం వెలుగుతూంది. కన్నెదర పాలమీగడల్లే పానుపు అగుపించింది. తడిమి చూసినా - తబ్బిబ్బిపోయినా, నడుం అదే వాలింది. ఒళ్లు అదే ఆదమరచింది. మగత మగతగానే పట్టు కుచ్చలాటి శాలవా పైకి లాక్కున్నా, ఒక్క కునుకు తీసి వేద్దామనుకున్నా - మరి ఒళ్ళు తెలియలా ! నా మనవి. ఇంతేనన్నా !'

కామయ్యతల ఛెళ్లున తన్నాడు రామయ్య తండ్రి ఒళ్ళు తెలియని ఉగ్రంతో ! మెడనరాలు ఫెటఫెట మెటి కిలు విరిగినాయ్ ! అంత తాపూతిని, కామయ్య గుక్క తిప్పు కున్నాడు.

'పర్వతంలాగా పడుంటివే. కానరా లేదా తల్లీ !' అన్నాడు.

వెక్కి వెక్కి వచ్చే దుఃఖం ఆవుకుంటూ, 'నా దైవం అనుకుంటినయ్యా ! అలికిడై తే మెలుకువ వచ్చేనని పట్టి నిల కరచుకుని పండుకున్నానయ్యా !' అన్నది సీతమ్మ.

'విన్నాపుగందా అన్నా' అన్నాడు లేనిసత్తువ తెచ్చు కుంటూ, కామయ్య. అనడమేమిటి, మళ్ళీ అన్న రామయ్య మరో తన్ను తన్నడమేమిటి ! తన్నిన తన్నుకు, మెడనరాలు

~~~~~14

~~~~~అల్లో నే రే డు

మరిన్ని మెటికెలు విరిగినయ్. గుండెలు, నాభిదగ్గిరికి నుంగి పోయినాయి. పడగ విప్పిన తాచైనాడు కామయ్య. నిదుర లేచిన సింహానైనాడు కామయ్య. ఏనుగంత సత్తువొచ్చింది. పట్టిన గుప్పిటిపట్టు విదిలించుకున్నాడు. తూలే కాలు దుయ్య బట్టుకున్నాడు. చీమైపోయి, దోమైపోయి, అంటున్నాడు గందా ! 'అన్నా ! నా మనవి ఆలకించవయ్యా !'

అన్న - రామయ్య ఏమాటా చెప్పడే - కాళ్ళా వేళ్ళా బడి బతిమాలుకుంటోన్న తమ్ముణ్ణి కన్నెత్తి చూడడే !

పోయిపోయి ఏటిబడ్డన కూచున్నాడు. పైన గొడుగు గల్లే మబ్బుంది. సిగలో పువ్వుల్లే సూర్యుడున్నాడు. వింజామ రల్లే గరుడపక్షి ఆడుతూంది.

అడుగులో అడుగేసుకుంటూ కామయ్యొచ్చాడు : అల్లంతదూరాన సీతమ్మొచ్చింది. వచ్చివచ్చి - మానేసుకు పోయినారు. నోటిమాట రాక - పలుకరించలేక -

జామైంది, గడియైంది రామయ్య కదిలాడు. ఒక్క ఉడు కురికాడు. తమ్ముణ్ణి పట్టుకుని గాను గాడేశాడు.

జామపండల్లే విచ్చినగడ్డం చేతబుచ్చుకుని, కామయ్య నోవ్వుతో అన్నకు మొక్కాడు.

"ఒంటిడోపరినవుంది ఈ పుటక !- ఒక్క ప్రాణమూ పుచ్చుకో అన్నా ! ఉడుకుమీదున్నావ్ ! ఉగ్రాలమీదున్నావ్ - ఈ పశాన నన్ను తెగెయ్యకపోతే నువ్వు బతికేట్టు లేవు" అని బతిమలాడాడయ్యా !-

"ఒంటి పాన్పుమీదుంటిరే - పిల్లమనసేయలా !"

అల్లో నే రే డు ~~~~~

“రామరామ !”

“చెయి మీ నెకిపోలా ?-”

“చెయి లేని యెన్నెం తవ్వి తల కెత్తుకున్నాడు బిడ్డ -
తల్లొచ్చి - పక్కను పండుకుంది. అది అన్నెం అంటావా?”

“వదిన్ను కంట జూడలా !”

“ఒక్క రెప్ప-”

“వల్లమాలిన చక్కంది: ఒక్క రెప్పలోనే మనసు
గుంజుకు నుంటుంది!- నీవు ఓ రెప్పను చూశావు ! నేను వెయి
పుటకలకని మనసిచ్చాను-నిన్ను చీల్చినా మచ్చపోతుందా? -
పసిపిల్లడల్లే బావురుంపన్నాడు రామయ్య! అంతతో తమ్ముడు
ఉగ్రుడైనాడు.

“తల్లివయేభగ్యం తాళికట్టి తెచ్చుకున్నవాడు దక్క
నీయలా ! పోనీలే అమ్మ. కన్నవాడు పేరెట్టుకున్నందుకు,
ఆ తల్లి కష్టాలే నీకూ వచ్చినాయా! మల్లెపూవల్లే మాయింటి
కొచ్చావ్. సిగలో ముడుచుకోడం నేరకపాయె. కళ్లనద్దు
కుంటున్నా తల్లీ. మా తప్పులుకాయద్దు - మా వంగసం
నిలవద్దు. శిక్షించక జాలిదలచావో వేయిపుటకలు పుట్టి
వెంటాడుతా -” ఒక్కబిగివిని యామాటలనేసి సూరడికి
మొక్కి కామయ్య తోరగిగల్లే పోయి ఏటిలో కలిసిపోయినాడు.

‘వాడురాకుండా వాడేపోయినాడు. యింటికివస్తే ఏలు
కుంటా’ నన్నడయ్యా ! సీతమ్మ ఉలకలా. ‘పల్లెకుపోతే
తలెత్తుకు తిరగలేను - ఏం గందరగోళంగా ఉందో - ఎన్ని

~~~~~అల్లో నే రే దు

కమామేషులు పుట్టినాయో - అన్నీ నరంలేని నాలుకలు -'.
సీతమ్మ పలకలా!

“కాపురం పాడుచేసుకుంటావా? -” సీతమ్మ మరింత
ఉగ్రంగా నవ్వింది. రామయ్య పొటేలల్లే రొప్పకుంటూ పారి
పోయినాడు. పల్లెలో కనబడ్డవాడల్లా పలుకరించాడు. కంట
బడిన ఆడకూతురల్లా నిలవేసింది! ఏమైంది సీతమ్మ? ఏటొడ్డు
నుంది. తాను తెగించిందా నువ్వు విడిచావా? దైవానికి
తెలియాలి. ఊరుకు వంక తెచ్చింది! కత్తులు లేచినాయ్,
కటార్లు దూసినాయ్ - పల్లెపల్లె ఏటివారకు దండుకట్టింది.

అక్కడ సీతమ్మ తపసులో ఉంది. ధ్యానంలో ఉంది.
దిగువనే కాడనో సందడాయె. రానురాను, మందొస్తున్న
అలికిడాయె. ఓరచూపు చూసింది. ఒక్కకన్ను విచ్చుకుంది.
పుట్టబోయే బిడ్డలు కేరుమన్నారు, తరించబోయేటి వాళ్లు
తల్లి అన్నారు. ఏదీ వినలా, ఆడపుటకైతే యింత అలుసా
అనుకుంది. కామయ్యను తలుచుకుని, నాతండ్రే అనుకుంది.
ఒక్కపుటక పుట్టావ్ నన్ను ఉద్ధరించావ్. మళ్ళీ జన్మలెత్తే
పనిలేదు. పగదీరుస్తున్నా బయల్లో కలిసి...అంది.

తెరచినకన్ను నిప్పులు చెరిగింది.

అందుకు ఇదీ కథ -!

అ మ రా వ తి

వైభవ దేవేంద్రుడు, వాసిరెడ్డి వెంకటాద్రి ప్రభువు.
కృష్ణకు యిద్దరి అద్దరి మాగాణం అంతా చెక్కుచెదరని ధర్మ
విక్రమంతో, ప్రజలకు తండ్రిగా, పెద్దలకు విధేయుడుగా,
శాసనానికి తలవరిగా, శత్రువులకు చండశాసనుడుగా, ఏలు
కుంటూన్న చల్లని హయాములో—

ఎల్ల వేళలా, ఎండనక - నీడనక, విచ్చుకత్తులవారు,
బరిసెలవారు, బల్లాలవారు, వీనుమిగిలిన వీర రాహుతులందరూ
పచ్చెపువాళ్ళ బాదరబందీ, ఏ పరగణాకూ సోకనీకుండా
వేయికన్నులుగా వేయికివేయి బాహువులుగా, పరాక్రమాల
మెలగుతూ ఉండగా,—

సింగారం పొలిమేరల్లో, ఎన్ని తరాలుగానో ఉండ
పాదుకున్న మర్రి - నీడను వనాడో, తలపండిన తబిసి చిన్న

పర్ణశాలలో, బుల్లితులసీ బృందావనంమయంగా, కృష్ణాజనం మీద, చిత్రాసనం మీద, దర్భాసనం మీద పద్మాసనంగా - పొద్దు పొడిచిం దెరుగక, సంజకమ్మిం దెరుగక అలా కదలని కాలూ మూసిన కన్నుగా మనకు కానరాని, అదేదో మగతలో ఉండిపోయినాడు.

చివరకు ఎన్నాళ్లకో ఓనాడు, ఆ తబిసిగుండెల్లో, బొమముడిలో చిక్కిన నెలుగు పట్టపగ్గాలులేక, ఉబికిఉబికి పండువెన్నెలై రెక్కలకు అందనిమేరకూ పులుగులునేరని దూరాలకూ ఎగిసిపడి ఎగబాకి, ఆకాశగంగై వరాహస్వామి ఉద్ధరించిన చేనంతా చిలకరించింది : తబిసి కన్ను తెరిచాడు.

తానై కన్ను తెరిచాడు; తనో మనిషి ననుకున్నాడు; తన్ను తా నెరిగినాక దగలున్నాయ్ దప్పికలున్నాయ్ - దాహమైంది తబిసికి. కమండలం ఉంది - ఉదకంలేదు.

ఎవరీ పనికిమాలిందని ఎలుగెత్తనిమానం ఉరుములు పెటున గర్జించింది.

ఆమడదూరాన లేడల్లే పోతూన్న - నీడమనిషి ఒక్క చుట్టుతిరిగి, తబిసి ముందర గిరవాటుపడి, సొమ్మసిల్లబోతూ, నేనే అయ్యా, అని ఆ పాదాలకు మనవిచేసుకున్నాడు.

“నేనంటే”

“దొంగను.”

“కావేమో !”

“నాకా అనుమానం లేదయ్యా !

పుట్టింది దొంగ కడుపున

అల్లో నే రే దు~~~~~

పెరిగింది దొంగ ఒడుపున-

కాదంటే నాకు అవమానం కాదయ్యా!

అది మీ అజ్ఞానం—”

తబిసి, కనపడని కదలికతో, కనురెప్పతో రవంతగా,

ఆ పలుకులకూ మ్రొక్కాడు-

“శపించనా!”

“కూడదయ్యా! -చేసిన తపసంతా, నా పాపమీద కత్తి పదునుగా ధారపోస్తారా!

“శిక్షించే వరం - ఏ మహారాజుపరమో చేయండి.”
నీడ నెలుగులో మాయమైపోయింది.

పిండారీ మూకలు, దేశం గగ్గోలుచేస్తున్నాయ్. పర గణా అంతటా ఒకటే నరుకుల - వేట్లాట - మన్నె సుల్తానుకు ఈ బెడద చెవి సోకనీకుండా, ప్రజలే, ఏ వాడకు ఆ వాడను, ఏ సీమకు ఆ సీమను కాచుకుంటున్నారు.

సంకురాతిరి పండుగపూట, తెల్లవారకముందే నెంక టాడి ప్రభువు కృష్ణలో స్నానం చేస్తు ఉన్న పాటున ఉండి, ఉలికిపాటుగా “పట్టిందితాతగారూ!” అని, ధైర్యంగానే కేక వేశారు!

అల్లంత దూరాన జపం చేసుకుంటున్నారు- పాపయా రాధ్యులవాడు. వారు అరగన్నుగానే, “దేశానికా నీకా, నాయనా!” అని తనలోతాను అనుకున్నారు.

పట్టింది మొసలే అయితే, ఆ మెలుకువ తెలుసును నాయుడికి. ఆ వేటలో తరతరాలుగా మొనగాడాయెను.

~~~~~ 20

కాని ఆ పట్టు మొసలిపట్టుకాదు. ఆ ఒడుపు మొసలి ఒడుపు కాదు. కాలు కరకర మనలేదు. నీరు కందలేదు.

• పట్టిన దొంగ పాదంవిడిచి ఉవ్వెత్తున నిలుచున్నాడు.
“ఎవరవయ్యా!” అన్నారు ప్రభువులు.

“బతిమా లేందుకు, పాదం పట్టిన వాడినయ్యా! తల్లి కడుపున తారసిల్లాం - దానంచేయవయ్యా - దయా, జాలీ, ఆచేత, ఈచేత ధారపోయనయ్యా తండ్రీ!”

పాపయారాధ్యులు - సందడిగా చేరువకు వస్తున్నారు- వస్తూనే సెలవిస్తున్నారు- “మరి, పలువిప్పకు మొనగాడా!

అర్థమయేట్టు చెప్పేవుసుమీ! ప్రభువులకు పాపభీతి బలిసి, పుణ్యానికి వేసగి వచ్చింది”

వెంకటాద్రినాయుడు తన మనసు ధారాదత్తంచేశాడు. దొంగ ఒక్క మునుక్కో ఏటిపాలై పోయినాడు.

వేటలో పట్టితెచ్చిన మృగాలనూ వేడుకచూపించడం ప్రభువులకు అలవాటు. పిండారిమూకను పట్టితెచ్చారని పర గణా అంతటా ఒక్క చిటికెలో సాటింపు అయింది. తిరునా శ్శకు వచ్చింది ప్రజ-

ఒక్కబాగున ఒకే వెన్ను విరుపున చింతలతోపులో ఉంది పిండారిమూక. అటునుంచి నరుక్కువస్తున్నాయ్ విచ్చు కత్తులు : ఇటునుంచి నరుక్కుపోతున్నాయ్ పట్టాకత్తులు, తల లన్నీ రాలినాయ్. ఒక్క తల మిగిలింది. అక్కడ అన్ని కత్తులూ ఆగినాయ్.

అల్లో నే రే దు~~~~~

ఆ తల రుళికింది. ఆ కళ్ళు కత్తులు సానబెట్టినాయ్.
కాని ఏ చెయ్యి ఆడలేదు ! ఏ అడుగు ఆడలేదు !

“నాయనా !” అన్నది గొంతు :

కన్నెదుట పిలిచేది. ఆ దొంగ పిలుస్తూన్నది - పాప
యారాధ్యులు.

“ఆఁ” అన్నాడు నాయుడు.

చేత కత్తి అందుకుని, ఓరగా చేరువయినాడు.

“ఏం ప్రభూ ! దానంపట్టినవాడు ఈవరం మీపరం
చేస్తున్నాడు. ఒక్కటే విసురు!”

ప్రభువు ఇంకా జంకుమీదే ఉన్నాడు.

“నీవు పిండారీవా?”

“కాను! అంతకన్న గండడిని. ఏం అయ్యా! ఎన్ని సార్లలో
పట్టి తెప్పించావు పిండారిమూకను. ఎందరినో నరికించావు
కాని, ఎప్పటికప్పుడే జాలిపడి అటునుంచి నరికించి ఇటు విడి
చావు; ఇటునుంచి నరికించి అటు విడిచావు. నీది దయ అను
కున్నావ్. అంతకే ధర్మమనుకున్నావ్. నీ జాలి మాకు
చేటుకానా; మీ ధర్మం పరగాకు ఆపదకానా; మాటికి
మాటికి మంటలు ఆర్పావే కాని, చిటిలే రవ్వల్ని ఏం
చేశావ్ ! ఇక చాలించయ్యా ! నీకు ప్రజలకన్న దైవముందా,
మా మేలుకన్నా పూజ ఉందా ? - ఏలే ప్రభువుకు ఎవరు
వంకబెడతారు ? ఎదుటపడి, ఎవరు తప్పు దిద్దుతారు ?
నే నొక్కణ్ణే !”

~~~~~ 22

ఏలేవారి తప్పు - నా తప్పుగాదా అనుకున్నా !

“ఎన్ని పుటకలుగానో పరగణాలో దోచుకు బతికేందుకు హక్కు మాకు ఉంది. పచ్చగాడన్నా దోచుకుంటే అందంకాని, అల్లాడిపోయే ప్రజను చూస్తే గుండె తరుక్కుపోయింది; అటూ చేయిపోలా, నా ధరమంమీద మనుషూ పోలా.

చలిదన్నా ముట్టకుండా యిటూ పడివచ్చా ! మర్రి క్రింద ఓ అయ్య ముక్కు- మూసుకునిఉంటే పొరబుర్రలో నీరు కాసిని పుక్కిటపట్టినా ! ఆ అయ్య కన్ను తెరిపించి కసిరించుకున్నా. ఒక్క ఉరకనువచ్చి, నీ పాదంపట్టినా - దానంపట్టినా దండులో కలిసి కాళ్లబాదామల్లే ఎటూ మెసల నీకుండా - మీచేత పట్టించినా.

నరికిన పుణ్యం మీదేగాని, నరికించిన పంపా నా కెందుకూ - విసురు !—”

నాయుడు ఆ కత్తితోనే ఆ చేతు లలా జోడించి “అమరేశ్వరా !” అన్నారు తగని జాలిగా.

“విసురు !”

విసురన్నమాట విసుగున, కత్తి చళుకుమనడ మేమిటి, ఆ తల ఎగిరిపడడమేమిటి!

తలలేని మొండెం తపసులో ఉన్నట్టు పద్మాసనం వేసింది-తడువుకోకుండా వచ్చి, జీవంతోవున్న వేలు ప్రభువు నొప్పను తిలకం అద్దింది, నెత్తురు జీరతో.

అల్లో నే రే డు~~~~~

ఆ దొంగ ఆచోకీలేదు. ఆచోటి కిప్పుడు ఆనవాలు లేదు; ఆ కథా కమామీషూ నిన్నా మొన్నా పుట్టినవాళ్లకు ఎరికేలేదు !

నాయడిపేరు శిలాక్షరంగా ఉంది ! ఆ ప్రభువు ధర్మం నూటొక్క గుడిలో దివ్యై వెలుగుతూంది-ఎవరి తపసో నిలిచింది. ఎలాగో వెలిసింది అమరావతి.

“మీ మాంస”

ఆతన్ని చూడగానే ఎంతో జాలివేసింది. నాకన్న అట్టే ఎక్కువ వయసు ఉండదు. నాకన్న ఎన్నో రెట్లు కను ముక్కుతీరు బాగున్నది. నాకన్న తెలివితేటలు గల నాజూ కైన కవళిక.

తగని నీరసంగా కనబడుతున్నాడు. మాటలో నిలుచో లేక తూలిపోతూ అడుగు బలవంతాన నిలుపుకుంటున్నాడు. చేజారుగా చెరిగి దుమ్ముకొట్టుకు పొడిఆరినజుట్టు, గరగర లాడేగడ్డం, మాపుపేరుకుని నలుగుడులో పెళపెళలాడుతూ పెళుసెక్కిన, ముదుకపంచా, గుండీలు లేని లాల్చీ.

నెనుకనుంచి నాకోసం తొందరగా నడచివచ్చి నన్ను కలుసుకుని నెమ్మదిగా, మర్యాదగా పలుకరించాడు. అంతకు ముందు, త్రోవలో ఎగువను, చూసినప్పుడు ఎన్నికగా

అల్లో నే రే దు~~~~~

జ్ఞాపకం ఉంచుకోవలసిన పోలిక ఏమీ కనబడలేదు. ఇప్పుడు యిందాక గుడిదగ్గర చెట్టునీడను దిక్కులుచూస్తూ నిలుచున్న అతడు అని పోల్చుకున్నాను.

ఆవాలకంలో యాచనకు ముందు నడచే ద్వైవం నాకు గోచరించింది. కాని ఎందుచేతనో, జేబులో కానీకోసం చిల్లరలో తడిమే చెయ్యి అలా అక్కడే తటపటాయిస్తూంది. మామూలు బిచ్చగానిలాగా ఆతనికి ధర్మం చేయటానికి, చెయ్యి తెమిలిరాలేదు.

‘ఏమి’టని ప్రశ్నగా తలకొంచెం కదలించాను. అతడు అభిమానం చంపుకుని యింకొకరి యెదుట చేయి జాపవలసినందుకు తాను లోలోపల అణచుకోలేని బాధ అక్షరమక్షరం లోనూ తనకు మితిమీరిపోగా కనబరచాడు.

అంతా విని అయ్యో పాపం అనుకున్నాను.

భార్య ఇప్పుడో ఇంకో నిమిషానికో ప్రసవించుతుంది, చూసేదిక్కు లేదు. ఉండేందుకు చోటులేదు. ఆస్పత్రికి తీసుకు వెళ్ళాలి. అందుకు వద్ద కానీ అయినా లేదు. ఎప్పుడూ ఎవరినీ అడిగినవాడుకాదు. అడిగితే ‘ఆవతలవాడు’ లేదు పొమ్మంటే అప్పుడు తల తీసేసినట్లవుతుంది. అందుకోసమని ఏమీ పాలుబోక ఎవరన్నా దేవుడల్లే కనబడి యీ ఆపద అడ్డుకోలేకపోతాడా, దైవం తనపాలిట ఉండదా అనే దైర్యంతో దైన్యంతో అక్కడ యిందాక నేను చూచినచోట ఎంతసేపటినుంచో నిలుచుని ఉన్నాడు. నన్ను చూడగానే అదివరకు నా మొగమైనా ఎరుగకపోయినా ఎందుకో ప్రాణం

లేచివచ్చింది, తగని ధైర్యం వచ్చింది. తాను ఇక్కడ ఇలా తిప్పలు పడుతూంటే అక్కడ ఆ పిల్ల పాపం ఏమయిందో!

అతనికళ్లు నీళ్ళతో నిండిపోయినవి. తుడుచుకునేందు కని పిడికిలిపట్టి ఎత్తిన చేతులను పట్టుకుని గుప్పిట విడదీసి నా పర్సుతీసి అందించి, వెళుతూన్న జట్కాను నిలవేసి అందులో ఎక్కించి పంపించివేశాను.

'నేను చేసినది నా తాహతుకు ఓ ఘనకార్యం కాదు. కాని పనికి ఏచాయలనూ పోలిక లేని సంతోషం నన్ను ముంచెత్తింది. అతని ఆపదలకు అడ్డుపడగల కలిమి మా పెద్దల పుణ్యాన నాకు పుట్టుకతో అబ్బినందుకు అప్పుడు వారం దరికీ మనసులో నమస్కరించాను.

'నేను ఇచ్చిన తృణమోపణమో అతనికి పుష్కలంగా చాలును. ఆ పిల్లది సుఖంగా రాజాంగంగా పురుడుపోసుకుని ఆమీద నాలుగు నెలలపాటు దేనికీ వెదుక్కోకుండా వాళ్ళం దరూ గడపవచ్చును. ఆపదలు ఎప్పుడూ కాపురాలు చేయవు కదా? అత డెల్లకాలమూ యీ తీరుననే ఉంటాడా? ఏదన్నా కలిసిరాదా! యీలోపున ఏమో ముందు ఏది ఎలా జరుగ వలసిఉన్నా యిప్పుడికేమీ ఫరవాలేదు. ఆ దంపతులు ఇక ఎప్పుడూ దీపం పెట్టుకుని నన్ను తలచుకుంటారు. నేనుచేసింది అది అంతా నాకు ఘనకార్యం కాకపోయినా అదేవాళ్ళకు మేరుపర్వతం. ఎన్నడన్నా మళ్ళా ఆతడు కనబడితే అప్పటికి మంచి స్థితిలో ఉండి...తప్పక ఉంటాడు. ఎప్పుడు యిలాగే ఉంటాడా?...నన్ను ఆకాశానికి ఎత్తిపట్టి హంగామాచేస్తే

అల్లో నే రే డు~~~~~

ఆలాటి వేమీ నాకు ఎంతమాత్రమూ ఇష్టంలేవు...యిరకట పడి...సరే అందాకా వచ్చినప్పుడు చూసుకోవచ్చును. ఇవాళమటుకు లేచినవేళ చాలామంచిది.

నడుస్తూంటే నాలో ఈ ఊహలన్నీ గిరిగిర తిరుగు తున్నాయి. ఉత్సాహం హెచ్చిపోతూ అడుగు ఊతంగా పడుతూంది. ఆ రాత్రి బ్రహ్మానందంగా నిద్రపోయినాను.

—మెయిలు వేళకు రాలేదు. అందులో వస్తున్నానని టెలిగ్రాం యిచ్చిన మావాడు రాలేదు. కలుసుకునేందుకు వెళ్లకపోతే యేమనుకుంటాడో, రాకరాక వస్తున్నాడని, మామూలుకన్న తగనిపెందరాళే లేచి వేగిరం నీమా జామా వేసుకుని వచ్చి పడిగాపులు కాసిన చిరాకుతోబాటు బయట అప్పుడే ఎండ చురచుర మంటూంది.

గొంతు తడుపుకుని ఇక ఆమీద కార్యక్రమం ఆలోచించవచ్చును గదా అని ఆర్ ఆర్ లోపలికి వెళ్ళాను.

—బల్లకు ఆవలివేపున నాకు ఎదురుగుండా కుర్చీలో జారగిలపడి సిగరెట్ పట్టిన చెయ్యి వేలంటా జారవిడిచి మత్తుగా కళ్లు మూసి మూయనట్లుగా అతను కనపడ్డాడు.

మనిషిని పోలిన మనిషిని మొదట వింతగా ఆవేపు చూశాను. మళ్లా చూడగా అవునేమో అని అనుమానం వేసింది. అయినా రూఢిచేసుకోలేదు. మనసులో అతడు ఇలా రావడానికి ఏలా...కలలోఅయినా తలచలేని సంగతి.

ఆలోచన తేగకపోయినా అతని ఎదుట కుర్చీలో కూర్చుని పరకాయించకుండా ఓ కంట కనిపెడుతూ, బీ5

ఒక్కొక్క పట్టుపడుతూ, సిగరెట్ గుక్కలాగుతూ తెగించి చూసి తేల్చుకో లేకపోతూ నాలో నేను తికమక పడుతున్నానే కాని విడవకుండా చూస్తూనే ఉన్నాను.

నన్ను చూసి మొగం అదేలాగో చేసుకుని పలుక రింతగా చిరునవ్వు తెప్పించుకుంటూ లేచి సాఫీగా కూర్చు న్నాడు.

“మీరు బైబిల్ చదువుకున్నారా?”

—ప్రశ్న అంతా అర్థమయి మెదడుకు పట్టేలోగానే ‘అవును’ కనుక ఆలాగున తల ఊపాను.

“డేవిడ్ ఏంచేశాడు? జ్ఞాపకంఉందా?”

...ఏం చేశాడు? యుద్ధాలు చేశాడు. ఎదురించిన వాళ్ళతోనల్లా ఎంతమందినో చేసుకున్నాడు. ఇంకా...మరి ఉహ...చదివినదంతా మళ్ళా నెమరుకు తెచ్చుకుంటున్నా. ఆతడు అడిగినదానికి సరిపోయే జనాబు దొరకడంలేదు. అదీ అర్థంకాక ఆతని ఆ నడవడి అర్థంకాక నాచేతగాని ఉడుకు మోతుతనము, అరికాలిమంటను రెచ్చగొట్టి నెత్తికెక్కిస్తూ న్నది.

పట్టుకుని, ఛడామ్మడా దులుపుదామనుకున్నాను నోరు చేసుకుని.

‘ఏంచేశాడు ఆ కొడుకు అలా చచ్చిపోయినప్పుడు?’

మబ్బు విడిపోయినట్టుగా కొట్టిచెప్పినట్టు అర్థమయింది. కాని, హరిహరీ ఆతనికంత అన్యాయం జరుగరాదు. నాదానం పనికిమాలినది కారాదు.

అల్లో నే రే దు~~~~~

గుండె తరుక్కుపోతూంది. అతన్ని చూడగా, అతను అవునని బరువుగా తల ఊగించాడు; - పాపం, బ్రతికించుకో లేకపోయినాడు. ఎంద రెన్నివిధాల సాయపడితేనేం తా నొకటి తలచినా దై వ మింకోటి తలచాడు. అది చూడలేక అక్కడ ఉండలేక అందుకు కావలసినదంతా అక్కడివాళ్ళకు యిచ్చి...

ఆ మెకోసమేకదా, రక్షించుకుందామనేకదా, కలసి ఎన్నటికై నా కష్టాలు మరచిపోయి, సుఖపడలేమా అనేకదా ఎన్ని అగచాట్లుపడినా ఆమె లేకపోయిన తరువాత ఇక తనకు ఏంకావాలి! ఏ దై వమూ అడ్డుపడలేదు. పడడు. కావలసిన కారణార్థం అలా ఉండగా ఎవరికర్మకు ఎవరు కర్తలు?

అంత దారుణం జరగడం, నిజంగా అతని విషయంలో చాలా అన్యాయం. ఇచ్చిన దేవుడు పది కాలాలపాటూ ఎందుకు మరచిపోలేడూ? ఆలాటివాళ్ళకు అదే పదివేలే, కడుపు మాడుతూన్నా కష్టమూ నిష్ఠూరమూ కలసి అనుభ వించడానికై నా నోచుకోనందుకు ఆత డిది అంతా ఏనాడు చేసిన పాపమో!

త్రాగనీ, అంతకన్న అతడు చేసేదిలేదు. త్రాగి తనను తాను మరచిపోలేకపోతే, తనకు తాను దక్కడు, ఎవడై నా ఆపదలు తలకు మీరినవైనప్పుడు.

ఆతనిని నా అతిథినిగా చేసుకుని అదమరచేటట్టు ఆరగా ఆరగా ఎక్కసమై భరాయించుకోలేనంతదాకా త్రావించాను కైపు మోపవుతున్నకొద్దీ ఆతని ముఖంలోకి

కళాకాంతులు వస్తున్నవి, చాలా పై స్థాయిలోకి వెళ్ళి పోయినాడు.

వెళ్ళిపోదామా అని అడిగి అక్కడనుంచి నాతోబాటు లేచి గంభీరంగా వెంటనడుస్తున్నాడు ; ఇంకా తీసుకు వెళు దామా అనుకున్నాను. ఎవరై తేనేం? ఏమో అతన్ని చూచిన కొద్దీ ఏలాగై నా నాశక్తిలో ఉన్నంతవరకూ ఎంత సాహాయ్య మైనా చేయదలచుకున్నాను. మన తాహతుక, లోకా న్నంతా బాగుచేయలేం కాని ఒక్క జీవుడిని కష్టపడాటేంత వరకూ కనిపెట్టలేమా లేకపోతే ఎందుకువచ్చిన సంపద ?

వెళ్ళిపోతానన్నాడు, నాతో కొంతదూరం వచ్చి. నే నేమి అనలేదు.. అలాటి స్థితిలో ఆపడంకూడా భావ్యం కాదు. ఎవరూ లేనిచోటికి ఎక్కడికో పోయి ఏకాకి ... ఏడ్చి ఏడ్చి—అవును అంతే యేసు గాయడనినట్లు ఎవరి సిలువ వాగు మోయవలసిందే. తోడుపట్ట వీలులేదు. తలబరువు. కలిసి, తోడునడిచినా అడుగులకు అడ్డమేకాని అంతకు మించిన లాభం ఏమీలేదు.

సరే నన్నాను కలిగినది కాస్తో కూస్తో యిచ్చి. నే నెవరినో చెప్పి, ఎప్పు డేవేళనైనా అవసరం వచ్చినప్పుడు ఏమీ అనుకోకుండా నా దగ్గరకు రావచ్చునన్నాను. పరాయి పాడినని బిడియపడక సొంతవానిగా చూచుకోమన్నాను. మళ్లా ఎప్పుడు కనబడుతాడా అని ఎదుగుచూస్తూ ఉంటాను. ఎప్పుడూ ఏలా ఉంటున్నాడో అని తలచుకుంటూ ఉంటా నన్నాను. పోయి రమ్మన్నాను.

అల్లో నే రే డు~~~~~

—ఏమిటో మనసు పరిపరివిధాల వెర్రిగా వేదాంతం లోకి పోయి చెడుగుడాడుతూంది. అవును, లోకంలో యింత దుఃఖం పేరుకుపోయి ఉందని తెలిసేటప్పటికే కాదూ అమాంతం బుద్ధుడికి దిమ్మ తిరిగిపోయింది? అతడు అవతార మూర్తి గనుక అప్పటినుంచీ అన్నీ వదులుకుని లోకాన్ని దాన్నుంచెలా వదిలించడమా అనే ధ్యాసలో పడిపోయినాడు. మనలాటివాళ్లు ప్రాకృతులు ఆ క్షణానే ఆ ఆలోచనలుకాని యింకోదాంట్లో పడగానే అదంతా మరచిపోతారు. అంతే. అందరూ అందలం ఎక్కడానికి ఆస్కారం ఉందా?

అనుకోకముందే నేననుకోనిచోట ఆతను మళ్లా తగిలాడు. సినీమాకు సాయంకాలము మొదటి టీకు వెళ్ళి అనుకున్నంతకు రెట్టింపు పొడుగై చాలా పొద్దుపోవడంచేత అడ్డదోవ పట్టాను.

ఆ వీధిని నేను ఎన్నడూ సాధ్యమైనంతవరకూ వెళ్లేను. అక్కడ నాలాటి మెత్తనివానికి అడుగడుగుకీ హాసపాదులు తగిలే భయంఉన్నది. ఏమీ లేకపోయినా, ఎవరన్నా చూస్తే ఎన్నివిధాలైనా అనుకుంటారు. చచ్చు చవకబాదు సాని కూటం. నాలాటివాడు పరాకున అయినా ఆ చాయలకు పోరాడు.

నేను అక్కడకు అడుగువేసేటప్పటికే అతడూ సరిగా ఆ గుమ్మం గబగబా దిగి సిగరెట్ చివరదమ్ములాగి విసిరేసి నన్నుచూసి నిలిచిపోయినాడు. నాకు పలుకరించడానికి కృత్యాద్యవస్థ అయి ఆతని కంటబడటం మహాపరాధంక్రింద

కట్టుకుని యిరకాటంలో పడ్డాను, ఎటు మెసలడానికీ వీలులేక.

‘రండి పోదాం’ అని చనవుచూపి చేయిపట్టుకుని అడుగువేయించాడు. వెనుకనుంచి యిందాకటి తలుపు తెరచిన కిర్రై, ‘వెళ్ళిపోతున్నారా’ అంటూ కొంచెం బొంగురుగా ఆడగొంతు పలికింది. ‘ఆఁ’ అని వీధంతా మారుమోగే లాగు తల త్రిప్పకుండా వెనుకకు జవాబు విసిరాడు. ‘ఇంకా కొంచెంసేపుండి పోతానన్నారు కాదండీ’ అని నిలవేసే గదమాయింపుతో ఆ తెల్లచీర మెట్లుదిగి నన్నుచూసి సంకోచంతో నిలిచిపోయింది. నాకు కంపరం ఎత్తుకువచ్చింది. చిన్నతనం వదలక ముందు ఒకసారి యీశ్రోవనే పోతూంటే పట్టపగలు నట్టనడి వీధులో నుంచుని అదెవతో... దండు సిపాయిలాగుంది.

‘మా యింటికీ రావయ్యా పంతులూ, అని చేయి పట్టుకుంది. నాకు ముచ్చెమటలుపోసి ఎలాగో విదిలించుకుని తిరిగన్నా చూడకుండా ఒక్కటేపరుగు! అంటే ఇంతకూ నేనేం మహామఃగట్టుకున్నానని చెప్పడానికి కాదు. ఏదో సంసారపక్షంగా ఎన్నడన్నా బుద్ధి మళ్ళినప్పుడు ఎన్ని మీనమేషాలో లెక్కచూసి, ఎన్ని వరాలో కోరుకుని, ఎక్కడో అన్నివిధాలా మనకు సదుపాయం ఉన్నచోట; అంతే. నూటికీ కోటికేగాని చప్పున ఎక్కడబడితే అక్కడ జొరబడి హైరానయే కరకుతనంలేదు.

అల్లో నే రే డు ~~~~~

పంచతంత్రంలోనో దేన్లోనో పులి మ్రింగడానికి గిలి వస్తూందంటే, కాలికి అంటగట్టుకునిఉన్న నక్కను యీడ్చుకుంటూ తోక రూడించిందని చదివానే. దానికి ప్రతిగా నడిచింది ఆ రంగం. ఏనుగంతసత్తువ తెచ్చుకుని ఆతని చేయి విడవకుండా లాక్కుంటూ పోయి రాజవీధిలో పడ్డానో పరమాత్ముడి కెరుక !

ఆయాసం తీరుతూండేసరికి వేడెక్కిన మెదడు పని చేయడం మొదలు పెట్టింది మళ్లా.

అవునుపాపం! మానవుడే అతనేం దేవుడా? అయినా దేవతలన్నా భరించలేని బాధలకు తల ఒగ్గినాడు. ఆ పూట తింటే మరోపూట ఉండీలేకుండా ఆ అవస్థలో భార్యకు నెల మసలడం...సరే...యిటీవల జరిగిన ఘోరం...ఏదీ, అతనికి ఆ మాట అనుకునేందుకై నా అవకాశం? ఎంత మనసు నీరై పోయినా దేని తాపత్రయందానికి. పాడుశరీరం చెప్పినమాట వింటుందా! ఎంత మొగం వాచిపోయినాడో; నేను శకునపక్షిలాగా అక్కడ తయారుకాకబోతే తిరిగి లోపలికి బలవంతం చేసి అయినా లాక్కుపోయేది. తప్పక వెళ్లేవాడు. సిద్ధాన్నం చెడగొట్టాను. చెడగొట్టానా నేను? ఒకవేళ, పైసా ఖాళీ అయిపోయి అందుకని వచ్చే శాడేమో? ఆలాగైతే అది మన చేతులోఉన్న పనేగా.

పర్పుతీశాను జేబులోంచి. ఆతడు అంతలో ఆకలిగా ఉన్నదంటే సింగుకొట్టుమీదకు వెళ్లి మిఠాయి, టీ యిక రాత్రికి భోజనాపేక్ష అంటూ లేసంతగా గబగబ పుచ్చు

~~~~~34

కొన్నాం. వచ్చి కోనేరుమెట్లమీద కూర్చుని చెరో సిగరెట్టూ ముట్టించాం.

‘బ్రదర్ లోకంలో యింతమంది పూల్సు ఉంటారని నేను యిదివరకు ఎవరన్నా చెప్పినా నమ్మేవాడిని కాను.’ ఎత్తుగడ నాకు ఎంతమాత్రమూ అర్థంకాకపోయినా, ఏమిటో ఆతడనేది, ముందే నా తెలుస్తుందికదా అని మాటకు, మాట వరుస కలిపాను. ఊరికే యింకొకటి : నా విషయంలో, విధేయత ఆ నిమిషందాకా చూపిస్తూన్నవాడల్లా అంతలో అంత చనువు తీసుకోవడం వెగటుకాకపోగా సరదాగా ఫీలయినాను, చాలా.

‘ఎంతమంది ?’

‘ఎందరో ! కాని, అందరినీ మించిపోయినావు నీవు. నీ ముఖం ఎదుట నిన్ను పొగడటంకాదా, నిజం చెపుతున్నాను.’

ఏమిటి, ఆతనికి యిన్ని బెడదలూ చాలక మతికూడా చలించిందా ? అనుకున్నాను. ఆతని నేమనడానికి నోరు రాలేదు. ఆతని నోరు మూతపడలేదు.

ఉన్నవాడిని ఉన్నట్టుండక యింత గ్రంథంలోకి ఎందుకు దిగానంటే అయిదారు రోజులక్రింద, నా అదృష్టవశమున ‘వందేమాతరం’ చూడటం తటస్థించింది. చూసినతరువాత పట్టభద్రుడు పని దొరక్క బస్తాల మోతలోకి దిగడం యిత్యాదులు మనవాళ్ళ మనసును ఎంతవరకూ ఊపుతాయీ అని ఆలోచించి తమాషాకోసం ఒక సంపన్నగృహస్థు దర్శనం

అల్లో నే రే డు~~~~~

చేసి, సినిమాలో కథ అప్పటికి అవసరం ఉన్నంతవరకూ, మైనస్ సీసపద్యాలనుకో, 'మమ' అని ఆయన ఎదుట అతి జాలిగా అభినయించేసరికి ఆ మానవుడు పాపం టార్గెట్ పోయి... అతడూ గడచి బ్రతికినవాడేనట!... నన్ను ఆదరించి అంతో యంతో చేతులోపెట్టి ఎక్కడన్నా పని దొరికేవరకూ పొదుపుగాచూసి వాడుకుంటూండమనీ, ఎల్ల కాలమూ చీకటే ఉండదనీ ఎక్సెటరా కలగూరగా ఓ గంపెడు వేదాంతం నెత్తికెక్కించి సెలవిచ్చాడు. వెళ్లి పోతూ... అన్యాయమేగాని... ఆరిఫూలా! అని మనసులో ఆశీర్వాదించాను. అలా అనిపించింది.

నన్ను చూశా...నా కథలో తోణికిన లోక దౌర్భాగ్య స్థితినిచూసా... లేక వెనుకటి తన బాధ తలుచుకునా...ఎది అతన్ని అంతగా కదలించింది ?

మొదట లేవుగాని కార్యంలోకి దిగేటప్పటికి యిన్ని రకాల సందేహాలు వేసినవి. భాణి మారుద్దా మనుకున్నాను.

కాచుకు నిలుచున్నాను, వచ్చేపోయేవారి వాలక మంతా చూస్తూ, నీవు కనిపించావు. దొరికాడురా అని పథకం వేశాను. అది ఖచ్చితంగా పడ్డది. ఆపూట పర్సు ఖాళీ చేశావు. అవును. ఆడకూతుడు అన్నివిధాలా ఆలాటి అవస్థలో ఉన్నదని అంతటికీ కారకుడైనవాడే ఎదుటబడి గుండె తరిగిపోయేటట్టు చెపుతూంటే 'అయ్యో?' అని అనుకోని గృహస్థు ఉంటాడా, ఏ తలకుమాసిన వాడోకాని? అందులో చూశానుకదా, నీ చేతికి ఎముక లేదు; అందుకనే

~~~~~36

~~~~~ మీ మాంస

అందరినీ మించిన ఫూల్వు నీవు. లేకపోతే, ఏం అందరిలాటి మనిషినీ కానూ నేను? చదువుకుంటే, సత్కులమువాడిలాగా కనబడితే, ఎక్కువేమన్నా జరిగిందా? దోవనపోయే ప్రతి బిచ్చగాడూ నిన్నిలా దోచుకుంటున్నాడా?

ఈ దెబ్బతో అసలైన ధర్మసూత్రం గోచరించింది. మనవల్ల మనవాళ్లు ఎంతబాధపడుతున్నారో కన్నీలకు కట్టజేస్తే అప్పుడు మన దుర్దశకూ, మనకూ మరీ విలువ హెచ్చుతుంది. మన వాళ్ళకు, మనకు లోపైన ఫాయా అందుకుంటుంది.

అర్థం అయిందా!

‘నాకు అర్థం అయిందికాని అంతటితో ఆ వ్యాసంగం చాలిద్దామనుకుంటే అడుగడుక్కి నీవు తగలడం, నీ కోసం మళ్ళీ కథ పెంచడం, ఇలా అయితే నీ సత్తువ సన్నగిలేటప్పటికి నేను కాశీ మజిలీలను మించిన గ్రంథం నడపాలిసి వస్తుంది. ఇక ఇంతతో చాలిద్దాం...ఆడటానికి...నాకు ఓపిక లేదు, తీరుబడిలేదు.’

న్యాయంగాపడితే...అప్పుడా పట్టున అతన్ని పట్టుకుని ఎగాదిగా చెక్కేయవలసింది...అంత కోపం రాకపోగా ఆ బాధలన్నీ అతడు పడలేదుగదా అని మనసు తెరిపిన పడ్డది. అయినా ఆ భావం ముఖంలో కనపడనీయకుండా ‘అన్నీ అబద్ధాలేకదా?’ అని గదమాయించాను.

అల్లో నే రే దు~~~~~

‘నేను చెప్పినవి అన్నీ ఆహాః. అదే నేను యిందాకా మనవి చేస్తూన్నది, నీవు చూచినది అంతా...సరి...నిజమే కదా.’

‘అయితే నేను చేసింది అంతా బూడిదలో పన్నీరు.’

‘అది పన్నీ రే. ఇది బూడిదకాదు గులిస్థాన్. నేను రాసేవన్నీ అబద్ధాలు కాదూ! . అందుకోసం అచ్చువేసుకునే వాళ్ళు అవన్నీ కళ్ళకద్దుకు తెలిసే కొనుక్కోవడంలేదూ? యిప్పుడు యింత ధర పలికించానంటే, అవును, యిది నీకే కాపీరైట్. అవునుగాని నీవు ఇంకొకటి కూడా, ఆలోచించు. నిజంగా నేను నీ దగ్గిరకువచ్చి...నేను ఎవరైతే నీకేం; నాకు సరదాగా ఖర్చు పెట్టుకునేందుకు డబ్బుకావాలి. అవసరం ఏమీ లేదుగాని ఊరికేనే తగలేయడంకోసం’ అని యథార్థం చెపితే నీవు ఏమన్నా చోటు పెట్టేవాడివా? నీ చుట్టూ ఎన్ని సార్లు తిరిగినా ఏగానీ అయినా రాలేదా? యిప్పుడుచూడు నీవు నే నేమైపోతానో ఏమో అని నా వెంటబడి ఎన్నివిధాల కనిపెట్టావు? అదే తేడా. కన్యాశుల్కంలో చెప్పినట్టు ‘ఎంపి కలో ఉంది.’—

ఆతడవు నన్నది కాదనగల తాహతులేక, ఉడికిలి, కోషంకో.

‘అంటే అందరూ నీ వనుకునేటంతటి పూల్సుకారు; కొందరికై నా, హృదయం ఎదుటివాళ్ళనుచూస్తే జాలి’.

‘అవి అందరికీ నిజంగా ఉండాలి. సోదరా! కాని, ఉన్నవికదా అనే ఉబలాటం తీర్చుకునేందుకు ... ఒక్కటి

~~~~~ 38

చెప్పతా విను... పలుపూ పందిలిగుంజా పడివున్నాయికదా, దైవం యిచ్చాడుకదా అని ఎవడన్నా వచ్చి దేవరతో దున్న పోతు యీనిందయ్యా! అంటే, వినేవినడంతోనే దూడను చూడకుండా కట్టేయమని చెప్పవద్దు. చెప్పావో, అలా చెప్పగా చెప్పగా పశువులు లేకపోవడంమాట అటుండగా పందిలిగుంజ సహితం నిరంతరం దానధారకు తట్టుకోలేక చీకిపోతుంది.'

ఫక్కున నవ్వాను. నవ్వక చేసేదేముంది.

'నవ్వావో, మాలాటి నాపచేలు పండుతవి.'

'పండినా మేము మీ దృష్టిలో పూల్సుమే'.

'పూల్సు పండినకొద్దీ మా పంట పండుతుంది. రైతు దేశమునకు వెన్నెముక వంటివాడని కిసాన్ సోదరు డొకడు సాయించాడు. మాలాటి సరదాలున్న కుర్రకుంకలకు మీవంటి పూల్స్ జీవకర్రలు. ఆదిలో తాళంకూడా కుదిరింది. చూశావూ మీరు యిలాగే ఉండక తప్పదు.

'ఇక కథ కంచి రైలందుకునేందుకు పరుగెత్తబోతుంది. నీ విక మరలి నిజమందిరమునకుంజని అనేక దివ్యవర్షంబు లీరితిన బ్రజాహితకార్యంబు లాచరించుచూ మనెదవు గాతమని గుడ్బై. నేను లాడ్జికి వెళ్ళి స్నానంచేసి...పాడుమాట లాడినందుకు...రాత్రికి వెళ్ళిపోతాను. మళ్ళా మనసు తిరిగితే ఇంక ముందెన్నడైనా అదైనా నీ ముద్దు చెల్లించడానికే రావచ్చును. కాచుకో—?'

శి క్షా వ ల్లి

అ మనిషిని చూపించాడు. డాక్టరు : 'ఏమిటో యితడిలో లోపం చెప్పకో చూదాము. జబ్బుగా ఉన్నాడంటావా? - సరి, అందుకోసం, నీ తెలివితేటలు ఏమి వినియోగించ నక్కరలేదు: జీసస్ అన్నట్టు జబ్బుగా ఉన్నవాడే నైద్యు డెక్కడా అని వెదుక్కుంటూ వస్తాడు. ఎవడో, నీవంటి వజ్రకాయుడు తప్ప: నీవు తయారయేది, యిక్కడకు సిగరెట్లన్నీ ఊదేయడానికీ, టానిక్కుల్లో నీళ్లు కలుపుకు త్రాగటానికీ. సరిగాని ఏమిటో తేల్చు మరి నీ తడాఖా ఎందాకా ఉందో.'

చాలాసేపు నిదానించి చూశాను. ఏముందీ, పైకి, చాలా నీరసించి అతిఖాయలాగా కనబడుతున్నాడు. వంట్లో సత్తువలేనందువల్ల మనస్సుకీ రవంత చాంచల్యం ఉండ

~~~~~శి డై వ ల్లి

నచ్చును. రాత్రిళ్ళు నిద్రపట్టకపోవడం, ఉదయాది అశక్తత
యీ గుణగణాలన్నీ అవలీలగా మనం ఊహించుకోవచ్చును.

‘ఇక తమాయించవోయ్ సంతోషించాముగాని తెలి
వికే’ అన్నాడు డాక్, మన పనస చాలాభాగం విని. ‘నేను
చెప్పనా, ఏమీ జబ్బులేదు’ అన్నాడు. ఆ మాటకు నేను
నవ్వాను.

‘అయితే దున్నపోతులాగా ఉండాలిసిందే. మరి
యిదంతా నీ మందుల ప్రభావమా ఏమిటి?’

‘మ్యూవోయ్ ఇక అంతటితో : దుక్కలాగా ఉంటే
ఏమీ జబ్బులేదనీ, చిక్కి శల్యమైతే ఏదో ముణిగిందనీ అవన్నీ
నీ మూఢ నమ్మకాలుగాని శాస్త్రం ఒప్పుకోదు. ఈతడిక జబ్బు
చేయించకపోతే అసలు కుదర్చడానికి ధన్వంతరి తరమైనా
కాదు.’

‘చిత్రంగా ఉంది. కాని నమ్ముతాను; నీవు వైద్యంలో
అబద్ధాలు ఆడవని నాకు ఆ నమ్మకం ఇంకా పోకుండా ఉంది.
ఎందుచేతనో ఇంతవరకూ నీతోటివారి నందరినీ చూస్తున్నా.’

‘షేక్...నీవు మెచ్చి మేకతోలు కప్పితే, ఇప్పుడు
మనకు క్రొత్తగా ఒరిగేది లేదుగాని విను.’

నిరుడు యీ వేసంగిలో ఇతడు భార్యను నాకు చూపించ
డానికని తీసుకువచ్చాడు. అప్పటి కప్పుడే ఆమె చాలా
వరకు చెదలట్టిపోయింది. ఒక టేమిటి, స్వరకర్తలందరూ ఝుమ్
అంటున్నారు. లేనిది లేదు.

అల్లో నే రే డు~~~~~

‘నేను ఆ రేళ్ళాయె ప్రాక్టీసు మొదలుపెట్టి. అదే చూడటం. అలాటి అనంతగుణ సంపూర్ణురాలిని. ఆరని అగ్ని హోత్రం, భాయీ నిలువెల్లా.’

సగే చికిత్సకు ఒప్పుకున్నాను. ఇక్కడే నర్సింగ్ కు అన్ని వసతులూ ఉన్నవి గనుక.

‘ఈతడూ ఇక్కడే పడి ఉండేవాడు. ఇంటిదగ్గర ఎవ్వరూ లేరటలే, భోజనం నాతోపాటూ హోటలునుంచి తెప్పించే వాడిని. ఆమెకు కావలసిన ధారకం ఏదో తయారుచేసి ఇచ్చే వాళ్ళమనుకో. ఆగదిలోకి తొంగిచూడ నన్నా చూసేవాడు కాదు. ఇక్కడఉన్న పత్రికలూ, పుస్తకాలూ ఓపిక ఉన్నంత సేపూ చదువుకోవడం, లేనప్పుడు నిద్రపోవడం, అదీ రానప్పుడు తనలో తాను ఏదో బిగ్గరగా గొణుక్కోవడం.

‘ఎంత నైద్యుణ్ణయినా నేనూ మనిషి నే కదా. నాకూ జాలీ దయా యిలాటివన్నీ అంతో యంతో ఉన్నాయికదా. సాటివాడు అలా బాధపడుతూంటే.

అవును, అలాగే అనుకున్నాను. ఎంతలో చచ్చిపడి ఉన్నవాడైనా, ఒకప్పుడు కాకపోతే ఒకప్పు డనిపించదూ. చేసుకున్న పెళ్లామూ అలా అయి...అంత చెడిపోయి... అదంతా చేతకానితనంవల్ల వచ్చిందనుకున్నా, అనుకోడూ మరీ! అనుకుని క్రుంగిపోడూ, అది సహజమే కదా?

అలాటప్పుడు మనమేమీ, అవును, కాదూ అని, జోక్యం కలిగించుకోకూడదు. మానవప్రకృతికి అలవిమీరిన

ఉద్రేకం తాండవించేటప్పుడు ఎటు రవంత బెసిగినా మార
ణమే. దానంతట దానినే తగ్గిపోనియ్యాలి, అది మంచిది.

నేను వింటూ వినిపించుకోకుండా పోనీ పాపం ఏదో
మనసులో దుర్ఘకొద్దీ అలా తపిస్తున్నాడు అని నా పని నేను
చేసుకుపోతూ అతనితో ఆట్టే అనవసర జోక్యం కలిగించుకో
కుండా ఉండేవాడిని. విన్నవే వినడం... ఒకరోజు కాదు,
రెండురోజులు కాదు. రోజూ అదేపాట అయేసరికి తిరుమలే
శుని ప్రశ్నించాలిసిన స్థితిలో పడ్డాను. వినగా వినగా సంత
చెప్పుకున్నట్టుగా ఆకాండ అంతా నోటికి వచ్చేసింది.

‘ఈ కేసు ప్రత్యేకం శ్రద్ధతో ఆదినుంచీ గమనించుతూ
అన్ని విషయాలు వ్రాసి ఉంచుతున్నాను. ఆ భాగం చదువు
తాను ఉండు. అది ఆలుమగల సరాగం. నీ వొక్కటి గమ
నించాలి. కవ్వించి కజ్జాలోకి దించుతూన్నది మగవాడు;
కస్సుమంటూ లేచి కాల్చినట్టుగా వచ్చే జవాబులు
యిల్లాలువి.

‘నేను ఊరుకోను.’

‘సరే.’

‘కనుచీకటి అయినా పడకముందే పట్టపగలే నీవు,
అల్లా కలకలలాడుతూ, కులుకుతూ. కిటికీదగ్గర నిలుచుని
ఓరగా కోరచూపులు విసురుతూంటే, లోకులు ఏమను
కుంటారు?’

‘— ఏమనుకుంటారు? ఆ అమ్మాయి ఎవరో అసాధ్యు
రాలల్లే ఉంది. కళ్ళతో, కనబడి దారినపోయే ప్రతి మగవా

అల్లో నే రే డు~~~~~

డినీ కబళించివేదామన్నంత ఆశతో చూస్తూంటుంది అని అనుకుంటారు. అనుభవం ఉన్న వాళ్ళయితే, జాలిపడతారు.'

'అలాగే--'

'ఉః:-పాపం, అవును మరి, అయిదో పెళ్ళివాడో లేక ఇంకా అంతకన్నా అధమస్తుడో అయిఉండాలి; కాకపోతే ఎందుకలా, పడుచుది బరి తెగి ఊరుమీద విరుచుకుపడుతుంది! అని జాలిపడరూ.'

'పడి--?'

'సడీ చప్పుడూ లేకుండా సాగిపోయే సంసారం కాదని అని, కొంచెం చొరవగా, కదిలించి చూద్దామని ఉబలాట పడతారు.'

'మరి ఇక నే నెందుకూ?'

'ఆ సంగతి వాళ్ళకు ఎందుకూ?'

[పైన ప్రశ్న, జవాబూ సాధారణంగా, రెండు మూడు ఆవృత లనుకుంటాడు. గబగబా కొంతసేపు తరువాత మానంగాఉండి క్రమంగా గొణుగుడిలోకి దిగి, అది హెచ్చి మల్లామాటలు ఇవి, మొదటి భాగంకన్న కొంచెం పైస్థాయిలో అంటాడు.]

'నేను ఇక సహించను'

'—మీ ఇష్టము, నేను మీ మాటకు దేనికీ అడ్డు చెప్పను.'

'అలా అంటూనే ఇంతదాకా తేచ్చావు.'

‘మీరన్నంతదాకా వస్తే ఎంత బావుండును? నాకు తరం కావడంలేదు. మీరు చూస్తూనే ఉన్నారాకదా?’

‘కళ్ళు ఉన్నందుకు అవును. ఇదీ ఫలం!’

‘నాకు అంతకన్న ఎక్కువ ఒరిగిందేమున్నదీ? కాయలు కాచేటట్టుగా చూసి మొగం వాచినా మాత్రం, ఫలించందే! తలవాకిలి ఇల్లుగా ఉంటూన్నా, దైవానికి దయరాదు.’

‘నీకు తోడు దైవం కూడాను.!’

‘అందుకే, నేను కలవరించేది!’

‘ఎవరి కోసం?’

‘చూడలేదా మీరు, మన వీధి చివర మేడమీద ఇవతలి గదిలో ఉంటాడు. చూడండి. ఆ గిరజాల పిల్లవాడు, వంచినతల ఎత్తకుండా పోతాడు. అదేం పాపమండీ, ఎన్నడన్నా కన్నెత్తి నావంక చూస్తాడేమోనని-కాచుకుని ఉంటే-’

‘ఇక - నీవు నోరెత్తితే, నీవు-నోరెత్తితే-’

‘అవును నోరెత్తినా ఏం ప్రయోజనం? నాకో శ్రుతి కలిపి అందుకునేవారు లేనప్పుడు. నిజమేలండి, అయినా, మిమ్మల్ని అనడం ఎందుకు?—’

‘అదిమాత్రం మిగిలినదా’ ఇదంతా ఆ ముచ్చటేకదూ? ఇంతకూ నేను బ్రతకడం నీకు కంటకంగా ఉంది. అంతేకాదూ?’

‘లేదండీ, ఎంతబట్టు వేయమన్నా వేసుకుంటాను. ఎంతో హాయిగా ఉంది.’

‘అవును : అనుకూలంగా—’

అల్లో నే రే డు~~~~~

‘ఏమన్నా అనుకోండి, అదృష్టానికి కర్తలు మీరు. మీ కళ్ల ఎదుటనే నే నిలా చల్ చలావుగా వుండటం నిజంగా నమ్మండి, నమ్మకపోండి. అప్పుడుకూడా మిమ్మల్నే తలచుకుని అంతా మీ దయ అనుకుంటాను.’

ఇదోయ్ అతడు రోజూ అప్పగించే పాఠం.

‘ఇందులో అర్థంకానిది ఏముంది? తేటతెలుగులో మాటూ మర్మమూ లేకుండా ఢంకామీద మ్రోగినట్లుగా నడుస్తూంటే అతడు అర్భకుడు, ఆ అమ్మాయి పరమ రేచు. అందుకనే వెనుకటి సామెతగా చెప్పి చెప్పి మరీ చెప్పినంతా చేసింది. అడ్డంపడటానికి ఆ ప్రవాహం ముందర. ఆతడు లెక్కా జమా? ఎంత గ్రంథం జరిగిందో? ఆ భోగట్టా మనకు తెలియకపోయినా, ఆ అమ్మాయిని చూసిన తరువాత ఆ వ్రతం శక్తివంచన లేకుండా పట్టి పల్లార్చిందని స్పష్టమౌతూంటేను!’

అవునా యిదంతా అసలు కథకు పూర్వరంగం అనుకో: ఆ పిల్లది సకలాభరణభూషితురాలై మన దగ్గిరకు మరమ్మతుకు వచ్చిందన్నంతవరకే నీవు ప్రస్తుతం గ్రహించవలసింది. అంతకుమించిన అర్థం ఆలోచించివాఅంటే ముఖ్యవిషయాలు అతకవు.

నీవు అనుకుంటూన్న ధోరణికాదులే విను.

అప్పటినుంచీ జరిగిన నాటకంలో మనకూ భాగమున్నది. మన సమక్షానే నడిచింది గనుక తేదీలవారీగా

పుస్తకం తిరగవేయకుండానే ఏనాడేమైందో చెప్పగలను. గాని అదందా, తడిసి మోపెడవుతుంది. టూకీగా —

మందు మ్రాకులవల్ల మళ్లా మామూలుమనిషి కావడానికి ఆ అమ్మాయిలో కోన్ని భాగాలు పూర్తిగా దుష్టములై పోయినవి. అందువల్ల కత్తి పట్టవలసివచ్చింది. ఆపరేషనులో అనేక తికమక లున్నాయి. అంతపని మన ప్రాంతాల్లో, ఎవడికీ చేయడానికి చేతులాడవు. నేనూ మొదట తటపటాయిం చాను కాని చివరికి తెగించి ఎటైనా మా బాగేకదా అనుకుని చొరవచేశాను. చేసినందుకు అది నెరవేరింది.

నేనేం అందరికన్నా మహా పొడిచేశాను అని నీముందు గొప్ప చెప్పుకోవడం కాదు; ఆ వేళావిశేషం అటువంటిది. అదే ఇంకొకప్పుడై ఆ అమ్మాయికాక యింకొకరైతే నాకూ చేతులు చప్పబడేవేమో! ఏమో యింతకూ ఆమె అదృష్ట వంతురాలు. గడచి బ్రతికింది.

అదిగో, అక్కడే, నేనూ పొరబడినది. అది తెలుసుకునేసరికి నేనూ ఇంకా పెరటిదోవనే ఉన్నానని లోలో నేను పొగడుకుని ఉబ్బిపోతూన్న నా తెలివితేటలే నెత్తికెక్కి నన్ను వెక్కిరించినవి.

ఏమైందనుకున్నావు! ఆమెకు కొంచెం నిమ్మళించిన తరువాత ఒకనాడు ఆతనిని పిలువమంది. అంతవరకూ తొంగి చూసి ఊరుకోవడమే కాని ఎన్నడూ లోపలికి అడుగుపెట్టేవాడు కాదని యిందాక చెప్పానుకాదూ.

అల్లో నే రే దు~~~~~

ఇద్దరూ ఒకరినొకరు అన్ని రోజులకు అంత దగ్గరగా అదే చూసుకోవడం. అక్కడ నేనూ ఉన్నాను. అవతలకు వెళ్లిపోదామనుకుంటే ఆమె ఉంటేకాని వీలులేదనీ, ఉన్నందు వల్ల ఫరవా ఏమీలేదనీ నిలిపివేసింది.

ఇదోయ్ ఆమె అతన్ని పలుకరించడం 'ఇక మీరు ఎలా బ్రతుకుతారండీ.'

విని నే నేమనుకోవాలి? మనసు పరిపరివిధాలయి పోయింది. అతడూ తెల్లమొగంవేసి విని, తలవంచుకుని ఊరుకున్నాడు. ఆ అమ్మాయి అంతటితో ఆగలేదు.

'అవునండీ నాకు అదే దిగులుగా ఉన్నదండీ! నేను బ్రతికాను, బట్ట కడతానన్న మాటేకాని నేను ఇక ఉన్నా, లేనిదానిలోనే జత. నా మాట అబద్ధమనుకుంటే పోనీ డాక్టరుగారిని అడగండి. నేను ఆకారానికే కాని, అంతే నండీ, అయ్యో మీరు?'

అయ్యో పాపం అని అనుకున్నానేకాని, ఆ మాట మీదనుంచి వచ్చిన మామూలు ఆలోచనలో అనుమానం వేసింది. అంత అనురాగముకలదే అయి అతని క్షేమానికి అంత ఆదుర్దాపడే మనిషే అయితే అందాకా రావడం ఎందుకు కలుగుతుంది? లేక యిప్పుడు వస్తూన్న బుద్ధా? అయినా అంత విషమ యాతనకే తట్టుకుని భార్యను ఎన్నడూ పల్లెత్తి ఏమీ అనని ఆ త్యాగమూర్తి ఆమె మళ్లా తన కళ్ళ యెదుట కనబడుతూన్నందుకే యేనుగు నెక్కినంత సంతోషించి ఊరుకుంటాడుగాని ఆమెతో కాపురం కర్వవైందని ఉరి

పెట్టుకునేందుకు దిగేవాడే అయితే యిన్నాళ్లు యింతకు పూర్వం అఘోరించిందేమిటి? అలాటి దిమ్మరిని కట్టుకుని... ఉహు... ఆ ఊహ సరిఅయినదికాదు.

ఆమె యింకా చెపుతూనే ఉన్నది. అతడలా ఆలకిస్తూనే ఉన్నాడు.

‘నాకు ఇదివరకు ఇంతగా విడమరిచి చెప్పేటంత తెలివి లేకపోయింది. కాని ఇన్నాళ్లు ఇదే ఆలోచన ఏమో ఇప్పటికీ తెలిసివచ్చిందండీ, నా సంగతీ, మీ సంగతీ; బిడియపడకండీ. మనం ఏనాడో చేసుకున్న పాపం కాకపోతే అందిరిలాగానే మనమూ అమ్మకడుపున పుట్టామేకాని, హఠాత్తుగా ఎక్కడ నుంచో ఊడిపడలేదుకదా? అందిరిలాగా బ్రతకలేమని, మన మేమైనా బ్రహ్మాత్మ మొరబెట్టుకున్నామా? అందిరిలాగా ఎందుకు లేమూ?

‘అవునండీ... అనుభవించుతూన్న దేనా మనం. ఇప్పుడు కాదంటే ఏమన్నా-పోతుంది గనుకనా? భార్య పగులను ఆశించి భ్రష్టురాలవడం చూస్తూ ఆ బాధ అహర్నిశలూ పడు తూంటేనేగాని, పతివ్రత అయిన పాపానపోతే మీకు బ్రతుకు కరవౌతుంది. అది మీ ప్రకృతి. నేనో మనసులో ఏమీ పాడు కోరికలు లేకపోయినా, శరీరం ఎంతమాత్రమూ నేను చెప్పినమాట వినదు. దానికి విడవకుండా నూతన అనుభవాలు లేనిదే అది నిలువదు. దానిని ఆపడం నా వశంలో లేదు.

‘అంతేనండీ... యీ జన్మానికి ఇక మగవానికీ నాకు - జిలాయి! అయినా మొండికిపడి మోడునై ఏదో విధంగా

అల్లో నే రే డు~~~~~

రోజులు వెళ్ళబుచ్చుతాను. కాని బాధపెట్టలేనే, ఏలా బ్రతికించుకుంటానా మిమ్మల్ని అని అదే దిగులు.'

అంటూ ఎంతసేపూ విలపించిందోయ్.

అదీకథ.

"నీవూ బ్లాఫ్, ఎబింగ్ అవన్నీ చదివినవాడవేకదా, ఎల్లిస్ తో బాటు అందుకున్నావుకాదూ?"

'అందుకు మనం ఏంచేయగలం?'

అయినా చేయగలిగిందంతా చేశాను; ఆమె ఆ ఆలోచన మానేటట్టు చేయలేక పోయినాను. మనసును... ఏమైతేనేమిలే బ్రతికించలేక పోయినాను; ఆ నిరాశే ఆమెను తినేసింది.

ఆమె పోయింది నా తెలివితక్కువవల్లనే అనుకో; అంతకన్న బెడద ఇది; ఈతని సంగతేమిటి? ఎటూతోచలేదు. తపన ఎత్తి కొట్టుకున్నాను. పుస్తకాలు ఎన్ని సార్లు తిరుగవేసి చూసినా అందులో ఏమిటి కనబడేది నా మొగం?

మళ్ళా మొదటికి వచ్చాను.

ఎక్కడ బండి త్రోవ తప్పిందో, తెలుసుకోవద్దూ? అన్ని త్రోవలూ వెదకి చూశాను; తోసేశాను.

ప్రకృతికి ఎదురీతగా బ్రతికేతత్వం మనసుకూ, దేహానికీ ఒకదానికొకటి తీసిపోని స్వాతంత్ర్యాన్ని ఆలవరుస్తుంది. అది నిలవకపోతే అప్పుడా మనిషి గల్లంతు. అంటే ఇంకా విశదంగా చెపుతాను. ఆ అమ్మాయి ఉన్నదా? ఇంకా పది కాలాలపాటు ఎందుకు ఉండలేకపోయింది? ఒళ్ళు చెప్పినమాట మనసువిన్నది. రెండూ ఏకమై ఎగిరి పోయినవి.

~~~~~50

అతివాంఛ - దేహానికి సంబంధించినంతవరకూ ఆ అమ్మాయి ఆరోగ్యానికి కారణం. అది మన, చేతిచలువను కట్టుపడిపోయింది. అయినా, బ్రతికేదే; ఎందుచేతనంటే మగడు మామూలువాడైతే, ఆమెకూడా అది జబ్బని అంతకు ముందే గ్రహించిఉంటే, అతడు తెలివిలేనివాడైతే తొలి తప్పుకే ఆమెను వదిలివేసి, తనత్రోవ తాను చూచుకుని, సుఖంగా ఉండేవాడు. ఆ అమ్మాయికి అలా నిత్య నూతనా న్వేషణం వెగటైతే ఆత్మహత్య చేసుకునేది.

నేను ఒక కేసు చదివాను. ఓ పిల్ల తాను వ్యభిచ రించందీ ఒక్క క్షణం బ్రతుకలేనని తెలుసుకుని అలా చేయ డానికి అసహ్యపడి మగనితో ఆ సంగతి చెప్పి తన శీలరక్ష ణకు చంపేసేయమన్నది. అతడు పాపం ఆ అమ్మాయింటే అమితమైన ప్రేమట; అలాచేసేశాడు. అదంతా పెద్దగొడ్డనై... సరి...అది మనకు అక్కరలేదనుకో. అసలు విషయం... అదీ ఇప్పుడు యీ పిల్లదానికి అన్నీ ఉడిగి ఆలోచనలోపడిన తరువాత తనలా ప్రవర్తించడం తనకూ జబ్బుఅనేసంగతే విడిచేసి అదే అంతవరకూ తన పసుపు, కుంకుమా కాపాడు కుంటూ వచ్చింది అని...మగని లోటుపాటేమో తెలుసు కున్నది. అతనిమీద ఎన్నిటికీ అసహ్యంకాని, అతనితో కలియకుండా ఉండటంకాని లేదు. అయితే అందువల్లనే అమితమైన జాలి. అతడు బ్రతుకలేడేమోననే బాధ ఆమెను అమాంతం మింగేసింది.

అతని సంగతి ఏమిటి చేయడం? ఎలా కాపాడటం?

అల్లో నే రే దు~~~~~

దైవం ఇచ్చిన శక్తి సామర్థ్యాలకు అతనికి లోతుమీ లేదు, సుష్టుగా సుఖపెట్టి సుఖపడగలడు. అది సరి, అందరికీ పరిపాటి అయిన తాహతు. కాని అతని ప్రకృతి అంతలో శాంతించదు. కావలసిన తృప్తి కనులారా గద్ద తన్నుకు పోతూంటే చూసి బాధపడితేనేగాని.

అది అసలు లేకపోయినా అతనికి అట్టే ఫరవాలేదు కాని. ఇది...ఈ నాటకం లేకపోతే ఎగుడూ దిగుడూ అయి పోతాడు. దీనికి కారణం, అనేక మానసిక రుగ్మతల మహా సమ్మేళనం. డాక్టరు ఫూష్, న్యూస్టరమ్, హార్టీల్ వీళ్ళందరి నిగా లోకి యిలాటికేసులు ఒకటి రెండు వచ్చినవి...అంటే యింత క్లిష్టమైనవి కావనుకో. ఏదో వాళ్ళతంటాలు వాళ్లు పడ్డారు. ఆ గ్రంథాలన్నీ అలుమారలు నిండటమేకాని మనకు ఏమీ యీ విషయంలో ఉపయోగించలేదు.

నేను చేసే చికిత్స ఏమిటో లఘువుగా ఆధోరణి చెపుతాను. మనసుకు ఆలోచించుకునే శక్తిరావడానికి దాని లక్ష్యం క్రమంగా శరీరము మీదికి త్రిప్పి నిలుపుతున్నాను. మనసుకు అంటేటట్టుగా శరీరాన్ని బాధలోకి దింపుతున్నాను. అసలు ఆరోగ్యం చెడనీయకుండా జబ్బు చేయిస్తూన్నాను. కొంతకాలానికి, ఎంతకాలమైనాకానీ అతని మనసులో తన కోసం నిరంతరం తాపత్రయమేకాని వేరు ఆలోచన ఉండదు. ఎందుచేతనంటే నిస్సందస్థితిలో. వెనుకటి అనుభవములో పాదుకుపోయిన మనసు క్రమంగా ఈ ఆలోచనలోకే మేలు కుంటుంది, గనుక ఆ మెట్టు ఒక్కటే ఎక్కి, అక్కడ పట్టు

~~~~~ 52

చిక్కితే తరువాత అతనిని బాగుచేయడానికి మూడు నిమిషాలు పట్టదు. అప్పుడు మనం మీసంమీద చేయి నిర్భయంగా వేయవచ్చును.”

డాక్టరు ప్రసంగం చాలించి, ఉద్రేకంలో మీసం మీదకు పోయిన చేయి అలాగే నిలిపి నా ముఖంమీద నవ్వాడు.

నేను చుట్టూ, మా కాళ్ళకు యివతలా అవతలా చెల్లాచెదకుగా పడిఉన్న సిగరెట్ పీకెలూ కొడి వాటిమీదనే చూపు నిలిపి “ఏమిటో అర్థం అయిందనుకో. కాని అంతా అయోమయంగా ఉంది” అన్నాను.

‘తర్కపాదం తప్పింది సోదరా ! అర్థం అయితే ఇంకా అయోమయం ఏమిటి ? ఇందులో మళ్ళా నిక్కా ? మాకు అర్థం అయి అఘోరించింది గనుక నీకు కాలేదనా ? మనసోయి మరేమనుకున్నావు దాని మజా...హు,’ అంటూ అనంతమైన బడలికతో ఆవులించాడు. నేను సిగరెట్టుకు ఇంకో సిగరెట్ ముట్టించాను.

వేద మూర్తులు

‘బ్రహ్మ బ్రతికేకన్న, చిన్నం ఎత్తు విషం పుచ్చుకుని’

ఆ దీవన మొదసారి తగిలినప్పుడు...అలాగే చేస్తే
మేలనిపించేటంత అసహ్యం. వేసుకొచ్చింది, సంసారంమీద:
కాని అస్తమానమూ అదే పదేపదే అయితే అలవాటు
కావడం ఎంతసేపు?

రెండో తారీఖు ఉదయం—

తానే ఎన్నటికైనా అంత ప్రఖ్యాతికి వచ్చి, ఆత్మ
కథ! వ్రాసుకునే యోగమంటూ ఉంటే, తప్పకుండా ఆ తారీ
ఖుకు బంగారు మలామా చేయిస్తాడు. నిజంగా అది అంత
సుదీనం.

కొత్తనాటకంకదా పోని అని, కోడికూసే వేళ
అయినా నిదుర చంపుకుని కూర్చుని ఏకబిగిని ‘ఆసాంతమూ’

~~~~~వేదమూర్తులు

చూసి అప్పుడు వచ్చి మంచంమీదవాలితే, మళ్లా అదిరిపడి మేలుకు నేటప్పటకే ఎంత బద్ధకంగా ఉంటుంది? అప్పుడుకూడా అందుకుతోడు ఎప్పటిపాటే మొదలై చిర్రూ బుస్సూ ప్రారంభం అయితే—హూఁ—దేనికైనా ఎన్నటికో ఓనాటికి అంతు అంటూ ఉండాలి!

భీమశంకరం, ఎండ చురచురలాడుతూంటే ఏలాగో అలా ఒళ్లు తెలియని నిదురలోనే ఓపికచేసుకుని, మంచంజాజి పందిరి క్రిందనుంచి నీడకు కాలితో నెట్టి, మళ్ళా సాగిలపడి అప్యాయనంగా ఒళ్లు విరుచుకుంటూ...యీమారు ఒకటోరకం నిదుర పట్టేది. కాని కన్ను మూశాడో లేదో, చెవిక్రింద రణ భేరి మ్రోగింది.

నిజంగా ఎంతో బద్ధకంగా ఉంది; కాని అనుకుని ఏం ప్రయోజనం? - అలాగే లేచి, ఆమె అజమాయిషీలో ముఖం కడుక్కుని - అవునుమరి, అన్ని సార్లు ఫుక్కిలింపక పోతే, అనాచారంకాదూ, తరతరాల పెద్దలూ తగులపడి పోరా? ఆ కషాయాన్నే కాఫీగా భావించుకుంటూ గొంతులో పోసుకుని, పక్కార్థూముకు మడికట్టుకుని అన్నంముందు కూర్చున్నాడు.

అదిఅంతా రోజూ నడిచే కలాపమే కనుక అందులో చీదర కనిపించడం మానేసి చాలకాలమైంది. కాని, యిది...

‘ఎందుకూ అలా దిక్కులు చూస్తూ కూర్చుంటారు? నాముఖాన ఏముంది?’

—ఆమాటకు నవ్వరాదూ!

అల్లో నే రే డు ~~~~~

‘ఏం చూసుకు ఆ పొంగిపోవడం?’

‘ఇంకా మరెవరిని చూడ్డం?’

‘ఎందరినన్నా చూడగల సామంతం ఉంది! నా కంఠం కోయడానికి ఎన్నిప్రశ్నలు కావాలో అన్నీ ఉన్నాయి మీకు; మీరుకాగా దొరక్కపోతారేమోనని మా నాన్న నాకీ పట్నం కట్టాడు, బావుకుంటున్నాను.’

‘ఏం మాటలవి?’

‘మీ బుద్ధుల కొద్దీని! ఏం ఒరగబడుతుందని చూడ బోయినారు, వాళ్లెవరో తెగించి తెయితక్క లాడుతూంటే! ఆ సౌభాగ్యం తలచుకునేనా యీ విరగబాటంతా! ఇలాటి వాళ్ళు పెళ్లి ఎందుకు చేసుకోవాలి? ఎందుకంట?’

—అలా ఆమాటలు వింటూన్నకొద్దీ నవ్వు పొంగి రాదూ?

‘అందుకే నాకు దహించుకుపోయేది! నా బ్రతుకంతా నవ్వులపాలుగానే చేశారు. ఇంకా ఎందు కా యికిలింపు!’

‘మా నేస్తాను పోనీ, యివాళనుంచీ.’

‘ఎంతకన్నా సాహసులే.’

‘ఏం చేయమంటావు?’

‘నేనేం చేయమంటాను? చేయమన్నది మీరేం చేస్తారు?’

‘నిజమే!’

‘మీ అమ్మకడుపు చల్లగా నా ఆయుస్సుకూడా పోసు కుని వర్ధిల్లిండి. అవును, నే నే గంగలో దిగితేనేం, మీ జీవా

~~~~~56

నికి ఉసూరుమంటూ! మీకు అచ్చిరాదు; అయినింటి
పిల్లను...కావాలని...తెచ్చుకుని...యింత—'

...అప్పుడు యిక విరగబడకుండా ఉండేందుకేమన్నా
వీలుందా?

రాజమ్మ పెరుగు సత్తుతప్పాలా, గరిటా క్రిందపడేసి
పైటకొంగు కళ్లకు ఉరివేసుకుని, వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ
లోపలికి వెళ్లిపోయింది. అది మామూలు మర్యాదే...

భీమశంకరం విస్తరి విడిచిపెట్టి లేచి చేయికడుక్కుని
సావడిలోకి వచ్చాడు నిలువుగుడ్డతో—కృష్ణుడి పటంలో
వెన్నముద్ద బొమ్మను పిచ్చిక ముక్కుతో టక్కు టక్కు-
పోడుస్తూంది.

ఇంకా రోదనం శ్రుతిమించే ఉంది. వింటూన్నకొద్దీ
జాలిపెరిగి; లోపలికిపోయి, దగ్గిరగా నిలుచుని భుజంమీద
చేయివేసి చూశాడు. రాజమ్మ విదిలించుకుని అంతయెత్తున
ఎగిరిపడి, రోజుకుంటూ 'మడి మన్నయిపోయింది' అని
యినుమిక్కిలిగా స్థాయి అందుకుంది.

అప్పుడు బయలుదేరి వెళ్ళడం...మరునాడు సంజ
మలిగేదాకా యింటి చాయలకన్నా పోలేదు భీమశంకరం.
ఏ స్నేహితుడితోనన్నా, కలసి కాలం గడపడానికి...ఎవరికీ
మొగం చూపించలేనంత సిగ్గువుతుంది. ఎందుకో—అదే
తెలియదు.

తనవల్ల ఏ దోషమూ లేదని గుండెమీద చేయివేసు
కుని నిబ్బరంగా చెప్పగలడు. అందరూ పడుచు దంపతుల

అల్లో నే రే డు ~~~~~

లాగా హాయిగా ఉండడానికి అనువుగా ఆతనిలో అంతు లేనంత కులాసా ఉన్నది; కాని, ఏమిటి లోపం—ఎవరివల్ల ?

ఏమీ ఆలోచన తేగనప్పుడు...ఎవరూ చూస్తుండ నప్పుడు...తనలోతాను అదో మాదిరిగా నవ్వడం అలవాటు చేసుకున్నాడు. ఆ నవ్వే, అవసరంకొద్దీ యింటిదగ్గర ఉన్న ప్రతినిమిషమూ వినియోగించు కుంటున్నాడు. లేకపోతే...

ఎంత ఏడుపు వచ్చినా, అది మింగేసే సత్తువ తెచ్చుకో లేకపోతే । ఒక్కనాటిరగడకే నేలమట్టానికి క్రుంగిపోయి మామూలు సంసారిలాగా అయి—యిల్లు ఓ కొలిక్కి తీసుకు వచ్చినట్టయితే—ఆ బ్రతుకు అయినా ఒకవేళ యింతకన్న బాగుండేదేమో...

ఏమో—

ఎంత బాష్పికట్టింది, తల ద్వారబంధానికి తగిలి తీపు ఎత్తడం మొదలుపెట్టినా, రవంతసేపు ఓర్పుకుంటే సర్దుకుంటుంది దానంతట అదే. కాని ఎదురుగుండా...సగం వెలుతురూ, సగం చీకటిలో నిలుచుని రాజమ్మ తనవేపు గురితప్ప కుండా చూసే చూపు...?

పవలు తిప్పటంతో...తినీ తినకుండా పోవడంలో క్షుత్తు పూర్తిగా మందగించిపోయింది. ఆ పూటకు అన్నం ఆశలేదు. శుభ్రంగా స్నానంచేసి నిద్రపోవచ్చునుకదా అని గుమ్మంలో అడుగు పెట్టేటప్పటికి...

అంత నిస్సత్తువా మరలించుకుని...తిరిగి వెళ్ళిపోతున్నాడు...మాడు కాలవల వంతెనమీద...పై కమ్మిమీద

~~~~~ 58

~~~~~వేదమూర్తులు

చేతులు ఆనించి, మోకాళ్లు రాతిగోడకు మోపెట్టి...రంయి మనివచ్చే చల్లనిగాలికి మోరాయించి...ఎదురై సంతసేపూ మొగమాటపడి...ఎక్కడో ఎవరూ చూడనిచోట కలుసు కోవాలని పక్క పక్కల పరుగులుగా ప్రవహించే కాలువలు కనుచూపు మించేదాకా చూస్తూ...ఏమీ ఆలోచన లేక ఎంతోసేపు నిలుచున్నాడు...మెడ అయినా మలచకుండా.

దిగువనుంచి వస్తూన్నలారీ గేర్ మారిన ఊతంలో శర వేగం అందుకుని గట్టును రాచుకుంటూ ఉరవడిగా దుమ్ము విరజిమ్ముతూ పోయింది. హారన్ మోతకు భీమశంకరం ఉలికిపడి చూపు బెసకటంలో...అలా ఎంతసేపటినుంచో పరధ్యానంలో...ఆ పరాయి ఆడదానికి అంత దగ్గరగా నిలుచున్నా నే అని...

అందుకు ఏమీ అనుకోలేదు. ఆమె ఏం అనుకున్నదో అని...అలా ఎన్నడూ అలవాటులేని అమర్యాద అప్రయత్నంగా తనపల్ల జరిగినందుకు ... మెడనరాలు క్రుంగిపోయినవి. ఇక అక్కడ నిలువకుండా తన దోవను తాను పోతే ఏయిబ్బందీ లేదు. కాని ఎవరో ఎరుగని ఆమె తనను గురించి ఏలాగో అనుకునేందుకు అవకాశం ఎందుకు ఇవ్వాలి?

ఏమనాలి?—ఏలా పలుకరించి క్షమించమని అడగాలి?—అడగాలా, వద్దా?—తుదీ మొదలూ కలిసిపోయి, అనుమానాలన్నీ ప్రశ్నలై మెదడులో చక్రవాటాన గిరగిర మంటున్నాయి - పెదవి వణకిపోతూన్నది. ఆమెనైపు పట్టు

అల్లో నే రే డు~~~~~

బలవంతాన తిరిగాడన్నమాటే కాని...తలఎత్తి చూడలేదు,
నోరు విప్పలేదు.

ఈ నాటకమంతా ఆమె కనిపెట్టిందో లేదో కాని,
ఏమీ గమనించనట్టుగానే, అక్కడనుంచి కదిలి వెళ్ళిపోతూ
న్నది వంతెన దిగి, వయారంగా. భీమశంకరం...తన నశం
కాక, కళ్ళూ కాళ్ళూ ఆమెకు అప్పచెప్పాడు.

మారీస్ పేట పెద్దకోడ్డు వెంటనే కొంతదూరం వెళ్ళి,
ఎడమనైపుగా మిఠాయి కాట్లానా ప్రక్కసందులోనుంచి
సరాసరి సున్నంగానుగ దాటిపోయి, గోడకు అటూఇటూ
కడపరాళ్ళ దొంతరలు సాగిలిపడి ఉండగా వాటి సందునుంచి
వెళ్ళి తలుపు గొళ్ళేం తీసి, ఆతనివంక పక్కకు తిరిగి ఓమారు
చూసి గుమ్మంఎక్కి లోపలకు వెళ్ళిపోయింది.

సంజె చీకటి, మసక హెచ్చుతూంది. దీపాలు ఇంకా
వెలుగలేదు కనుక, కనుచూపుమేర అంతా, అలికివేసి
నట్లుగా...కదిలే మనుష్యుల ఆకారాలు మాత్రం ఛాయగా
కనబడుతూన్నాయి.

భీమశంకరం కొంచెం ఎడంగా సందుమొగుదల నిలు
చుని ఉన్నాడు...ఆ ఉనికికే అర్థం ఏమీలేదు. ఎందుకు
వచ్చాడో తెలుసును గనుకనా? - ఇంకా ఎక్కడనో ఉంది?

ఆమె మళ్ళీ గుమ్మం అవతలనుంచి తీరుబడిగా తొంగి
చూసి, తల కదల్చినట్టు ఆతనికి చూచాయగా పొడగట్టింది.
తలుపు కిక్రుమని అటూ ఇటూ ఆడి విసురుగా దభేలుమని
కమ్మికి మ్రోగింది.

~~~~~ వేదమూర్తులు

—వంచిన తల ఎత్తకుండానే తిన్నగా వెళ్ళి...లోపల ప్రవేశించాడు. అంతకుముందు ఆమె నెంటపడి రావడంలో ఉద్దేశం వేరు. అక్కడకు వచ్చేదాకా కూడా అది మారే వ్యవధి కలుగలేదు, మనసుకి. అంతవరకూ, ఆమె ఎవరై యుండునా అనే యోచనే పోలేదు. అలా, మళ్ళా తొంగి చూడగానే...ఓహో!— అనుకున్నాడు.

అసలు దినవ్యవహారంలో అయితే, ఆలాటి చాయ లకు పోవాలసిన అగత్యము లేదు...అలవాటూ కాలేదు... అసహ్యం పైగాను. కాని, అవాళ...తనలో ప్రళయంగా చెలరేగే రాక్షస - తాండవానికి...అవును అవసరం వచ్చి నప్పుడు ఏ ఎండకు ఆ గొడుగు పట్టాలి.

వసారాకు సగండాకా అల్లిక వదులైన తడిక అడ్డం కట్టిఉంది. ఆ చాటుగా...మాసినదుప్పటీ, మంచం. గోడ కలుగులో అటూఇటూ వెలుతురుకోసం అద్దంచాటున దీపం. కుర్చీకి ఒక కాలు లేదు. దాన్ని గోడుగా ఊతం చేసుకుని, భుజాలకు అంటే గిట్టు లోలాకులు ఊగించుకుంటూ, చేరెడు వెడల్పు అంచుచీరె కట్టుకుని...కుచ్చెళ్లమీద చెరగని తాంబూలం కర్రలు సర్ది దాచుకుంటూ...ఆమె నిలుచుని... ఆతను రావడం చూసి...అన్ని జతల బిళ్లేరిగాజూ గలగల మనేటట్టు చేయి పైకెత్తి ముంగురులు సవరించుకుని...కాలు జూచి తడికతలుపు దగ్గరగా నెట్టింది...

అల్లో నే రే డు~~~~~

‘కూర్చోండి’... మొగన్నే హితుడికన్నా చొరవతో, చేయిపుచ్చుకుని... మంచం చివరను కూర్చోవేసింది. తాను గోడకు ఆనుకుని నిలుచుని ఉంది.

భీమశంకరం తలలో నిప్పులు చెరుగుతూన్నాయి... ఉక్కిరి బిక్కిరిగా ఉంటే... చెమటలు దిగజారుతూండగా... మెడగుండిలు విప్పుకున్నాడు...

‘నా పేరు... నవమల్లిక’.

ఆ మాటకు ఒక్కసారి ఆతనికి తలదిమ్మంతా హరించి పోయి... నలుమూలలా చూసి... ఆ మెమిద చూపు నికరంగా నిలిచి... నవ్వు వచ్చింది. జేబులో... గలగల మనిపించి... రెండురూపాయలు ఆమెకు బొత్తిపెట్టి అందించాడు. ఆమె చిరుతలు వాయిచినట్టుగా గోరుతో వాటిని మీటి... ఒక్కొక్కటే మ్రోగించి చూసి... అతని ఒడిలోకి విసిరివేసి... అతని కన్న ఎక్కువగా నవ్వింది.

భీమశంకరం తెల్లబోయినాడు. చాలక అలా చేసిందేమో అనుకోడానికి ... తాను ఏమీ కోరకుండా ... ఉచితంగా అయినా అంతేనేమో ఆ జాతి!—మళ్ళా జేబులో చేయి పెడుతున్నాడు... ఆమె చటాలున చేయిపట్టుకుని ఆపి...

‘అంతేనా...’ అన్నది, అదేమిటో ఆతనికి అర్థం కాలేదు...

‘అన్యాయానికై నా... అంతు ఉంటుంది.’

—ఆమె ఆలా నిజం చెప్పడం ఆతనికి ఆశ్చర్యం వేసింది. అసలు అదికాదు. ఆతడు పొరబడుతున్నాడని గ్రహించి...

‘ప్రేమను అంగడిలోపెట్టి అమ్ముకునేవాళ్ళయినా— బాధ కావలెనంటే...కొనుక్కోవలసిందే...’అని ఎంతో జాలిగా అన్నది...మరి, ధూకుడుగా...

‘నేను రోజూ అక్కడే నిలుచుంటాను...అది నాకు... జీవనం. అలా చివరగా...ఎక్కడకో అంతఃకనబడకుండా పోయే ప్రవాహంకేసి చూసిచూసి...కళ్లు కాయలు కాయడమే కాని...పండు ఎన్నటికీ పండదని...నాకు తెలుసును... నాకోసం...కాచిఉండేవాళ్ళు నావంక చూడటం అదే అప్పటి ఆశకు అంతు...అందుకోసమే కాదూ బ్రతుకంతా...’

ఇందులో భీమశంకరానికి...ఒక్కముక్క అర్థం కాక పోయినా...ఆమె మాటలు వింటూంటే...అదేమిటో తగని హాయిగాఉంది. మళ్ళా ముఖం తేటబాగుతూంది...

‘బయట...ఎంత వెన్నెలగా ఉందో చూడండి...’ ఆమె ముందు అడుగు, అతనిది నెనుక అడుగు...

—రెండు అడుగులు వేసిన తరువాత ఆమె తప్పుకుని చీకటిలోకి కలిసిపోయేంది...ఎటు వెళ్ళిందో జాడగా...సినీమా పాట ఏదో ఈలగా...మందంగా వినబడుతూన్నది.

భీమశంకరం...కుచ్చెళ్ళు...ఎడమమోకాలిమీద మడతలోంచి పట్టుతప్పి...క్రిందకుజారి...అందులో అణగి

అల్లో నే రే డు~~~~~

ఉన్న రూపాయలు...కాళ్లకడ...దొర్లిగిలినవి. తీసి చేత
పుచ్చుకున్నాడు.

మళ్ళా వం తెనదగ్గిరకు వచ్చేటప్పటికి...ఆ వెన్నెలలో
...పసిపిల్లను పొదివి పట్టుకుని కూర్చున్న పేదరాలిముందు,
చేతిలోవి...ఎదుటపరచిన చిరుగుల పాతమీద జారవిడిచి
వంచిన తలఎత్తి...వెన్నెలకన్న ఎక్కువగా మెరిసే నక్షత్రం
వంకచూస్తూ... టేషనుకు వెళ్ళి... స్టాలులో తాను మోయ
గలిగినన్ని పుస్తకాలు... ఆవాళే వచ్చిన కొత్తవి కొనుక్కుని
తిరిగి యింటికి వచ్చేశాడు.

తలుపు ఓరవాకిలిగా వేసివుంది. కాలితోతోసి లోప
లకు వెళ్లాడు. రాజమ్మ నడవలో కొంగు పరుచుకుని పడుకుని
ఉంది? మరచి. అలికిడికి లేవలేదు.

—ఎప్పుడు నిద్రపట్టిందో తెలియదు...ఏ తెల్లవారు
గట్లకో...

రెండో తారీఖు ఉదయం -

మంగళారావాలు చెలరేగుతూండగా తప్పనిసరిగా
మెళుకువ వచ్చింది... భీమశంకరానికి. రాజమ్మకు ఎంత
సేపైందో తెల్లవారి.

—‘ఏమిటీ నావంక అలా చూస్తారు?’

‘ఎలా చూస్తూన్నాను?’

‘ఏమో నాకేం తెలుసును?’

‘మీకు తెలియకపోతే...’

‘తెలియకపోతేనే చూసేది.’

~~~~~ 64

‘అవును నే నంటే...’

‘కాదు - దేవతలంటే...’

రాజమ్మ అర్థంకాక బిక్కమోహం వేసింది. భీమ శంకరం యీమారు నిర్భయంగా నవ్వాడు ... ప్రసన్నంగా ఆమెవంకచూస్తూ.

—రెండో తారీఖు ఉదయం.

సుఖంగా, ఏ చీకూ చింతలేకుండా, జీవితం అమరినవాళ్ళకే ... ఆ ఎండ చురచురలో రోజులు చురుకుగా గడవడం సాధ్యకావడంలేదు. ఆలాటప్పుడు కాస్త పొరపాటున కను ఏమరితే చాలును కరవడానికే అన్నట్టుగా రాజమ్మ నిరంతరం...కనీ పెంచే ఆడపులిగా రాచుకుని కూచుండటానికి కారణం తన చల్లనైన ఏదైనా లోపము అవునో కాదో తెలుసుకునేందుకు భీమశంకరం చేస్తూన్న భగీరథ ప్రయత్నాలన్నీ ఏమాత్రమున్నూ ఫలించక, ఎప్పుడు చూసినా ఎప్పటికప్పుడు భస్మరాసులే కనులముందు దుమ్ము ధూళి ఎత్తిస్తూంటే...ఎలా!సద్దుకుపోవాలో తెలుసుకునేందుకు ఓపిక ఉన్నంతసేపూ పెరుగులాడటంలోనే ఆ సంకెళ్లు నడులివ్వగానే తెంచుకు పారిపోవడానికి కాలుదువ్వడం... సామాన్యగృహస్థుకే సజానైన నడవడి అని తోచే సందర్భం అయినప్పుడు...అరచేతి మందపు ఓర్పు అరిగి రావాకూ పాళానాకు వచ్చినతరువాత భీమశంకరానికి అలా ఆలోచన పోవడంలో ఏ మాశ్చర్యము ఉన్నది?

అల్లో నే రే డు~~~~~

‘నీ మనసు నీకు తెలియదా? లేక తెలిసిచేసే పనేనా యిది? ఇందువల్ల నీవు ఏం బావుకుందా మనుకుంటావో నాకు తెలియకుండా ఉన్నది’—అని తెంపు తెచ్చుకుని, నిలవేసి భార్యను మందలించడానికి ఉపోద్ఘాతం విప్పాడు. రాజమ్మ ఆ మాటలు వింటూ కనురెప్పలచాటున ఆశ్చర్య పడి, అది అంతలో విదిలించుకుని సహజమైన చిరాకుతో ‘మీ మాటలు నా కర్థంకావడంలేదు. మావాళ్లు నాకు మీ అంత చదువు చెప్పించలేదు. మీకు చాకిరీచేస్తూ, మీచేత మాటలు పడుతూండమని...మెడకో పలుపువేసి అది మీచేతికి అందించి వెంట తోలేశారు —.’ అంటూ ఇక అక్కడ నిలువకుండా లోపలికి వెళ్ళిపోయి వాక్యశేషాన్ని అక్కడనుంచి అరగంటవరకూ చివవలు, పలవలు వేయించి సాగదీస్తూ...అప్పటికీ యింకా అర్ధోక్తిలోనే ఆపి ఉంచి... ఏదో పని తొందరలో అప్పటికి అది మరచిపోయింది. అవాళ నుంచి...సందు దొరికినప్పుడల్లా...మళ్ళా అక్కడనుంచి ఎత్తు కోడం...చిత్తం వచ్చినపుడు పనస ఆపడం...భీమశంకరం రెండు రోజులు ఏలాగో అంతా సహించి అంటిముట్టనట్టుగా ఉండుకుని ఇక ఆ తెల్లవారి ‘నీవు రాక్షసివి. వేయి చెప్ప-లక్ష చెప్పు...అనుభవంమీద అంటున్నాను అంతే?’ అని తనకు తానే నిప్పులు చెరగడానికి ప్రారంభించాడు.

‘నాకు తెలియదూ ఆమాత్రం? మీ కళ్లకు నేనంత కన్న, ఏలా కనబడుతాను?’

~~~~~66

‘కళ్లకు మోహినిలాగా, నా మనసు కళ్లను మోసం చేసింది.’

‘మనసును నమ్మనప్పుడు, కళ్లనుమాత్రం నమ్మడం ఎందుకూ? అప్పుడుకాని మీ కళ్లు చప్పగా చల్లబడ వేమో?— నన్ను ఏం చేయమన్నారో చెప్పండి?’

‘నే నేం చేయాలో నాకు తెలియడంలేదు. సుమతీ శతకం దగ్గరనుంచీ మనువుదాకా...అన్నీ అబద్ధాలా అనుకుందామంటే ఆడవాళ్ల అందరిలో ఆఖరుకు అధములు అనుకునే వాళ్ళలోకూడా ‘దేవహంశ’ అణువణువునా కనబడుతూంటే ... నీలో అది ఎందుకు పూర్ణానుస్వారం కావాలి?’

“దేవీ-హంశ” కాశీమజిలీకథల్లోలాగా సప్తసాగరాలూ దాటి వెళితే అక్కడ సువర్ణద్వీపంలో - ఎర్ర మర్రి తొర్రలో ఎర్ర యిర్రి ఏడు పిల్లలను పెడితే వాటిలో కడయిర్రి తొడ క్రింద ఉంటుంది ... కక్కులగుర్రం ఎక్కి కదిలివెళ్ళండి ... తెచ్చి నాలో కలపండి.’

‘కష్టపడి తెచ్చి తీరా కలిపితే - విరిగి ఊరుకుంటు.’

‘ఇంతకన్న చెడేది ఏముంది?’

‘అంతేనా?’

‘అవును - మీరన్నమాటే.’

—భీమశంకరానికి జవాబు చెప్పేందుకు నోరు మెసలకండా ఉత్కౌశము వచ్చింది. మూటా ముల్లే సర్దుకుని - మారు మాటాడకుండా ఆరాత్రి మెయిలుకు ప్రయాణమై ఊటీ వెళ్లిపోయినాడు. రాజమ్మను ఒంటరిగా వదిలి వెళ్ళ

అల్లో నే రే డు~~~~~

డమా అనే మీమాంస దోవలో. బండి కుదుపు ప్రారంభం చేసింది, కాని ఆమెకు గంపెడు బలగం ఉన్నాడు. అంతా సామంతులు. తెల్లవారి లేస్తే ఏదో పనిమీద ఎవరో ఒకరు బస్తీకి వస్తూనేవుంటారు, సాయానికి లోటు ఉండదు అనుకునే నిశ్చింతగా బయలుదేరాడు.

నెలగోజులు చిటికెలమీద గడచిపోయినవి. అలజడి ఏవిధంగానన్నా మరచిపోయి హాయిగా ఉండాలని చేసే ప్రయత్నాలకు, అబ్బే భోగానుభవాలలో అన్నీ విప్పిచెప్పడానికి వీలైనవే ఉండవు. అసలు ఒక్కొక్కప్పుడు అతి రహస్యంగా ఉంచడంలోనే ఆ నూలువాసి ఆనందమూ మెలికి దక్కుతుంది. తరువాత తీరిక సమయాల్లో మనసులో నెనుదిరిగి చూసుకుంటే గోరుమొన అంతే, కొండకు ఏడింతలుగా పింజ విచ్చుకుంటుంది.

కాని, భీమశంకరానికి అంత సామాన్య-సహవాస వశమున ఆ నీలికొండలచలువ - విలువలో వీసపాలై నా అబ్బలేకపోయింది. అన్నప్పూ చలికి వేగుతూ - ఆకాశం వేపుకు వేడిమికి తరువుల అగ్రాలని ఉరకలెత్తించే ఆ కానరాని ఊదర ఆతన్ని తెగ ఊరించుతూన్నది. అందుకనే-‘నిన్ను విడిచి ఒక్కక్షణం బ్రతుకలేను’—అనే లాలసకు అనువైనటులల్లా ఎన్ని వన్నెచిన్నెలు తీర్చో-లాభ సాటికి తమచెంతనే నిలుపుకోవాలని చూసిన శీతల-సీమంతినుల ప్రణయ-ప్రణవం అతన్ని ఏకాడికీ కమలా-కానన తపస్వినిగా మార్చలేక పోయింది.

~~~~~68

ఎందుకో ఇంటిమీద అంతబెంగ? ఎందుకా అని పరి పరి విధాల ఆలోచించాడు. ఏమీ తేలదు - మైశ్యకన్న వేగంగా-మనసు ముదుకు పరుగెత్తడంమాత్రమేకాని.

ఇన్నాళ్లా, ఎక్కడఉన్నదీ, ఎప్పుడువచ్చేదీ ఇంటికి రెండు పంక్తులై నా వ్రాయలేదు. తీరా చేరుకునేటప్పటికి, తాళంవేసి ఉంటే ఇబ్బంది పడవలసి వస్తుందని సరంజామా అంతా స్టేషనులోనే ఉంచి, అవశిష్టాలు అన్నీ తీర్చుకుని... కడుపునిండిన తరువాత కాస్సేపు విశ్రమించి, లేచి కాఫీ పుచ్చుకుని ఇంటికి బండీ కట్టించుకున్నాడు. పవలల్లా ఎండబాగా కాసినా ప్రొద్దు వాలేముందు మబ్బు వేయడంచేత చప్పన చల్లబడి ఊరుకున్నది.

తలుపు పిలుద్దామనుకుంటూండగానే, వీధిలోకి వెళ్ల బోతూ, చేత సిగరెట్టుతో బావమరిది ఎదురై నాడు. తను కంట పడటంతోనే సంతోషంగా 'ఓహో! కొత్త పెళ్ళి కొడుకులాగున్నావయ్యా! కుడికాలు వెయ్యి లోపల. మంచి శకునమేలే...మనకు తోడు-చేత అంటిపట్టుకుని అగ్నిహోత్రు డున్నాడు కా. బస్...రైల్ ఎబవుట్ టరన్—కాఫీ కర-కర లాడిద్దాం-సహపంక్తికి దయచెయ్యి...' అంటూ చెయ్యి అందుకున్నాడు. భీమశంకరం చెవులు మాత్రం ఆతనికి అప్ప గించి...మనసు మళ్ళించుతూన్న చూపులతో రాజమ్మకోసం నెదకి...అతడు విననంత తేలికగా నిట్టూర్పువిడిచి తల వంచు కుని అడుగుతీసి అడుగు వేశాడు.

అల్లో నే రే డు~~~~~

‘నేను బెజవాడ వెళ్తున్నాను...నాటకం అన్నాడు. ఆ పడుచువాడు...కాఫీ గ్లాసులు ఖాలీ అయిన తరువాత సిగరెట్లకోసం వెళ్లినవాడు అవి తెచ్చేలోపుగా పచ్చి వక్క నములుతూ,

‘నేనూ వస్తాను’ అని భీమశంకరం ఉత్సాహంగా పట్టుపట్టాడు.

‘నీవూనా...ఇవాళ ఏమంత మించిపోయిందనీ ?’

‘ఎన్నిమాట్లు అనుకున్నా-చూడటం పడటంలేదు.’

‘ఇంకోమారు’

‘కాదు - ఈ మారే’

‘మనకు - మతి అనే పదార్థం యథాస్థానాన ఉన్నట్టే తెక్క వేసుకోమన్నావా ?’

‘ఉండటానికి వూడటానికి ఏం ప్రశయం వచ్చిందని ?’

‘అందుకనే ప్రభూ ! పసివాడిని, పరమరహస్యాలు నాకు అర్థం అయే యోగ్యత పట్టలేదుకనుక అమాయకంగా అడుగుతున్నాను...నాకూ నీకూ ఎక్కడ వంతు? - నేను పచ్చి బ్రహ్మచారి నన్నసంగతి దేవరకు విదితమేకదా ?’

‘నేనూ అంతే...ప్రస్తుతం’ అని అందామని, నోటి దాకా వచ్చింది కాని, భీమశంకరం పరువుకుపోయి, బలవం తాన తమాయించుకున్నాడు. ఆతడు అలా తటపటాయించ డం చూసి బావమరది రేచులాగా—

‘దేశాటనంచేసి తెచ్చుకున్న వేషాలన్నీ నా దగ్గిర వేద్దామనుకున్నావేం. మా యింటిపక్క తెలుగు మాస్ట

~~~~~ 70

రున్నాడే ఆధీరుడు గడియారానికి బుద్ధిలేక అసలువేళకన్న అయిదు నిమిషాలు దాటనిచ్చి యింటికివచ్చాడో...ఆవాళ ప్రొద్దుపోయేదాకా ఇక చూచుకో నారంగా, ఇక అదో ప్రణయంకాదు, విరహంకాదు...ఎంతగ్రంథం చేస్తారనీ, యింటిన పడి? - కమిషనరును స్వయంగావచ్చి విచారించి న్యాయమని తోస్తే ఆ బాధ నివారించి మమ్ములను కాపాడవలసిందిగా అర్జీ పెట్టుకుందామా అని చూస్తూన్నాననుకో? - ఇక తమ విషయంలో ఇవాళ దానికి ఎంతపెట్టి హెచ్చనెయ్యాలో? నా పుణ్యాన నాటకం అంటూవచ్చి యింట్లో ఉండకుండా బ్రతికిపోతున్నానుకాని బయట వసారాలో పక్క వేసుకుంటినో, మాటిమాటికీ మయూరుడిలాగా మా అక్కయ్యచేత శాపానికి కళ్లు పొడిపించుకుంటూ ఇంద్రుడల్లే కను - పెట్టుకున్నా - ఈపాటి చూపెనా లేకుండా పోయేవాడిని. అవునా కాదా?'

భీమశంకరానికి వింటూన్న కొద్దీ విపరీతంగా నవ్వు వస్తూంది. కాని నవ్వివేసినందువల్ల నష్టం తనకే! అసలు అంత కాలమునుంచీ గోప్యముగా...అతనికి తెలియజేయ వలసిన అవసరం రానందువల్ల తన యుద్ధాలు తాను చేసి కుంటున్నాడు. అప్పుడు అబద్ధం ఆడటానికి అసహ్యం వేసింది. అధికాపరాధం ఇంకోటి ఉండదేమో అనిపించింది. ఇద్దరికీ అరమరికలు లేవు కనుక, యుద్ధం విడిచి, బావమరదికి మనసులో మాట ఇక దాచుకోకుండా ఖాళీచేసి చెప్పేశాడు. ఆ ప్రచండకుడు అంతా సావకాశంగా విని...'అసలైన

అల్లో నే రే డు ~~~~~

తెలుగువాడంటే నీవే' అనడంలో, మాటలో అక్షరమక్షరము మరఫిరంగీ మొగ్గలు చూసుకుపోయే వాటంలో గుచ్చివిసిరి— వివరణకు ఉపక్రమించాడు.—

‘కాలిపోస్ బ్రతిమాలుకున్నదా లేదా - నన్ను విడిచి వెళ్లవద్దు; వెళ్లిమాత్రం అక్కడ ఇంతకన్న ఎక్కువబావు కుంటావుగనుకనా?’ - వాడని వనలతలు, నిడమాయని వనస్పతులు, ఎన్నడూ వసివాల్వాడని నేను ఇంత అమర - యావనం నీపాలు చేస్తూంటే నిలకడగా ఉండి పాలించుకోరాదా?’— యూలిసిస్ రుచిక అంతతీపి వెక్కసమై... కదిసి ముదిసిలే - ముచ్చట తీర్చుకునేందుకు... పదిసంవత్సరాలకు అన్నడో వెనుక యింటిదగ్గర మరచిపోయివచ్చిన యిల్లాలిని వెదుక్కుంటూ తెప్పకట్టుకుని బయలు దేరలా? — అంత పెద్ద చూపువున్నా ... అంత చిన్న ఆశకు అంతుచిక్కిపోయి ... అంతటితో సరిపెట్టుకుని అదే బ్రతుకనుకోవడం .. ఆంధ్రాయ్ లక్షణం అని దివ్య చిత్తమున అనధరించి ... ఇక యింటికి—’

భీమశంకరం మేఘాలమీద తేలిపోయినాడు, యింటికి. రాజమ్మ వీధి సావడిలో కిటికీలో కూర్చుని జాజిమొగ్గలు దండకట్టుకుంటూ, అతనిరాక చూసి కిటికీ రెక్క, ‘ఓరువాకిలి’ చేసింది. లోపలకు వెళ్లేటప్పటికి, తలవంచుకుని నిలుచుని ఉన్నది. సమీపించి చేతులో దండ అందుకుని సిగలో తీర్చాడు. అమరిక సరిగా ఉన్నదికదా అని చూసుకునే చేతిని

~~~~~వేదమూర్తులు

ఆతడు అందుకుంటే ఆమె లాక్కోబోయినా అతడు పట్టు
విడవలేదు -

రెండోతారీఖు ఉదయం...

మంగళతూర్యములు మారుమోత మొదలుపెట్టినవి.
భీమశంకరం మేలుకుని, కనులప్పళించుతూ పక్కదిండుమీద
నలిగిన జాజిరేకల చాలుతో, బావమరది ఉపదేశ వర్ణ
మాలను భావించుకుంటూ బద్ధకం ఏమీ లేకుండా - హాయిగా
పక్కమీదనించి లేచి, రాజమ్మ గొంతు చెలరేగే జాడను
పట్టి ఆవేపు వెళ్లాడు.

గృహిణీపదమ్

౧

‘అవిడె...మరే...ఆ అమ్మాయిపేరు లీలావతి...’

‘ఏ అమ్మాయి?’

ఆ...అమ్మాయే ... ఆ అబ్బాయి లేడూ ... వాళ్ళ అమ్మ...

‘వాళ్ళ నాన్న పేరు...’

‘నాన్నే...’

‘ఒళ్లు దగ్గర పెట్టుకుని జవాబుచెప్ప ... చదవకుండా ఇష్టంవచ్చినట్టు వాగుతావేం...’

‘చెవుతా నుండుమరి...అతడు రాజ్యము...ఉహూ... అప్పుడు దేవతలందరూ...ఉహూ...ఉహూ...ఇదిగో ఆయనపేరు హరణ్యకశిపుడు...ఎబ్బే, ఏం పేరు...’

‘ఏం...’

‘లేకపోతే ఆ పేరేమిటి...అందరూ వెక్కిరించరూ...
హిరణ్య...బలే...బలేపేరు...’

‘నీ పేరు మహాబాగుందిలే...’

‘బాగా లేదూ?...ఆ అబ్బాయిపేరు చూడు ప్రస్థాదు
డుట...అంతకన్న నాపేరే బాగుంది...’

‘సరేకాని, ఆవిడపేరు లీలావతి కాదు...’

‘పోనీ’

‘అదికాదు...నీ పుస్తకంలో తప్పవ్రాశేరు. అసలు
పేరు దత్త...’

‘ఆ...మరీ బాగుంది...దత్తేమిటి. దత్తా గిత్తాను...’

‘నేను చెప్పినట్టుగా చదువు...తెలిసిందా.’

‘మరి పంతులు కొట్టడూ.’

‘మీ పంతులకి అసలు వచ్చా...’

‘రాకపోతే ఏం...కొట్టకూడదూ?’

‘నీవు సరిగా చదవకపోతే నేనూ కొడతాను...’

‘కొట్టు మరి...మామయ్య నడుగుతా నుండు...’

పోనీ మా పంతుల్ని కొట్టరాదూ...అలా చెప్పొద్దని...’

‘అసలు పుస్తకం వ్రాసినవాడికే ఓ జెల్లా యిస్తే
బాగుంటుంది.’

‘నన్ను మటుకు వద్దమ్మా...ఎవరినన్నా కొట్టు...ఆ
అమ్మాయిపేరు ఏమైతే నాకేం...పోని, ఆవిడ వాళ్ళ
అమ్మేనా...’

అల్లో నే రే డు ~~~~~

‘ఆ...కాని పేరు లీలావతి కాదు... దత్త...’

‘మరి ఇందులో ఈలా ఉండే...’

‘తప్పని చెప్పడంలా...’

‘నిజంగా ?’

‘ఆ...’

‘అయితే నే నీ పుస్తకం చదవను...’

అని విసిరిపారేసాడు పుస్తకాన్ని బాబు ... ఏదో ఆలోచించుకుంటూ ఆ నాటకమంతా గమనించకుండా, పరధ్యానంగా లోపలికి వస్తున్నాడు నెమ్మదిగా ఆయన. ఆ గ్రంథరాజం...మాక్సిలన్ రెండోవాచకం...తిన్నగా పోయి ముఖానికి తగిలి చేసిన తప్పు క్షమించమని కాళ్ళమీద పడిపోయింది, దెబ్బ తగలకబోయినా, ఆ తాకుడుకి తెలివి వచ్చింది ఆయనకి: తా నెక్కడ ఉన్నది గ్రహించగల మామూలు ధోరణిలోకి వచ్చాడు...ఆలోచనలన్నీ చాలించాడు.

‘ఏమి టీ అల్లరి బాబూ.’

‘నే నిది చదవను మామయ్యా; యిందులో అన్నీ తప్పులుట.’

‘ఎవ రన్నాడు ?’

బాబు, ‘ఆమె’ అని సైగచేశాడు. ఆయన నవ్వి...

‘నీ చదువంతా వాడి కెందుకూ...అసలు ధోరణి చెడ గొట్టబోకు’ అన్నాడు ఆమెతో...

~~~~~76

‘తప్పులు చదువుకూంటే చూస్తూ ఊరుకోలేను. నేను నిజంగా ఎందుకని ఊరుకుంటున్నాను కాని, ఈలాటివి వ్రాసేవాళ్ళని, అచ్చువేసేవాళ్ళని, చదివించేవాళ్ళనీ...’

‘పోనిద్దూ...ఇంతకూ అసలు కథ ఏమిటి’

ఆమె, బాబూ ఎవరికి తోచినట్టు వారు చెప్పారు. ఆయన అంతా విని, మళ్లా నవ్వి.

‘నీవుమాత్రం ఆ యీడున ఆలాగే చదువుకో లేదు... వాడికి కాస్త తెలివి వచ్చిన తరువాత...తెలుస్తుంది...ఇంత చిన్నతనంలో, నీ చదువంతా వాడికి ఏలా అబ్బుతుంది?’ అన్నాడు.

‘చాల్లేండి...మీరు యీలాటి తీర్పులు బాగా తీరుస్తారు...’ ‘అవధాన్లుగా రేంచేస్తున్నారంటే తప్పువ్రాయనూ, దిద్దనూ; ఆయన భార్య ఏం చేస్తూందంటే ఒలుకబోయనూ, ఎత్తుకోనూ...’ అన్నట్లు ముందు తప్పులు చదవడం తరువాత దిద్దుకోడం, ఇదేనా జీవితంలో చేసేపని...’

‘ఏమిటో, మన జీవిత మెంత...మనం చేసే పనెంత...’

‘మళ్లా మొదలా...మాట్లాడితే వేదాంత మేనా...’

‘అవును నీకు నచ్చదు...కవయిత్రివి కనుక...’

—బాబు సావకాశంగా అన్నీ ఆలకిస్తున్నాడు...

ఆ మాట వినేటప్పటికల్లా బిగ్గరగా నవ్వి...

‘కవిత్రి...కవిత్రి ఏమిటి మామయ్యా జాపత్రి...’ అన్నాడు...

అల్లో నే రే దు~~~~~

ఆమెకు ఓమాదిరిగా కోపం వచ్చేసింది: కొంచెం చిడిముడిపాటుతో :

‘మీ వేదాంతం నా కవిత్వం...అందుకనే మన గోష్ఠి ఈలా ఉంది’ అని రుజుకుంటూ అక్కడనుంచి వెళ్ళిపోయింది.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆
ఇదుగో...

ఓయ్...

నిన్నే...

పలక వేం...

వినబడటంలా...

ఏం చేస్తున్నావ్...

ఎక్కడున్నావ్...

ఓమారి ఈలావస్తావ్...

...ఎన్ని రకాల. పిలవడానికి వీలవుతుందో అన్నివిధాల పిలిచి చూసాడు: ఓ సంబోధనకన్నా, లోపలనుంచి... ‘ఆ... వచ్చే’ననిగాని, పోనీ నినిపించుకున్నట్లు జవాబుకాని రాలేదు: పిలిచి, పిలిచి, నాలుగైదు నిమిషాలు నిదానించి చూశాడు. రాలేదు. ఇక ఇది పనికాదనుకుని, దగ్గర బల్లమీది కేస్ లోంచి ఫిడేలు తీసి, కమాన్ డబాయించి పట్టుకుని ఎగుడు దిగుడుగా రెండు మూడుసార్లు తీగెలమీంచి లాగాడు: ఓతీగె తెగింది: అంత ఉత్సాహంతో మరీజోరుగా వాయించడం మొదలుపెట్టాడు. కర్ణారుంతుదంగా, ‘విరిబోణి’ ఛాయిలో, భైరవిరాగాన్ని భయపెట్టే కొన్ని వింతగమకవిశేషాలు

~~~~~ 78

~~~~~ గృహిణీపదమ్

హాటంత టవి ఉదయించి, నానాగందరగోళం చేసేస్తున్నాయి...
ఆయన ఇంకా ఆలాగే వాయిస్తున్నాడు...

‘...బాగానేఉంది... ఆనాటి కానాడు మరీ వస్తూం
దేం...’

‘ఏమిటి?’

‘...చిన్నతనం’

‘ఎంత పిలిచినా పలుకకపోతే ఏం చేయమన్నావు?’

‘ఏం చేయమన్నాను...ఫిడేలు. పాడుచేసి, పనికి
రాకుండా చేయమన్నాను...చాల్లేండి...మరీ నేర్చుకుంటు
న్నారు...’

‘నీవు రాకపోతే కోపం వచ్చిందేమో ననుకున్నాను.’

‘అప్పుడు కాదు, ఇప్పుడు నిజంగానే వచ్చింది...ఏదో
ఆలోచించుకుంటూ ఉంటే, ఇంతలో ఏం ముంచుకుపోతూందని
ఆలా నిలువనీయకుండా పిలువడం...అంతపనుంటే, మీరే
లోపలికే రాకూడదేం...’

‘నా కంతమాత్రం ఆలోచన తోచిందికాదు...సరేలే,
పోనీ వెళ్లు...ఏమీ లేదు...’

‘మరి ఎందుకు పిలిచారు...’

‘... రెండంకాలుమాత్రం మిగిలిపోయినాయికాదు
నిన్న...ఇవాళ చదివేసేద్దాం...శాకుంతలం పట్టుకునిరా...’

‘మన మిద్దరం కలిసి చదువుతూంటే కుదరడంలేదు.
నేను విడిగా చదువుకుంటాలెండి...’

అల్లో నే రే డు~~~~~

౨

‘మొగవాళ్ళు...ఛీ...వట్టి పశువులు...’

అన్నది ఆమె చదువుతూన్న సంచిక విసిరిపుచ్చుకుని పారవేసి, చివాలున కుర్చీలోంచి లేస్తూ...

ఆయన ఏమీ మారాడకుండా తెల్లబోతూ ఆమె వంక చూశాడు.

‘కానీ...ఎన్నాళ్లు శివలుతారో చూద్దాం...ఇంత పొగరా...వివేక ముండొద్దూ...’

ఆయన ఆలాగే చూస్తూన్నాడు తొప్పవేయకుండా.

‘ఏం...ఆలా చూస్తారేం...మీకు సంతోషమేగా.’

ఆయనకు ఆ ధూకుడు ఏమాత్రం అర్థంకావడంలేదు... ఏమీ అనకుండా ఊరుకున్నా ఆమె శాంతించేటట్టు లేదు... కోపకారణం ఏమిటో అసలు తెలియదు. ఏ మనడానికీ తోచక నెమ్మదిగా...

‘కాఫీ చల్లారిపోవడం లేదూ?...’ అని ఆమెవైపు చూడకుండా ముఖం తిప్పుకున్నాడు...

‘పోనీండి...ఇవన్నీ చూస్తూంటే నాకు కడుపు ఇదివరకే నిండిపోయింది. నావంతూ, మీవంతూ మీరే త్రాగేసే యండి.’

ఆయన త్రాగబోయినాడు...

‘మీకేం...నే నెంత వేదన పడుతూంటే మాత్రం మీకేం...నాకు తోడా, నీడా ఎవరున్నాడు దగ్గర నన్నాడ

~~~~~ 80

~~~~~గృహిచీపదమ్

రించేందుకు? నామీద మీకు ఎందుకు జాలి ఉంటుంది?
ఓ అమ్మ కన్నబిడ్డను...పరాయిదాన్ని నేనేమైతే మాత్రం
మీకేం...

‘ఆలాగేం’...అన్నాడు ఆయన చిరునవ్వుతో.

‘ఇంకా ఆలాగేం అంటారు!...మీజాతంతా అంతే...
విశ్వాసఘాతకులు...నమ్మించి గొంతుకోస్తారు...ఛీ...వాళ్లను
ఎన్నటికీ నమ్మకూడదు...’

ఈ చదువంతా అగమ్యగోచరంగా ఉంది : ఇదివరలో
ఎన్నడన్నా కసరినా, విసిరికొట్టినా, ఆ సత్కారాలన్నీ తనకే:
ఇప్పటి ధోరణి చూడగా జాతిఅంతకూ తిప్పలు వచ్చినవి.
లోకంలో ఉన్నయావన్నంది మొగవాళ్ళూ ఆమె యెడల ఏం
అపరాధం చేశారో!

‘మరి పెళ్లి చేసుకోవచ్చేం?’

ఆమె మరీ రేగింది.

‘మళ్లా అక్కడా మోసమే: మానాన్న చేశాడు
ఇదంతా... ఆయనకుకూడా అభిమానమే...ఏమీ తెలియ
నప్పుడు మోసం చేశారు...నేనా...నేనైతేనా...నాకే అప్ప
టికి బుద్ధి తెలిసిఉంటేనా...పెళ్లికొడుకనేవాడు కళ్లబడేనా
అంటే, దిమ్మతిరిగిపోయేటట్టు ఓజెల్లా ఇచ్చేసేదాన్ని...’

‘ఆలాగైతే...మరి...’

‘మరి లేదు గిరి లేదు...మీ మొగవాళ్లనే పెళ్లిచేసు
కోవాలని ఏశాస్త్రంలో ఉంది. ఆడవాళ్లని మోసగించి వలలో

అల్లో నే రే డు~~~~~

వేసుకునేందుకు మొగవాళ్లందరూ మొసగాళ్ళే... తెలియక
మోసబోతున్నారు. కాని... తెలిస్తే ఏ మానుషమున్న
ఆడది... మొగవాణ్ణి పెళ్లి చేసుకునేందుకు వప్పుకుంటుంది...
నా యిష్టమీదనే వదిలిపెడితేనా... మా మామయ్య కూతురు
కామాక్షిని పెళ్లి చేసుకునేదాన్ని... హాయిగా ఎంతో అన్యో
న్యంగా ఉండేవాళ్లం...

ఆయన నెమ్మదిగా, మాటకు అడ్డంవచ్చి -

‘నిజమే... నేనూ ఏదో ఆడపిల్లను వరించడం మానేసి,
మా మేనత్తకొడుకును చేసుకున్నట్లయితే బాగుండేది: ఇద్దరం
పైకిల్లెక్కి తిరుగుతూ, సినిమాలకి వెళుతూ, మరీ హాయిగా
ఉండేవాళ్ళం’ అన్నాడు.

ఆమె ఓ క్షణం నిదానించి ఆయనవంక చూసి పకపక
నవ్వింది... ఆయన చిరునవ్వుతో ఊరుకున్నాడు...

కాని అంతటితో అణగలేదు... ఆ ప్రసన్నభావం
రవంతసేపుమాత్రం కనుపించింది... మళ్ళా బొమలు ముడి
పడుతున్నవి. ముఖం జేవురిస్తూన్నది...

‘చాలైండి... మీ, మాయలూ మీరూను... నన్ను మర
పించాలని చూస్తున్నారా... నేనా... నా కసి ఎన్నటికైనా
తీర్చుకుంటాను.’

ఇక నిదానించలేకపోయినా డాయన...

‘ఎందుకు ఈ గల్లంతు... ఎవరేం చేశారు...’

అని సరసంగానే ప్రశ్నించాడు...

‘మీరే చూడండి...మీ కళ్లు చల్లబడతవి...’ అని సంచిత తీసుకువచ్చి — ఆయనమీదకు విసిరివేసినట్లుగా అందిచ్చింది...

ఆయన అందుకుని మెదలకుండా ఊగుకున్నాడు.

‘చూడరేం మరి.’

‘ఏమిటి...’

‘నా మొగం...’

ఆయన ఆమెవంక అమాయకంగా చూశాడు...

‘మీకంతా వేళాకోళంగా ఉంది...’

‘కాదుగాని...విషయ మేమిటో చెప్పుదూ. ఎందుకీ రాద్ధాంతమంతా...’

‘అడ్డమయినవాళ్ళ కథలూ, పద్యాలూ ... పనికిమాలిన వ్యాసాలూ, ఇవన్నీ వేయవచ్చునుగాని, నా కథకు మాత్రం చోటులేదుకాబోలు ఇందులో...’

ఆయన కాస్త తెప్పరిల్లాడు...

‘అదా సంగతి! ... అయినా తిన్నగా మరోమారి చూడు...నీవు పంపిస్తే వేయకుండా ఉంటారా?’

‘ఎన్నిమార్లు చూడను ... నాకేమైనా...మతిబోయిందనుకున్నారా ... ఈలాటి చేతగానివాళ్లు ... కథ పంపమని వేధించుకు తినడమెందుకూ .. రెండు ఉత్తరాలు వచ్చిన తరువాతనే, పోనీకదా అని పంపించాను.’

‘ఆలస్యంగా అందిందేమో...ఏదైనా ఆలాటి ఆటంకం ఉంటేనేగాని వేయకుండామానరే...అయినా ఉత్తరమన్నా

అల్లో నే రే డు~~~~~

వ్రాస్తారుకాదూ ... సంగతి తెలియకుండా ఎందు కింత తొందర ?'

‘వాళ్ల కేం...ఉత్తరం వ్రాస్తానూ? ఆమాత్రం మర్యాద కూడా తెలుసూ?’

‘పోనీ యీమారు పడకపోతేమాత్రమేం? నీ శౌర వానికి లోటా?’

‘ఆ సంగతి మీకేం తెలుసు ... అయినా మీ కిది అంతా నవ్వుగా ఉంటుంది...కానీండి...ఎన్నటికైనా నేనే గలుస్తాను...’

లోపలనుంచి ‘మామయ్యా’ అని బాబు కేకవేశాడు. సందు చిక్కిందే వ్యవధానంగా ఆయన తప్పించుకుని లోపలకు వెళ్లిపోయినాడు. ఆమె వెనుకనుంచి సణుగుతూనే ఉంది.

వెంటనే, బాబూ, ఆయన తిరిగి వచ్చారు...ఆయన ఈసారి నిర్భయంగా ఆమెను చూసి నవ్వేశాడు ... బాబూ, మోసుకువచ్చిన పుస్తకాన్ని క్రిందపడేసి తానుకూడా, అర్థం తెలియకుండానే నవ్వుడం మొదలుపెట్టాడు...

ఆమె ఆశ్చర్యపడ్డది...

‘నీవు చూసినసంచిక పాతది. ఏలా వచ్చిందో పొర బాటున మరి...ఇవాళ...ఇదిగో ఇంకొకటి వచ్చింది చూడు... ఇందులో ఉందేమో’

అన్నా డాయన.

ఆమె చెంగున ముందుకు దుమికి, ఆ సంచిక తీసు

~~~~~ గృహిణీపదమ్

కున్నది : గబగబ పేజీలు తిరుగవేసి, మధ్యలో ఎక్కడనో తీసి, నవ్వుమొగంతో చదవడం మొదలుపెట్టింది...

‘ఉన్నదా’ అన్నా డాయన.

ఆమె తల ఊపింది...

‘అమ్మ ! బ్రతికిపోయాం అందరమూను !’ అని తనలో తాను ఆమెకు వినబడేటట్టుగానే అనుకున్నా డాయన...

ఆమె కొంచెంసేపు ఏం మాట్లాడకుండా ఉండి, మళ్లా కోపంగా...చూడండి...వీళ్ళ దేం ముంచుకుపోయిందో...అడ్డమయిన కథలకీ చిత్రాలు వేయించి, నా ఒక్కదానికే మానేశాను...వీళ్లు...

ఆయన ఇక అక్కడ నిలువలేదు...

3

‘ఆహ...ఎంత చక్కగా అన్నాడో మహానుభావుడు ...ఈ మాదిరివి చదివినతరువాత...మళ్లా ఏం మొగం పెట్టు కుని బయలుదేరుతారో కవులమంటూ ? ...అయినా ... భావంలో బడాయి...కాగితంమీద పరాయి...ఖరాబు కవిత్య మాయెను ఇప్పటి రకా లందరిదీని !’

‘ఒక్క పద్యం...ఒక్క పాదం చివరికి...ఇంత చక్కగా వ్రాస్తే చాలదూ...‘శ్వసతి కథ మసౌ రసాలశాఖాం చిర విరహేన విలోక్య పుష్పితాగ్రాం’...ఆహ...’

ఆయన తననయి డొతున్నాడు...ఆమె ఆ నైఖరంతా గమనిస్తూ, ఎకసెక్కంగా చూస్తూ...తనను చూసి అయినా

85~~~~~

అల్లో నే రే డు~~~~~

ఆ ధోరణి మానుతాడేమో...అయినా చూసాడో, లేదో
నని, అలాగే, గుమ్మంలో నిలుచుని ఉన్నది, కట్టెన్ సగము
తోలగించి...

‘...ఎవ రా మహానుభావుడు ?...’

ఆయన ఆమెవంక చూడకుండా, తన ధోరణిలో
తా నున్నాడు...ఇక లాభంలే దనుకుని ఆమె...ఆలా పలుక
రించిది...

ఆయన వెంటనే జవాబు చెప్పకుండా...సావకాశంగా
ఆమెను లక్షించి తరువాత, మరీ నిదానంగా చిరునవ్వుతో...

‘జయ దేవుడు...’ అన్నాడు...

‘ఓస్...ఆత డటండు...అంటే...ఏ జయ దేవుడు?...
పద్మావతి మగడే కాదూ?’

— అవునని తలఁచిపాడు ఆయన నవ్వుతూనే...

“నిజమే ... ఆయన కేం ... ఏదో పూర్వజన్మాన
సుకృతం చేసుకున్నాడు గనుక ఆలాటి భార్య లభించింది...
అంతేకాని ఆయన ప్రయోజకత్వం ఏముంది? ... అదంతా
ఆమె పుట్టింటివారి ఆస్తి...అనుభవించడానికే ఆయన...
స్త్రీవిత్త మధమాధమం...ఏమిటి ఆయన గొప్ప ఇక?

‘ఏం?’

‘ఏముంది. ఆమె లేకపోతే ఊరా, పేరా ... మిస్టర్
పద్మావతి అనే ఏమన్నా ఆయనకు శౌరవం ఉంటే!’

‘...ఆ మహాకావ్యం...’

~~~~~గృహిణీపదమ్

‘ఆ మే...ఆ పద్మావతి రచించింది... లేకపోతే ఆయన తరమా’—

‘అలాగేం...’

‘కాదేం, మరి: అయినయింటిపిల్ల కనుక, ఎంత అప్రయోజకుడయినా, ఆతన్నే ఆశ్రయించుకుని, ఆతనికి గౌరవం తెప్పించాలనే ప్రయత్నించింది... పెండ్లాం వ్రాసిన కావ్యాన్ని తగుదునమ్మా అంటూ తనపేర పెట్టించు కున్నాడు... చేసుకున్న భార్య ఎంత గుణవంతురాలైనా ... అంతలోకువ... అయినా తిరుగపడదుకదా అనే దిలాసాకూడా ఉందికాదూ... హిందూధర్మం! మొగవాడికి ఓధర్మం... అదే ఆడదానికి అధర్మం... ఏం న్యాయమో!’

‘అయితే గీతగోవిందం స్త్రీధన మన్నమాట’

‘ఆ... నికరంగా... అయినా ఆమాట అందులోనే ఉన్నదికాదూ’

‘ఏమని?’

‘జాగ్రత్తగా చదివితే... నిష్పక్షపాతంగా ఆలోచిస్తే... తెలుస్తుంది... ఓమాదిరిగా చూస్తే జయదేవుడూ అమాయకుడే... గ్రంథంలోనే వ్రాయించుకున్నాడు కాదూ... ‘పద్మావతి చరణచామరచక్రవర్తి’ అని... ఇంకా అంతకన్న విశదంగా... విపులంగా. ఏలా చెపుతాడూ... పెళ్లాం కాళ్ళు పిసికి... అంత పెద్దవాణ్ణయినానని... సర్గాంతాన కృష్ణదాసునని చెప్పుకున్నాడుకాదూ మరి... పోనీ పద్మావతికి ఇంకోపేరు కృష్ణ అని విన్నారా?’

అల్లో నే రే దు ~~~~~

‘లేదు...’

‘సరే...మీకు కావలసిన సంగతులు ఏవీ తెలియవు!—
ఇప్పటికన్నా తెలిసిందా...గీతగోవిందం వ్రాసింది...వ్రాయ
గలది స్త్రీయేనని—’

‘అలాగే?’

‘అవును. మీ సంస్కృతకవులలో ఎంతమంది భార్యల
వల్ల పయికివచ్చినవాళ్ళున్నారో!...రాజశేఖరుడు...అతనికి
ఓనమాలన్నా వచ్చా?...అవంతిసుందరి వ్రాసిన నాటకాలు
కావండి అవన్నీని...’వాచస్పతి మిశ్రుడు...సరే భామతిసంగతి
చెప్పనే అక్కర లేదుకదా...లీలావతిగణితం భాస్కరాచార్యు
లేనా రచించింది — లోకంలో ఇప్పుడు కూతుళ్ళ సొమ్ము
తిన్నారంటేనే విని ఆశ్చర్యపడుతున్నాం...సాఫుగా గ్రంథమే
కొట్టేసి తనపేరు పెట్టుకుంటే...ఇక ఏమిటి ఆ మహాను
భావుణ్ణి చేసేది?...’

‘ఇదో కొత్త సిద్ధాంతంలాగా ఉండే’

‘మాటకు అడ్డం రామోకండి...కాళిదాసును తీసు
కొండి...మీవాడనే అభిమానం విడిచి ఆలోచించండి. ఆ
కావ్యాలు, నాటకాలూ, విలాసవతి రచించిందో, లేక
ఆతడేనో...’

‘సరే...ఇంతకూ నీవు అనే దేమిటి?’

‘కవిత్వం—చిత్రం — శిల్పం — ఇంత ఎందుకూ,
ఏ రమణీయమైన కల్పనన్నా, సృష్టిఅయినా, ఆడవాళ్ళు
చేయాలి...పురుషు డెవరండి—ఆతనిచేత నేమూతుందండి...’

~~~~~88

గృహిణీపదమ్

‘మరి...కొన్ని పురుషులు రచించినవికూడా ఉన్నవి కాదా?’

‘కాదు...సృష్టిలో, నూతన నిర్మాణానికి సామర్థ్యం వినియోగించకలది...అసలు ఉన్నది...స్త్రీయే. స్త్రీఒక్కతే... కొన్ని స్త్రీలపేరుతో ఉన్నాయి...కొందరు స్త్రీలే, ఏ మొగుడో, తండ్రో కాజేస్తాడేమోననే భయంతో, చాలుగా కావ్యరచన చేసుకుంటూ, మరోమారు పేరు...ఏ మాఘుడనో, భవ భూతనో పెట్టుకునేవారు...’

‘నిజంగా?’

‘అవును...నేను సప్రమాణంగా రుజువు చేస్తాను... ఈ కవులు, శిల్పులు, చిత్రకారులు...అందరూ స్త్రీలేనని...’

‘ఆ...’

‘అప్పటికేకాదు...ఇప్పుడుమాత్రం...ఎంతమంది మొగవాళ్లు ప్రతికలకు ఆడపేరున వ్రాసి పంపుతూంటారు... లేక పోతే తమ రచనలు ఎవరూ ఆదరించరని... అందుకనే చూడండి...పరువుగల ఆడది ఈ రోజుల్లో తన పేరున ఏమీ వ్రాయదు...సాధారణంగా మొగపేరు పెట్టుకుని గౌరవం నిలుపుకుంటున్నారు... ఆడపేరున్న ఏ వ్యాసమన్నా... పద్యమన్నా...చిత్రమన్నా బాగుంటుందో ఏమో చూడండి... ఎందుచేతంటే అవన్నీ ఆడపేరు పెట్టుకుని మొగవాళ్లు చేసే పనులు...’

‘నీ సిద్ధాంతాలతో ఉక్కిరిబిక్కిరిస్తున్నాను. నా కోసందేహ ముంది, అడుగనా?’

అల్లోనేరేడు ~~~~~

‘ఊ...’

మరి నీకు చాలా పేరున్నదికాదూ... నీవు పేరు
మార్చుకోలేదేం...నీవు స్త్రీవా...పురుషుడవా...?’

‘మీ కెందుకూ... నా సంగతి?’

‘నీవు ఎవరన్నాతే నాకేం...నీ భర్త నయినందుకు నాకు
గౌరవం వస్తూందనే సంతోషం...’

‘చాలైండి...మీరు ఎప్పుడూ ఇంతే...’

...

...

...

‘దయచేయండి శాస్త్రులుగారూ!’

అని లేచి తాను కూర్చున్న కుర్చీ ఆయనకిచ్చి తాను
మరోచోట కూర్చున్నాడు. ఆ వచ్చిన పండితుడు సావ
కాశంగా కుర్చీలో కూర్చుని, శాలువ అంచు సరిగా పైకి కన
పడేటట్టు అమర్చుకుని, గడ్డం సవరించుకుంటూ—

‘గేపు ఆచార్యజయంతి కదా...తాము శ్రమతీసుకుని
ఉపన్యసించాలని కోరడానికి వచ్చాను. దీక్షితులుగారు,
మీరు అంగీకరించక తప్పదని చెప్పమన్నారు...’

అన్నాడు...

ఆయన ఆశ్చర్యపడుతూ...

‘మీలాంటివా రందరూ, నన్నింత అన్యాయంచేస్తే
ఏలా? మీరు నిలుచున్నచోట నిలువడానికికూడా నాకు
అర్హతలేదే? నాయందుండే వాత్సల్యంచేత దీక్షితులుగారూ,
మీబోటి పెద్దలూ, అభిమానించడమేకాని... ఈ శిష్యుణ్ణి
మరీ ముందుకు తీసుకురామోకండి...’

~~~~~ 90

అన్నాడు వినయంగా...

‘నాయనా! మీరు నాకన్న చిన్నవారైనా, జ్ఞాన వృద్ధులు...మాకు అందని అనే కాంశాలు మీరు సులభంగా గ్రహించగలరు. మీ మేధాసంపత్తి ఆలాటిది. మీరు నిరాకరించరనే కోరుతాను...మీ రందరూ వృద్ధిలోకి వస్తూంటే చూడటంకన్న మాకు వేరే కావాలిసింది ఏమున్నది... అన్యథా ఎంచుకోకుండా, తప్పకుండా పూనుకోవాలి...’

అని ఉపన్యసించాడు ఆ శాస్త్రుల్లుగారు...

‘...అహో స్థనిరభల్లుకస్య మంత్రోపన్యాస... పరిహాసకుశలతాచ...’

—శాస్త్రుల్లుగారు తెల్లబోయినాడు...కోపంవచ్చింది...లేవబోతున్నాడు...

ఆయన ఏమి చలించకుండానే శాస్త్రుల్లుగారితో...

‘నా భార్య అండి ... మురారి చదువుతున్నది ...’ అన్నాడు...శాస్త్రుల్లుగారు కొంచెం శాంతించి లేచేప్రయత్నం మానాడు...ఆయన ఏదో సంభాషణ మొదలుపెట్ట బోతున్నాడు, ధోరణి మార్చడానికి ... బాబు పరుగెత్తుకొని వచ్చాడు ఇంతలో ...

‘చూడు మామయ్యా! అత్త ఎందుకో ... ఏలా నవ్వుతుందో’ అని శాస్త్రుల్లుగారివంక ఓ క్షణం చూసి ... బిగ్గరగా నవ్వి...

‘నిన్ను చూసే...అత్త నవ్వుతూంది...’ అని నవ్వు కూంటూనే లోపలికి పారిపోయినాడు :

అల్లో నే రే డు~~~~~

శాస్త్రుగారు సెలవు దీసుకోకుండానే వెళ్లిపోయినాడు...

ఆయన ఏమి అనకుండా కూర్చునే ఉన్నాడు. లోపల నుంచి నవ్వు వినబడుతూనే ఉంది...

కొంతసేపటికి, బాబు ఆమెను అక్కడికి లాక్కుని వచ్చాడు... ఆయన కుర్చీదగ్గరగా ఆమెను తీసుకుని వెళ్లి...

‘చూడు మామయ్యా ... తాను మహా బాగుంది కాబోలు... ఎల్లా నవ్వుతూందో చూడు ... — అత్తా! నీవు ఆలాగే ఉంటావులే ముసలాడవై ... శాలువ కప్పుకుని ... గడ్డగ మీసం అతికించుకుని...’

ఆమె బాబును కొట్టపోయింది ... — తప్పించుకుని పారిపోయినాడు.

‘— ఇప్పటికన్నా తెలిసిందా మురారి ఆడదో ... మొగవాడో.’

అన్నది నవ్వుతూ ఆమె. ఆయన చిన్నబోయినాడు.

౪

‘... ఆ శారద చంద్రికామందహాసాల్లో— ఆ కిరణ మృత వృష్టిలో— యమునాపై కతస్థలాల... రహః ప్రదేశాల ఆ ఆనందమయుడు, మురళి మ్రోయించితే, లోకాలన్ని మారుమోగవా? ... ఆ విశ్వమోహనమూర్తి పల్ల వించితే, సృష్టతా పల్లవించదా... ఆవల్లవీ పల్లవుడు... ఆ రాధాలోలుడు... ఆ...’

~~~~~92

...తెల్లని పాల వెన్నెల...హాయిగా చల్లనిగాలి....
తల దిమ్మెక్కేటట్టు పన్నీరు పూల వాసన— కిటికీ దగ్గరగా,
వెన్నెల మీదపడేటట్టు కూర్చుని, ఆమె ఏదో వ్రాసు
కుంటూంది.

నంచినతల ఎత్తకుండా గంటకుపైగా ఆమె అలాగే
ఉన్నది. కలము సాఫీగా, చకచకా నడుస్తూంది. కాగితాలన్నీ
క్రమంగా జ్యోత్స్నారూపాల్ని వీడి కళంకాంకితములై పోతూ
న్నవి...శచీవల్లభులలాగా... రాధుకృష్ణులు కలుసుకున్నారు.
ఏలాగై తేనేం యమునా తీరాన ప్రణయకోపాలూ, పరిహా
సాలూ అన్ని చాలించి... ఒకరి కౌగిలిలో ఒకరు చేరబో
తున్నారు...

మనసులో భావాలు ఎంత ఉబుకుతున్నా, ఇక కలము
పట్టడానికి విసుగనిపించింది ఆమెకు. కాని వ్రాస్తూన్నది ఆఖరు
కానిది, వదలివేయ బుద్ధి పుట్టడంలేదు... అప్పటికిమటుకు—
ఏమీ ఆలోచన తెమలక—దీపం చాలా తగ్గించేసి వెన్నెలలో
కూర్చుంది విశ్రాంతిగా.

అక్కడనుంచి చూస్తే తొట చాలావరకు కనపడు
తూంది...కొంచెం చలిగా ఉన్నా, ఇక అక్కడ కూర్చుండ
టానికి మనసొప్పిందికాదు. కాస్తేపు బయట తిరిగితే
బాగుంటుందనుకుని, లేచి క్రిందకు రాబోతున్నది, రాధాకృష్ణుల
ప్రేమగాధను ఆనాటి కక్కడికి ఆపివేసి.

శాలువ వేసుకున్నది ... అద్దంలో చూసుకుని బాగుండ
లేదనుకుని మళ్ళా తీసివేసింది...ముంగురులు చెరిగినట్లుగా

అల్లో నే రే దు~~~~~

తోచి చక్కగా సవరించుకున్నది... ఇక వెళ్ళుదామని అక్కడ నుంచి కదిలి...

—నిశ్చలంగా అలాగే నిలువబడిపోయింది— మొదట కొంచెం సేపుదాకా నమ్మలేకనే పోయింది... భ్రాంతి యేమో ననుకున్నది... వెన్నెలమాయ లేమో... తన కన్ను లే మోసం చేస్తున్నాయేమోనని చాలా ఆలోచించింది... పోనీ, నిజమైనా... ఆయన కాడేమో... ఆ విశ్వాసఘాతకుడు ...

—నమ్మలేక, నమ్మలేక ... నమ్మక తప్పనిసరిగా నమ్మింది... మరెవరూ కారు... యనే ఇక... ఆ మె !

ఆయన, ఆ యువతిని ... కౌగిలించుకోడం స్పష్టంగా చూసింది... ఎన్నాళ్ళనుంచో, ఈ... ద్రోహము !... తాను కలలోనైనా తలచలేదే... ఆయన మరొక ఆమెను వరిస్తాడని... వరించాలనే ఆ 'యావ'... ఆ సామర్థ్యం ఉన్నదని అయినా అనుకోలేదే— అంత స్వేచ్ఛగా, తన కళ్ళయెదుట, తన యింటిలో తనకో అనుభవించాలన్న ఆ ప్రణయమంతా, మరొక్కతెకో అనుభవించడానికి సాహసిస్తున్నాడా?... తనమీది కోరికెలు, తాను... తానే తీర్చవలసిన కోరికలు... ఎవతెయో స్వైరీణీ తీరుస్తూన్నదా... ఇంత కాపటికుడా, ఆయన...?

ఇక చూడలేకపోయింది ... ఆ ఉద్రేకంలో తా నేం చేస్తున్నదీ తెలియకుండానే గబగబ క్రిందికి దిగివచ్చింది...

'అత్తా ఇంకా వేళకాలేదూ?... ' అని అడిగాడు అడ్డం వచ్చి బాబు...

ఆమెకు కోపం ఇనుమడించింది... ఆ పిల్ల వాని కేమీ బదులు చెప్పకుండానే, ద్రోవతస్సుకునేటట్టు ఆ పసివాణ్ణి ఘోసివేసి, తాను ముందుకు దూకింది...

‘అమ్మా! అప్పుడే బయలుదేరుతారా!’ అని చాలా వినయంగా ప్రశ్నించాడు షావ్వర్, మెట్లు ఎక్కుతూ ఆమెకు ఎదురుపడి...

‘—అసలు వెళ్లము... నీ వింకా వెళ్ళిపో...’ అని గర్జించినట్టుగా జవాబుచెప్పి అక్కడ నిలువకుండాపోయింది... ఆతడు తెల్లబోయినాడు, ఆమె ధోరణి అర్థంచేసుకోలేక... ఏలా అక్కడకు చేరుకున్నదో, ఆ ఉన్మాదతుల్య వ్యవస్థలో ఆమెకు తెలియనేలేదు...

‘చలి వేస్తూందికాదూ’... అని ఆయన మాట విన బడ్డది—

ఆమె, ఆయన్ని చూడనేలేదు... మాట విని చప్పున ఆగిపోయింది... కోపభరంచేత మాటాడనూ లేకపోయింది... కాని ఏలాగైనా పక్కా ఖండితగనుక...

‘సరససల్లాపాలకి చలిగా ఉంటేనే బాగుంటుంది కాదూ?’ అన్నది ఓరగా ఆయన్ని చూసి.

‘అలాగే!’ అన్నాడు ఆయన ఆ అమాయకపు... మామూలు ధోరణిలోనే.

‘నేను మీ ఏకాంతానికి భంగం కలిగించాను, తెలియక... మీరు, దేవికో కూడియున్నారని అనుకోలేదు... మన్నించండి... ఏదీ... ఆ సాధ్యమణి!...’

అల్లో నే రే డు~~~~~

ఆయన ఏమీ మాటాడలేదు...

‘ప్రణయకోపమా ఏమిటి చెప్పరేం...జడతో వీపు కందేటట్టు సత్కారాలు జరిగినాయా?...అసలు...పోనీ... జడఉన్న నాయికేనా...’

‘నాయికకు వాసుజడ ఉండాలనే నియమం ఉన్నదా?’

.....

‘ఎవ రానాయిక...ఇంతకూను’ అన్నా డాయన...
...‘ఎంత అమాయకులు!... తెలియకుండానే కౌగలించ గలిగారు...మీ ప్రియురాలుకూడా... తన బాహులతను... కోమల బాహువల్లరిని...మీ మెడకు పెనవేసిందా...’

ఆయనకు అర్థం కాలేదు...

‘అమ్మ! ఎంతవారండి ... మీ వేదాంతమంతా ఇందుకేనా ... ఎన్నాళ్ళనుంచి, ఈ వ్యాసంగం ... నూతన ప్రణయమా, ఏమిటి?’

‘ఏమిటి ఈ భావకవిత్వం?’

‘నేను చూడలే దనుకున్నా రేం... పాపం ఎన్నటికైనా బయటపడకమానదు... ఎవరు ఆమె... చెప్పండి?’

‘ఎవరు...ఆమె?’

‘నన్ను మోసగించలేరు ... నేను చూచాను... ఎవరో...చెప్పండి...తప్పదు...’

‘ఎవరు?’

‘చెప్పతారా, లేదా?’

‘ఏమని?’

‘మీ గడుసుదనం చాలించండి...ఎవరు.. ఆమె...
ఎన్నా శృనుంచి మీ కీ స్నేహం...’

‘ఆమె...!—ఆమె ఎవరో నీవే చెప్పు మరి విసి
గించక...తరువాత స్నేహంసంగతి నీకే తెలుస్తుంది...’

ఆమె తాను చూసినదంతా చెప్పింది కోపంగా.

‘చెప్పితీరాలి...తప్పుదు...’ అన్నది...

ఆయన నవ్వి...

‘వెన్నెలలో, నీవు పొరబడి ఉంటావు...ఎవరూ లేరు...
నాకు...నాకుతోడు ఒక ప్రియురాలుకూడానా...ఈ ఛాందసు
డికి—బలే...’ అన్నాడు...

ఆమె అంతటితో ఊరుకోక—

‘నేను చూశాను...వెన్నెలలో నే మిమ్మల్ని చూసే
నప్పుడు...మీవద్ద ఎవ రున్నదీ లేనిదీ...మీరు ఒంటరిగా
ఉన్నదీ కనబడదేం...’ అన్నది—

‘నేను...నీవు నమ్మినా, నమ్మకపోయినా సరే...
ఒక్కడనే ఉన్నాను...వెన్నెల మాత్రం ఉన్నది...’

‘వెన్నెల, మిమ్మల్ని కౌగలించిందా?’

‘ఏమో...లేక...నిజంగా నేను నీవన్నంత రసికుణ్ణి
అయితే...ఏదేవకన్య అయినా నాకు కనబడకుండానే కాగి
లించుకుందేమో ... ఈమారు ఎన్నడయినా నాకు ఆమె
కనబడితే నీవు అడిగావని చెప్పనా...అయినా నీకు కనబడి,
నాకేల కనబడలేదో...’

ఆమె నవ్వింది...

అల్లో నే రే డు ~~~~~

‘ఎంత తేలివిగా మాట్లాడుతారండీ ... మీ మాట నమ్మాలిసిందేనా, నా కళ్లనే నేను నమ్మకుండా?’

‘కాగిలించినదన్న... ఆ కన్నె... కనబడనే లేదు ... నీవు అనుగ్రహించరాదూ?’

ఆమె సిగ్గుపడ్డది...

‘రండీ... చాలైండి మీ పరిహాసాలు ... నాటకానికి వెళ్ళాలన్నమాటే మరచిపోయినారా ... అన్నట్టు కాదు మీరే నడపాలి ... వాణ్ణి నెల్లిపోమ్మన్నాను ... ఇందాక కోపంలో...’

‘మహాప్రసాదం.’

...

...

...

‘చాలా బాగుందికాదండీ ... నిజంగా వ్రాసినవారెవరో? ... ఎవరండీ ఆ మహాకవి? — అప్పుడే నిద్ర వస్తూందా? — అంత చక్కని నాటకం చూసినతరువాత కూడా నిద్ర యేమిటండీ ... అబ్బ ... మేలుకుందురూ ... పాటలు చాలా బాగున్నాయికాదూ? ... ఆ ఆడవేషంవేసిన అబ్బాయి చక్కగానే పాడాడండీ... వేషం వాడి మొగంలాగా ఉన్నా.....’

‘ఏమిటో ... ఈజగమంతా నాటకమేకాదూ?’

అన్నాడు ఆయన నిద్రమబ్బుతో...

‘అయితే ... ఎందుకువచ్చారు, మరి ఈ నాటకం చూడటానికి ... ఏం వేదాంతమండీ ... పోనీ, జగన్నాటకాన్నయినా, మేలుకుని చూడండి.....’

౫

‘...అతికర్కశతర్కశతక్షుభిక్షపితక్షపణక్షణ భంగ పదమ్.’

‘ఇక చాలించండి - మీ వేదాంతం మోతకోనే తల దిమ్మెక్కిపోతూన్నది...ఎవరండి, ఆ కవి?...

‘అప్పయ్య దీక్షితులు.’

‘దీక్షి తదవానలదుర్విదగ్ధం సాహిత్యమ్ ... ఈతడే కాడండి ... పళ్ళూడిపోయినతరువాత చెప్పే కవిత్వమంతా యీలాగే ఉంటుంది... కరకరా నమలడానికి పళ్ళు తేవుగనుక, కటుక్ కటుక్ మంటూ కవిత్వం అల్లాడు...నోటిరుచి కోసం...’

‘ఆయన చాలా గొప్పవాడు.’

‘పోనిద్దురూ...మీరూ అత గొప్పవారు కారూ... ఆ ధోరణి కాస్సేపుకట్టిపెట్టండి...నా కో సందేహంవచ్చింది.’

‘నీసందేహాలు ఎన్నడూ నాదగ్గరకు రావడం మామూలులేదే.’

‘చెప్పండి ... నేను కళ్ళకి జోడుపెట్టుకుంటే ... బాగుంటానా?’

‘ఇప్పుడు నాకూ ఓ సందేహం వచ్చింది—నేను చీర కట్టుకుంటే ఇ,కా అందంగా ఉంటానా?’ అన్న డాయన నవ్వుతూ...

‘బాగుంటారు...ఏం—చివరకి వేదాంతం చీర కట్టు కోవడంలోకే దిగుతూందా?’

అల్లో నే రే దు~~~~~

‘కవిత్వం...కళ్ళజోడుమీద బుద్ధిపుట్టిస్తూంటే...నాకు
చీర మనసు కాకూడదేం?’

ఆమె, ఇక అక్కడ నిలువకుండా చివాలున వెళ్ళి
పోయింది—

... ..

‘నేను ... మీఎదుటబడి చెపుతున్నా ననుకోకండి ...
చెప్పడమే మంచిదనుకుంటాను ... ఒకరిని ప్రేమి
స్తున్నాను ... మాటకు అడ్డం రాకుండా తిన్నగా వినండి...
ఆయనలో ఉన్న ఆ అద్భుతశక్తిని... ఆయన నైదుష్యాన్ని
...ఆయన రసజ్ఞతను... ఆ బౌచిత్యాన్ని ... ప్రేమిస్తున్నాను
...మీకు సమ్మతమేనా’.

భోజనానంతరం వసారాలో పచారుచేస్తున్నాడాయన
మినుకుమినుకుమనే చుక్కలవంకచూస్తూ...ఆమె తాంబూలం
నములుతూ, ఆయనకు వక్కలూ, ఆకులూ అందిచ్చి ...
ఈ సంగతి తడబాటులేకుండా చెప్పేసింది...

ఆయన ఏమీ కలవరపడలేదు. అలా నెమ్మదిగా
తిరుగుతూ ... చిరునవ్వుతో, మామూలు మాదిరిగానే...
శాంతంగా...

‘సరే’ అన్నాడు...

‘ఎవరో తెలుసునా’.

‘ఎవరు...ఎవరో, నా కెందుకూ తెలియడం ? ...

‘పోనీండి—చాలా చక్కగా కథలు వ్రాస్తాడండీ
ఆయన...పేరు నాకూ తెలియదు...ఓం...అని సాధార

~~~~~100

~~~~~ గృహిణీపదమ్

ణంగా పడుతూంటుంది... ఆయన ఎవరో... ఆయన దర్శనము చేయాలి...

‘ఓం...అం టే...‘ఆయనే’...అనగా మగవాడనే ఏలా...నీ సిద్ధాంతం ప్రకారం, ఏ సౌభాగ్యవశో కావాలికాదూ మరి...

‘కాదులెండి...నా మనుసుకు తెలుసు... తప్పకుండా ఆయన...పురుషుడే ... మా యిద్దరికీ ఏదో జననాంతర సౌహృద మనుకుంటాను ... ఆయన భావాలూ, పోకడలూ, అన్నీ నాకు చాలా తెలిసినవిలాగా ... నే నెన్నడో విన్న వాటిలాగా...కనబడుతూంటాయి... నేను, ఆయనను ఎంతో ఎరుగున్నట్టుగా అనుకుంటూంటాను ... ఎవరో ... ఎన్నడు చూస్తానో...మీకు... నాకు సాహాయ్యంచేస్తారా...’.

‘అయితే ... నీవు మరోవిషయం ఆలోచించాలి ... ఓం...అన్న సాంకేతికం, ఒక్కడినే నిరూపిస్తుందని ఎలా? ... ‘ఓం’...లో త్రిమూర్తుల అంశలున్నాయి...అందుచేత నీ‘ఓం’ కూడా అంతేకాకూడదూ ... అప్పుడు నీ వన్నట్లు ... ఆ ముగ్గురిలో ఉండే అద్భుతశక్తిని కలియవేసి ప్రేమించాలిసి వస్తుంది...

‘మీ పరిహాసాల కేం? — మీకు సమ్మతమైనా ... కాకపోయినా ... నేను ... ఆయనను — ప్రేమించాను ... తెలిసిందా?’

‘మంచిది ‘క్షేప్తం చింతామణిం పాణిలబ్ధ మబ్ధా యదీచ్ఛథ’ ... గంపెడు కవిత్యం కొడుకుల్నీ, కూతుళ్ళనీ

అల్లో నే రే డు~~~~~

ఎత్తి...కలకాలం సుఖంగా వర్ధిల్లండి ... ఆ అద్భుతశక్తి ...
నీవును.'

... ..

‘ఎన్నాళ్ళకు!—ఎన్నాళ్ళకు నానోము ఫలించింది—’

‘ఏం—విశేషం?’

‘చూడండి ... ఆయన ఉత్తరం వ్రాసాడు ... తన
కొత్తపుస్తకాన్ని కూడా పంపించాడండి ... ‘శిరీషమాల’ ఎంత
చక్కని పేరో... అంత చక్కని పేర్లు ఊహించగల... ఆయన...
ఇంకా ఎంత చక్కగా ఉంటాడో ... నేను ధన్యురాలనండి ...
నా ప్రేమను ... ఎవ రేమన్నాసరే ... వెల్లడిస్తాను ఇంక...
కొంతకాలము ఆయనతో కలసి మెలసి ఉండాలని ఉంది...?’

‘పూర్తిగా సగుణోపాసనలోనికి దిగుతున్నావు.’

‘విశుద్ధమైన ప్రేమకు కళంకమేమున్నదీ...రాధలాగా,
నేనూ... నా మనోనాయకణ్ణి... ప్రేమించాను... ప్రేమిస్తాను.’

... ..

‘—నేను మిమ్మల్ని వదిలి వెళుతున్నా ననుకోకండి —
ఎన్నటికైనా ఈలా జరగాలిసిందే ... మన దోవలు వేరు—
మన ఆలోచనలు వేరు—మన ... అదృష్టాలు వేరు — నేను
అగ్ని సాక్షిగా ... మీ భార్యను...కానీ నా మనస్సు...దానికి
అధినాథు డింకొకరు... వెళ్ల నా...’

‘మానసికంగా ప్రేమిస్తూ...నీవు వెళ్లడ మెందుకు?...
మనసును పంపివేసి నీవుండిపోరాదు...ఒక్క తె వెళ్లగలదులే.’

‘నీ మనసు తప్పిపోదు ఎక్కడాను...’

‘అవును... నే నభిలషించేది ఆయన సాన్నిధ్యం...’

‘చెప్పవేం మరి... అయినా, చేస్తో కథలు వ్రాస్తూ... నోటితో ప్రేమ... ప్రేమ... అని చెబుతూ... చివరకు మనసు తోనా ప్రేమించేది...’

‘మీరు నా ప్రేమను అర్థం చేసుకోలేరు...’

‘కొన్ని పాఠాలు చెప్పి వెళ్ళరాదూ? ... విద్యాదానం చేసినదాన వపుతావు... ముందుకు ఎన్నడైనా అక్కరకు వస్తాయేమోకూడాను...’

... ..

‘ఎందుకూ... ఎందుకూ... అలా విచారిస్తావు? ... కలకంఠికంట కన్నీ రొలికిన...’ అని చిన్నప్పడు పెద్దవాళ్లు బెదురుపెట్టేశారు... నన్ను గ్రహించి మా నేర్దూ ... ఏమిటీ విచారానికి కారణం... చెప్పవూ?

‘విచారమా ... నా కీ ప్రపంచంలో విచారణకారణ మేమున్నదండీ... చూడండి... ‘శిరీషమాల’ నాకే అంకితము చేశాడు ... నా జీవితము ధన్యమైందండీ! ... ఆయన... నా మీద... ఈ దీనురాలిమీద ఎందు కండీ ఆయనకు అంత దయ ... నేను అడ్డురాల్సా ఇంత గౌరవానికి...’

‘నీకు ఆగ్రహం వచ్చినా, అనుగ్రహం వచ్చినా కష్టమే... ఇదంతా సంతోషమేనా? ...’

‘మీరు విచారమా? ...’

... ..

అల్లో నే రే డు~~~~~

‘ఎప్పుడు వెళ్ళడం?’

‘ఎక్కడికి?’

‘నీమనో...‘ఆయన’ వద్దకు...’

‘...నాయిష్టం వచ్చినప్పుడు...’

‘మరి...ఆయనకు...ఇష్టమేనా?’

‘మీ కెందుకూ?’

‘అత్తా...మామయ్యను కొడుతావు కాదూ...చూడు
ఏం చేస్తున్నాడో...’

‘ఏం చేశారూ...?’

‘మరే... నీవు వ్రాసుకుంటావే... ఆలాగే చిన్న
కాగితాలమీద తానుకూడా...రాసేస్తున్నాడు...’

‘ఏమిటి...? ఉత్తరమా?’

‘ఉత్తరం కార్డుమీదకాదూ రాసేది... చిన్న ముక్కల
మీదే...ఏమిటో పిచ్చిరాతలు...‘ఆ అమ్మాయి తలలో...
మల్లెపూల చెండు...జారి పడిపోయింది...’ ఎందుకు అత్తా!
ఆలా రాయడం?’

‘ఏమో.....’

‘ఇంతేనా...నీకు తెలియదూ...పోనీ ఇంకోటి చెప్పకొ
చూద్దాంమరి...మామయ్యపే రేమిటి?’

‘నీకు తెలియదూ?...’

‘ఆపేరు కాదు ... ఇంకో కొత్తపేరు...’

‘నాకు తెలియదు...కొత్తపే రేమిటి...’

~~~~~ గృహిణీపదమ్

స రే లే...నీకు ఏమీ తెలియదు మరి...నేను చదవ లేదని...నాకు ఏమీ రాదని నన్ను కోప్పడుతావుకాదు ... మామయ్యపేరు తెలియదు...ఏంరాసేదీ తెలియదు...

‘పోనీ నీవు చెప్పుదూ!’

‘ఉహూ...’

...

...

...

‘ఈలా ఓమారు రావూ?....’ అని పిలిచాడు ఆయన ...ఆమె వినిపించుకోకుండా నెళ్ళిపోతూంది... ఆయన పరు గెత్తుకుని వెళ్ళి పట్టుకున్నాడు...

‘నేను పిలిచాను... వినపడలేదూ?....’ అని నవ్వుతూ అడిగాడు ఆయన...

ఆమె తల వంచుకున్నది...కళ్ళవెంబడి జలజల నీళ్ళు రాలుతున్నవి...

‘నన్ను క్షమించ ... ఉహూ ... నా అపరాధాన్ని ... నన్ను ఎన్నటికైనా మరచిపోగలరా...ఎన్నడన్నా దయతో ...నన్ను తలుచుకుంటారా...నా మాట అనుకుంటారా...’

‘ఏం విశేషం...నిన్ను మరచిపోమ్మన్నావా?..’

‘సెలవా...నన్ను మన్నించండి...’

అని ఆయన పట్టు నదలించుకుని ముందరికి పోబోయింది...ఆయన ఆమెను ఆపి...

‘ఏమిటి అపరాధం? ... ఎక్కడకు వెళుతావు? ...’ అని అడిగాడు.

‘స్వర్గానికి...ఉహూ... కాదు, నరకానికి’

అల్లో నే రే డు~~~~~

ఆయన నవ్వాడు ... ఆమె ఇక దుఃఖ మాపుకోలేక పోయింది...

—ఆయన, ఆమెను చేరదీసి సమాశ్వసించాడు...

‘నీ వేంచేశావు... నేనూ కథలు వ్రాయకుండా ఉండలేక పోయినాను... కాని ... నీఅంత బాగా వ్రాయలేను ... నీ పేరు... ఫలానా ఆయనభార్య అని... చెడగొట్టట మెందు కని... ఏదో... పేర వ్రాస్తూన్నాను...’

‘ఇంకా నన్ను ... మన్నించరూ ... ఇక నేను కలం పట్టను... మీ—మీ భార్యను అవుటమాత్రం చాలు ... అంత గౌరవానికి నోచుకున్నందుకే ... ధన్యురాల నయినాను...’

‘కాదు... నేను ఇక వ్రాయను... నీవు... నీవే. ఇందుకు తగినదానవు... లోకంతంతా గౌరవిస్తూంటే... నిన్ను ... చూసి సంతోషిస్తూంటాను...’

‘అంతకన్న మంచిపేరు దొరకదనా ? ... ‘ఓం’ అని పేరు పెట్టుకోవడ మెందుకూ ?’

‘చెప్పలేదూ... నీవూ... నేనూ... బాబు... మన ముగ్గురం కలిసి... ముక్తసరిగా... ఏమవుతాము...’

...

...

...

‘మామయ్యా !... మరిచిపోయినా... ఓం... ఓం’... ఓం...’

‘ఏం పొగరు రా... తన్నులు కావాలా... అన్నది ఆమె...

~~~~~ 108

~~~~~గృహిణీపదమే

‘నీవు ఎందుకు... నీకో కూతురు పుడితే ... వాడికి
యిస్తావుకాదూ...అప్పుడు...మనపిల్లే వాణ్ణి తంతుంది.’

‘చూడు, అత్తయ్యా!...’

‘ఏం...అత్తయ్య చూడట మెందుకూ...నన్ను ఓం...
అంటే నే నూరుకుంటానేం...పోనీ నే నూరుకున్నా... రేపు
మా అమ్మాయి ఊరుకుంటుందీ...మా నాన్నను ఎందుకన్నా
వని నిన్ను పట్టుకు తంతుంది...’

‘నీవు కొట్టవుగద...మామయ్య...ఓం...’

‘ఆ...మామయ్య ... ఓం...మామయ్య ... కూతురు
గీం...దాని మొగుడివి నీవు...ధాం...’

అనుర - సంధ్య

వొడు కొంచెం ధూకుడుగా, రవంత తూలుడుగా లోపలికి వచ్చాడు : నేనూ, మరో నాలాటి పెద్దమనిషీ కుర్చీలు దగ్గరగా లాక్కుని చిన్ననాటి ముచ్చటలు కూడ బలుక్కుంటున్నాం : కలయబడ్డట్టు, మధ్యకు అడుగు వేసి, - 'ఏదీ పంతులూ ! చెయ్యి యిలా పారెయ్ !' అన్నాడు : పారేశాను : పట్టుకుని ఊపేశాడు :

'ఏం - దెబ్బ, తగిలిందా ఏంరా !' అని, నవ్వుతూ అడిగాను, చేయి వాడికి అప్పగించేసి -

'ముక్కుకు సూటిగా !' - హుంకరించినట్టు అని, నావంకా, ముక్కు మొగం ఎరుగని అవతలి పెద్దమనిషి వంకా చూసి, ధీమాగా పకాలుమని - ఒక్క అంగలో వెళ్ళి పోయినాడు.

‘ఎవడు వీడు ?-’ అన్నట్లు చూశాడు బామలు చిట్కించి,
అవతలి పెద్దమనిషి -

‘సుబ్రహ్మణ్యం !’

‘ఏ సుబ్రహ్మణ్యం !-’

‘అదేమిటా - అల్లా తెలియనట్టు అడుగుతావేం.
వీడిని ఎరక్కపోవడ మేమిటి ?- ఎరగనివాడు ఊరి మొత్తం
మీద ఒక్క పురుగులేడే’- అనబోయి అంతలో మాట
సంబాళించుకున్నాను:

అవును - వీడికి ఎలా తెలుసు ?- ఇరవై ఏళ్ళ యీ
సందున యీ ఊరువచ్చిన పాపాన పోయినాడా యీ పెద్ద
మనిషి ?- ఇతగాడూ నేనూ బళ్ళో, ఎన్నేళ్ళో కలిసి చదువు
కున్నాం - కాలేజీ నాటకాల్లో కలిసి వేషాలు వేశాం -
ప్రైజులు పంచుకున్నాం - చదువు అయిపోగానే - ఇక్కడ
కాదు యింగ్లండ్‌నీ, అక్కడకాదు అమెరికా ఆనీ,-యింతలో
యుద్ధమనీ,- మొత్తానికి బయలుదేరిన వేళావిశేషం ఎలాటిదో
కాని,- ఇన్నాళ్లకు తిరిగివచ్చాడు - ఇవాళే, - ఓడ దిగాడు:

‘సోమయ్యగారి సుపుత్రుడురా !-’అని, విప్పిచెప్పాను.

‘సోమయ్యగారంటే - గుడ్డిసోమయ్యేనా.-’

‘ఊఁ !’

‘పెంచుకున్నాడా ?’

“పెంచింది మరొకరు ?”

‘అదేమిటా !’

అల్లో నే రే డు~~~~~

‘అంతేరా:- వీడు మొగ్గో ఫలానివాడి కొడుకో
అంటూంటే అదేమిటంటావేంరా? -’

‘అనక!-సోమయ్యకు,ఎన్నడో మనం పుట్టకముందే...’

‘పెళ్లాం పోయిందనుకో - ఏం, మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకో
కూడదా? -’

‘అన్నేళ్లు వచ్చాకా? - కళ్ళు చప్పగా పోయినాకా?
ఎవరిచా ‘గ్రా పిల్లని వీడికి—?’

ఎవరో తలకు మాసినవాళ్ళు - పిల్లది ఏంచూసి
చేసుకుందో నీకూ నాకూ తెలుసుగదా!’

“డబ్బుంటే నేంలే:- వీడు పెళ్ళిచేసుకోపడం, ఆ పెళ్లాం
ఓ బిడ్డను కనడం జరిగిందన్న మాట - పోనీలే వంశం నిలి
పింది, వారసుణ్ణి ప్రసాదించింది.’

‘ఒరేయి బాబ్బీ! - నీవు పొరబాటు పడుతున్నావ్ -
సోమయ్య చేసుకున్న చిన్నది, పరపురుషేక్షణ పరిహృత
వ్రతశీల - సాక్షాత్ పచ్చి పతివ్రత -’

‘ఆవిడ పాతినత్యానికే నీవు హామీ యివ్వడమెందు
కురా - ఎలాగైతేనేం - ఆడదై నందుకు కనడం ప్రధానం.
ఒకవేళ కుంటిదీ గుడ్డిదీ కాదుకదా! -’

అదేం ఖర్మ-బంగారపుబొమ్మ - శలాకలాటి పిల్ల-ఆ
చక్కదనం చూస్తే - ఆడపిల్ల లే విరుచుకు తినేట్టు ఉంటుంది -
ఉండేది! -’

“మరి, యిప్పు డేమైంది? -’

‘సోమయ్య కాస్తా గుటుక్కు-మనగానే మాయమైంది-’

‘ఎవడితో -’

‘అదే ఎవరికీ అంతు చిక్కలేదు -’

‘మూటా ముల్లెతో నేనా? -’

‘ఎబ్బే! కట్టుబట్టలతో -’

“చిత్రంగానే ఉండే! - అదేమన్నా, ఒక్కవేళ - ఏ కాశీ మజిలీల్లోంచో ఊడిపడ్డ కామినీ భూతం కాదుకద? - ఇంతకూ ఎవరా సంబంధం కుదిర్చింది? -”

“నేను! -”

అవతల పెద్దమనిషి - గుక్కమింగీ - మిరి మిరి చూసి-ఫక్కున నవ్వి - “యిదా కథ!- నన్ను ఏడిపించడానికా, - యింత గ్రంథం పేనావ్? - నే నప్పుడే పసిగట్టానులే -!-” అని గుక్క తిప్పుకున్నాడు -

నేనూ రెండుబారలు కలిసినవ్వి-

‘ఇంతకూ, నీవు నమ్మ లేదన్నమాట! - యిదిగో భగవద్గీత - పట్టుకు ప్రమాణం చేస్తున్నాను - ఇహనైనా నమ్ముతావా? - నీకు యిలాటి వాటిమీద విశ్వాసం పూర్తిగా చచ్చిపోయిందా—’

“నీకు మతిపోయిందా? -” అయినా, నీ నిర్వాహకం ఏమిటో చెప్పి - ఏ అమాయకురాలి గొంతుకోశావో—

“పాతికేళ్ళ చిన్నది - అమాయకురా లేలా అవుతుంది? -”

అల్లో నే రే డు~~~~~

“అయితే, అందులో ఏదో మాయామర్మం ఉంది. అన్నాళ్ళు పెళ్లి కాకుండా - నాకేం అర్థంకావడం లేదురా అబ్బీ :—

“వింటే అవుతుంది - కాకపోతే అప్పుడడుగు, - విప్పి చెపుతాను—”

“అంతేలే !- అసలు ముడివేసింది, నీవేగా !—”

—“ఒరేయ్ ఒట్టంటే ఒట్టే ! - ఇది వ్రతకథ లాటిది. ఇహనన్నా చెప్పనిస్తావా ? - ఇంతటితో పోనీయనా !—”

—“ప్రస్తావనే ముక్కాలు వీశెకు పెంచాన్ ; ఇప్పట్టున వదిలివేస్తే - మన్మధుడు ఊరుకోదురా—”

“ఇందులో వాడి ప్రమేయం ఏమీ లేదురా—”

“ఉండకపోయినా యిబ్బంది రాలేదుగా - ఒక్క ఇండియాను మినహాయిస్తే - ఏ దేశంలో చూసినా, మన్మధుడు అక్షరాభ్యాసపు వయసన్నారాని పసిగుడ్డు - రతీదేవికి అంగాంగ నైభవం అంతా పుష్కలమే కాని, - కళ్లుమాత్రం ఉండవు - అంతమాత్రాన ఆ దేశాల్లో రాత్రులూ, పవళ్ళూ గొడ్డుపోతున్నాయా ?

—గుర్రం గుడ్డిదై తేనేంగాని యీ సందేహం ముటుకు బాధిస్తుందిరా ! చౌడప్ప పద్యపాదాలు జ్ఞాపకం ఉన్నాయ్ కాదూ - “ఇలు వరుస మానుషంబును కులమున్ గల సోమయాజి కూతురి కైనన్, ఎటోసిటెర, - పెళ్లైందంటే పోనీ సంబరమే ననుకో. కాని, వగైరపోయిన సోమయ్య బారసాలకు

ఎక్కివచ్చేంతగా పుంజుకున్నాడా నిండు మనంబుతో, 'మమ' అనుకున్నాడా? -'

“చెప్పేది వింటే ఏ సందేహం ఉండదు. మళ్ళీ కాస్త కాఫీ నంజుకో, సిగరెట్ ఆరకుండా రగుల్చు; మనం మంగళం పాడేదాకా ఊర్కోట్టు—

అవతల పెద్దమనిషి నేను అన్నంతాచేసి కుర్చీకి ఓరగిల పడి కూర్చుని “సై” అన్నట్టు తల విసిరాడు. నేను అనగనగా, అని మనసుతో గొణుక్కుని కథ ఎత్తుకున్నాను. టెలిఫోన్ గణగణలాడింది అందుకుని పక్కను బజ్జోవేశాను; మాటల మధ్య రగడలేకుండా పనస ఎత్తుకున్నాను.

—“సోమయ్య స్వభావం మొదటినుంచీ మనకు తెలియందేముందీ? ఎప్పుడూ, ఒంటికట్టు రామలింగమే గద!

“బంధువు లందరినీ, ఎల్లకాలమూ అల్లా ఆమడ దూరాన్నే ఉంచేశాడు. వీళ్ళందరికీ తనమీద ఆపేక్షకాదు. తన దగ్గర ఏ కాస్తో కూస్తో ఉన్న ముల్లెమీదే చూపని ఆ ఉద్దండుడి నమ్మకం. “మాకు అంతో యితో భగవంతుడు యివ్వనే యిచ్చాడు. నీ డబ్బు ఎవడి కావాలయ్యా! బడుగల్లే ఆలా ఉన్నావని నీ మీద జాలికొద్దీ ఏదో కనిపెట్టి చూద్దామని వచ్చాంగాని!”. అంటూ అయినవాళ్లు ఒకళ్ళో యిద్దరో మొత్తుకున్నా, “ఉహూ! అదంతా ఓ వేషం, ముందు ఇల్లా అంటూనేచేరి పీఠం కట్టుకుని కూర్చుని వీ డెప్పుడు హారీ అంటాడా అని కాచుకు కూర్చుంటారు. నాకు దగ్గులు నేర్పు తారా!” అనేవాడు, చివరదాకా ఆ మాటమీదనే ఉన్నాడు.

అంట్లో నే రే దు ~~~~~

ఇంట్లో గొల్ల వెంకాం ఒక్కతే కనిపెట్టుకుని ఉండేది ఇంత చేదోడుగా. అదిమాత్రం ఏం చిన్నదా, చిదుకుదా, ఇంత నయస్సూ చెల్లించేనాయెను. మొదటినుంచి తినిఉన్న విశ్వాసాన అల్లాగే అంటిపట్టుకుని ఉంది. అరమరిక లేకుండా ఉపచారం చేసింది, నెళ్ళిపోయింది.

అప్పటికే సోమయ్యకు ఏణ్ణర్థంనుంచీ, బొత్తిగా చూపు ఆనడంలేదు. ఒంట్లో దార్ధ్యం అసలే లేదు. అది పోయిందనగానే, ఆ పూటంతా భోజనం మానేసి, పలకడం మానేసి - ఏదో ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాడు. చివరకు ఓ ప్రొద్దువేళకు తెప్పరిల్లి “ఇంకో గత్యంతరం లేదు. చేసుకుని తీరవలసిందే!” అని గొణుక్కున్నాడు. ఆ మాటే నాతోనూ అన్నాడు.

నేను విస్తుపోయినానంటే సమ్ము: ఎన్నడూ లేనిది ఇప్పుడు సోమయ్యకు ఈ బుద్ధి పుట్టిందా? చేసుకుందామన్నా! ఆడపిల్ల లంటే అంత ఈనకాచి ఉన్నారా? ఎంత డబ్బుకు ఆసపడినా చూస్తూ చూస్తూ ఏ కన్నతండ్రి చేజేతులారా కూతురి గొంతుక కోస్తాడు? -

ఈ మాటలే సోమయ్యతో అన్నాను: మందలించాను. కాని, ఆ మానవుడు అదే మాట రాచి రాపాడాడు. అయితీరవలసిందే అన్నాడు. ఆ రవంతపుణ్యమూ నేనే కట్టుకోవా లన్నాడు.

~~~~~ 114

ఇహ తప్పుతుండా మరి ! ఇష్టదైవానికి మ్రొక్కుకుని రెండోకంటివాడికి తెలియకుండా ఇంట్లోనే వెంకటేశ్వరస్వామి పఠం ఎదుట సోమయ్యను ఓ యింటివాణ్ణి చేశాను.

పెళ్ళికూతురు మా బావమరిదికి మేనమామకూతురు. మూగపిల్ల. కాని, మాంచి యోగ్యురాలు.

పెళ్ళికి మా అక్కా బావా పెత్తనం చేశారు. కొత్త సంసారం కదా అని తోడుగా వీళ్లయింట్లోనే వచ్చివున్నారు. నేనూ, సరే వాళ్ళతోబాటే - అప్పట్లో మనకూ మరో పనీ పాటా అంటూ వేరే లేదాయెను !

పిల్లది ఘట్టి యోగ్యురాలని ముందే మనవి చేస్తూ కదా ! అలాగే మెలగింది. సోమయ్య మనసు కనిపెట్టి ఆతడికి ఏ లోపమూ రానీకుండా వేయి కళ్ళతో కనిపెట్టి చూసింది. ముప్పొద్దులా చక్కగా స్నానానికి అన్నీ అమర్చి స్నానం చేయించేది. సుష్టుగా భోజనం చేస్తున్నంతసేపూ దగ్గర కూర్చుని విసురుతూ యిష్టాగోష్టిగా మాట్లాడుతున్నట్టు రకరకాలుగా నవ్వేది. నిద్రపోయేదాకా కాళ్లు వత్తేది. ఇలా పొత్తిళ్ళలో కూనను పెంచినట్టు పెంచింది.

సోమయ్య అన్నాళ్లు యింద్రభోగము అనుభవించాడనుకో, కళ్ళారా పిల్లదాని చక్కదనం చూసి మురిసి పోయేందుకు లేకుండా ఆ మాలదైవం దృష్టి ఊడలాక్కన్నా, ఇంటికైన యిల్లాలు, నోరారా పలుకరించేందుకూ, పిచ్చా పాటీ చేప్పేందుకూ వీలులేకుండా ఆ లోపం ఒక్కటే ఉన్నా ఆ సంసారానికి మటుకు మరే లోటూ లేకుండా చూడ

అల్లో నే రే డు ~~~~~

ముద్దుగా ఉండేదనుకో. క్రమేణా, సోమయ్యకూ ఆ మూగ నవ్వే ఆర్థంచేసుకోవడం అలవాటయిపోయింది. మనసులో మాటలు విప్పిచెప్పినట్టు విపులంగా సైగలుచేయడం తనంతట తానే అలవాటు చేసుకున్నాడు. ఇంటి ఖామందు లిద్దరూ అలా మూగగానే కాలక్షేపం చేసుకుంటూ రావడంతో చూసే యింటిల్లి పాదికీ - అంటే మా అందరికీ ఆ పోడిమే అలవాటైపోయింది. కొత్తలో మా అక్కా బావా, చూసి నవ్వేవాళ్ళు కాని క్రమేపీ పాతబడి పోయింది.

“ఇలా ఉండగా ఉండగా సోమయ్యకు ఓ చింత ఆవేశించింది. అసలు ఏ పోణిమీ లేనంతకాలమూ సుఖం గానే ఉన్నాడు. కాని, పెళ్ళి అంటూ ఒకటి అయింది కనుక, ఇహ ఆ తరువాయికూడా తీరి ఆ కడుపున ఓ కాయ కాస్తే - ఈ ధ్యాసలో పడ్డాడు. కాని, అది సాధ్యమా? -”

ఇంతవరకూ కొంటె చూపు పెట్టి వింటూన్న అవతల పెద్దమనిషి ఎద్దేవగా ఆవలిస్తూ, ఒళ్లు విరుచుకుంటూ “సాధ్యం కాకేం జేస్తుందిలే! అన్నాళ్ళూ యింట్లో నిన్ను కట్టేసి మేపింది, ఆ మొక్కు తీరుస్తావనేగా? నీ అండ చూసుకోకుండానే చేసుకున్నా డంటావా?” అని తనలో తాను అనుకుంటూన్నట్టు నసిగాడు.

నేను ఛెళ్ళుమని లేచాను.

“ఒరే బాబ్బీ! ఆ మాటే అనవద్దన్నది. ఆ మహా యిల్లాలు విషయంలో అలాటి పాదిత్యం తలచినవాళ్ళకు కళ్ళుపోతాయి. అంత పతివ్రత అష్టాదశ పురాణాల్లోనూ

లేదు. ఆ యిల్లానికి పురుషు డంటే ఒక్క సోమయ్యే. అతడు ఎంత కొరమాలినవాడైనా —”

అవతల పెద్దమనిషి ఈ ధూకుడు చూసి కొంత తగ్గాడు. “నే నేం పాపపు మాట లనడం లేదు భాయీ! సోమయ్య మనసులో కోరిక నెరవేరేందుకు దైవం ఏ రూపాన అనుగ్రహించి ఉంటాడా అని మధన పడుతున్నాను” అన్నాడు.

“అంతే— సరిగా దైవమే అనుగ్రహించాడు! దైవకృప కూడా ప్రసరిస్తేనేకాని మానవ యత్నం ఎంతఉన్నా ఫలం పాటి కాదనీ, దైవం తిన్నగా చూసినప్పుడు ఇలాటి ప్రమేయాలతో నిజంగా నిమిత్తమే లేదనీ ఏవం విధములైన ధర్మపన్నాలు సోమయ్యకు సవాలక్ష తెలుసును. కన్యగా ఉన్న మరియమ్మను పరిశుద్ధాత్మ కరుణించి కమ్ముకుంటే పశువుల చావడిలో నైతేనేం, బంగారుతండ్రిలాగా లోక రక్షకుడు జన్మించలేదూ. ఏదో ఒకనాడు యాదాలాభాన మనువు తుమ్మితే ఇత్వాకు రాజేంద్రుడు ఉంగా అనలేదూ? అలాగే ఎందుకు జరుగకూడదు! సూర్యుణ్ణి ఆరాధించి గొంతెమ్మ కవచకుండల సమేతుణ్ణి కన్నదా లేదా? భక్తి తప్పనప్పుడు ఫలం తప్పతుందా, ఇదెంత కలియుగమైతే మాత్రం!

“కలౌ వేంకట నాయకః - అన్నది, వేదవాక్కు-భక్తులకు సర్వకాల సర్వావస్థలయందూ కొంగు బంగారమైన శ్రీయఃపతి. అహరహమూ, నమ్మికొలిచినవారిని చిన్న చూపు చూస్తాడా? సోమయ్యకు, ఈ నమ్మకం మూఢునికన్న

అల్లో నే రే దు~~~~~

ఉడ్డోలంగా ఉంది : ఇలవేలుపైన వేంకటేశ పెరుమాళ్ళకు అహోరాత్రాలూ యీ కోరికే మనవి చేసుకున్నాడు. సరిగా ఏడాది తిరిగేటప్పటికల్లా పొత్తిళ్ళలో పాపను అందుకుని, రొమ్ముకు హత్తుకున్నాడు. అలాటి తపస్సు దైవం ఎన్నటికీ వృధా చెయ్యదు అని మా కందరికీకూడా తెలిసి వచ్చిందిరా భాయీ-

“తరువాత మరో అయిదుసంవత్సరాలు జీవించాడు సోమయ్య; పిల్లవాడి ముద్దు మురిపెములన్ని ఆలకించాడు. అంత ఆస్తి పొల్లుబోకుండా, సక్రమంగా అనుభవించేందుకు హక్కుదారుడు కలిగాడన్న సంతోషం, దిక్కు దివాణమూ లేకుండా, ఒంటిగా పక్షికిమల్లే రాలిపోకుండా, తనకు అయిన వాళ్ళ కళ్ళెదుట సునాయాసంగా కళ్ళు మూశాడు. పిల్లవాడికి ఏమీ భయంలేదు, మేము కళ్ళల్లో పెట్టుకు పెంచుతామని, మా అక్కా బావా, ఆయనకు అభయం యిచ్చారు. మా బావమరదే పైగా వాళ్ళస్తి డరుకూడాను! ఆస్తి సంరక్షణ విషయంలోనూ, సోమయ్యకు యద్విధమైన దిగులూ లేకుండా పోయింది. అన్నమాట తప్పకుండానే, మావాళ్ళు పిల్లవాడిని పెంచి, విద్యాబుద్ధులు చెప్పించి, ఇంతవాణ్ణి చేశారు.”

అవతల పెద్దమనిషి, సొంతం విని, “అలాగే!” అన్నట్టు, కోరగానే తల ఊగించాడు. “మరి, పిల్లవాడి తల్లి సంగ తేమిటి?” అన్నాడు.

“మొదటే మనవి చేశానుగా? ఎవరో దేవతా మూర్తి, పాపం ఆ వృద్ధ బ్రాహ్మణ్ణి కనికరించింది. ఇల్లు

~~~~~ అనుర-సంధ్య

నిలిపింది. వచ్చినపని అయిపోగానే, అవతారం ఉపసంహరించుకుంది.”

“మరి, మీ బంధు వన్నావు కదూ !”

“అవును; మనకు దేవతలు బంధువు లుండకూడదా ?”

‘పోనీలేగాని, - అలాటి దేవతకు, ఈ నిక్షేపరాయడు పుట్టాడేం? -’

‘అది మేనమామ పోలికలే! -’

‘అతగా డెవడు? -’

- ప్రశ్న వేస్తుండగానే, సమాధానం ఆకళింపై నట్టు, అవతల పెద్దమనిషి, నన్ను చుర చుర చూసి నవ్వాడు - నేనూ నవ్వాను !

‘ఇదంతా నీ భాగోతమా !’ అన్నాడు.

‘ఏదో ! - మనకు చేతనైన సాయం, మనం చేశాం! - నిజంగానే ఎక్కడినుంచో, పిల్లను కొనుక్కొచ్చి కట్టబెట్టామనుకో, ఆ బ్రతుకు అభాసు కావడమే తప్ప ఆ బ్రాహ్మడు ఏంబావుకునేవాడు. మొన్నాటినుంచీ, యిల్లు సత్రమైపోయేది; లేదా, చేతికి అందినది తుడిచిపెట్టుకుని పిట్టే తుర్రుమనేది. అలా కాకుండా, - నేనే అప్పుడప్పుడు చీరె సింగారించాననుకో, - నిజంగానే దయతో జాలితో, అవసరమైన ఉపచారం చేశాననుకో, ఈమాత్రం ఉద్ధరింపుకు నేను పూనుకోవడం మంచిది కాదా? - నిజంగా, సిసలైన ఆడపిల్లయితే మాత్రం, ఆ బ్రాహ్మడికి అంతకుమీచిన అవసరం పట్టదు కదా. ఎవరినో తెచ్చి ఉసూరుమనిపించడం ఎందుకు? -’

అల్లోనేరేడు~~~~~

‘సరిగ్గా సోమయ్య తపస్సు చేస్తున్న రోజుల్లోనే, మా అక్కయ్యకు ఈ బంగారుతండ్రి పుట్టాడు. ఈ సాయం ఆ దంపతులు చేశారు. ఉత్తరత్ర పిల్లవాడూ సుఖపడుతాడు, ప్రస్తుతం సోమయ్య కోరిక తీరుతుంది. అంతేకాని, వాళ్లకు పిల్లలు చేదనా? - పెట్టి పోషించుకునే శక్తి లేకనా? -’

‘మీరు అందరూ కలిసి చేసిన మోసం అన్నమాట!’

‘అది, గిట్టనివాళ్లు అనవలసినమాట! - సోమయ్య నిశ్చింతగా బ్రతికాడు. మహారాజుల్లే కళ్లుమూశాడు. అదే మనకు కావలసింది. మోసమను, - లాక్యమను, - రొండ్లో కంటివాడికి తెలియకుండా, రొమ్ములేకుండా, మనం చేయ గలిగిన ఉపకారం ఆ జీవికి చేశాం -’

—‘మరి మేనల్లుణ్ణి యిట్లా తయారుచేశావేం? పట్ట పవలే తీర్థం సేవించి వస్తున్నాడు?—’

‘ఏనుగు నెక్కెనప్పుడు ఆమాత్రం తూలుడు ఉండక పోతే ఎలా? వాడు పైకి అలా కుర్రతనంగా ఉన్నాడు కాని, నిన్నూ నన్నూ అమాంతం కబళించే ప్రయోజకుడు. వాడు పందెంకట్టిన ఘోడా, ఓడిపోవడం అంటూ లేదు: ఇప్పుడూ ఆ విసురుమీదనే వచ్చాడు - ఎంకో కనుక్కుంటా నుండు -’

ఔలిఫోను సరిగ్గా అమర్చి పిల్చాను, - అవతలనుంచి చెప్పిందంతా, సరే, -! ఓహో! అలాగా -!’ అంటూ విన్నాను -

‘అంతా ఓ పాతికవేల పైచిలుకు గెల్చాడు - మనిద్దర్నీ సాయంకాలం సహపంక్తికి - ఆహ్వానించాడు - సరేనన్నాను-’

~~~~~120

~~~~~అసుర-సంధ్య

‘సరుకు మంచిది దొరుకుతుందా?’ అన్నాడు నను
గుత్తూ అవతల పెద్దమనిషి -

‘దొరక్కపోతే - పుట్టిస్తాడు - అంతా మన తరిఫీయతే!
అన్నాను.-

మంచి ముత్యాలు

నేను, కాఫీకి వెళుతూ మేలుకొలుపుదామనుకున్నాను. కాని, రెండురోజులు రైలులో హానమైవచ్చాడు, పోనీ యింతలో కాలేజీలో మునిగిపోయేదేమీ లేదుకదా అని ఊరుకుని... పేళకు భోజనంచేసి, నా దోవను నేను వెళ్ళి పోయినాను.

మనకు కొంచెం మొగమెరుకఉన్న మావేపు అమ్మాయి అవాళ రేడియోలో... కుయికుయిలాడింది. బీచి ఒడ్డున కూర్చునివిని ... అసహ్యించుకుంటూ ... అడుగుతీసి అడుగువేస్తూ లాజ్జికి చేరుకునేటప్పటికి ... ఆపూట అతి ఆలస్యమైంది.

చీకటి, ఏమూలా దీపంలేదు : మెట్లు ఎక్కుతూ కేకవేశాను. జవాబులేదు : తలుపుతోస్తే వచ్చింది. మళ్ళా

~~~~~మంచిముత్యాలు

బిగ్గరగా పిలిచాను. పక్క వసారాలోనుంచి మూలిగాడు:—
చేజాడను, ఏది ఎక్కడున్నదీ వెదుక్కుంటూ, వెళ్ళి దీపం
వేశాను.

...వసారా పిట్టగోడకు కాళ్ళు తన్ని పట్టి చెల్లాచెద
రుగా ఉన్న పక్కమీద, ఐమూలగా తిరిగి, మసులుతూ పడు
కుని ఉన్నాడు. దగ్గరకు వెళ్ళి ఒళ్ళు పట్టిచూశాను. సలసల
లాడుతూంది.

అక్కడనుంచే ఎదుటింటి డాక్టరును కేకవేశాను.
వచ్చి, నిదానంగా పరీక్షచేశాడు: బడలికవల్ల నేమోనని...
నాకు తోచిన సలహా యిచ్చాను. తల ఎత్తకుండా రవంత
ఊగించి వెళ్లి మందు పంపించాడు...

తగని బాధ మింగుతూన్నట్టు ఉండిఉండి నరాలు బిగ
దీసుకు మూలుగుతున్నాడు: ఏమని అడిగితే పలుకడు...
గడియారాన్ని కంట కనిపెట్టుకుని... వేళకు మోతాదు తప్ప
కుండా...రాత్రల్లా కంటిలో వత్తివేసుకు కూర్చున్నాను.—
ధారకం ఏదన్నా చేద్దామని ఎన్ని సార్లు ప్రయత్నించినా, అది
మాత్రం నాతరం కాలేదు.

తెల్లవారిన తరువాతకూడా అలాగేఉంది. డాక్టరు
చూచి అనుమానించి ఆఖరుకు తాను అనుకున్నదే నిజమని
నాతో తేల్చి చెప్పాడు.

మావాడు సుఖపడివచ్చాడు.

అంతో యింతో రాటుదేరిన ఘటాన్ని, నాకేమీ
అనిపించలేదు. విశేషం: మనవాడు, మడివిడిచి కొంచెం దోవ

123~~~~~

అల్లో నే రే దు~~~~~

లోక వచ్చాడుకదా అని పూరాగా సంకోషించేందుకు
లేకుండా పాపం మొదటిసారే, గంతు వేసేవేయడంలోనే
కాలు కాస్తా జారి—

అసలే బిడియపడుతూన్నవాడిని, బేజరూరు ఆషా
మాషీలతో బెదరుకొట్టవద్దని డాక్టరుకు ఆనపెట్టి మందు
సక్రమంగా నడిపే కట్టుదిట్టంచేసి, వేయికన్నులతో కాచి,
మళ్ళా నెల తిరగకముందు మామూలు మనిషిని చేశాను.

మనిషి మామూలుగా కనిపించుతున్నాడేకాని, మన
సులో బెదురు తీరినట్టులేదు. నేను ఎన్నివిధాల మరపించాలని
ప్రయత్నించినా ... పరధ్యానంలోంచి బయటపడడు...పడే
బాధ ఏమిటో చెప్పడు. రాత్రిళ్ళు నిదురలో...గాభరాగా
కలవరించుతాడు - మేలుకుని ... మూలుగుతాడు ... 'ఏమి
టిరా అబ్బీ!-' అని ఎంత నయాన అడిగిచూసినా...ఉలకడు,
పలకడు...

—తెల్లవారకముందే ... లేచి కూర్చుని, దీపం
చప్పగా ఆర్చేసి గదంతా చీకటిచేసి నాకు ఎక్కడ వినబడి
పోతుందోనని దిగమింగుకుంటూ పట్టుతప్పి వెక్కి-వెక్కి
ఏడుస్తూన్నాడు.

విని సద్దుచేయకుండా లేచి కూర్చుని సిగరెట్ అంటించు
కునేందుకు పుల్లగీసి ఆ వెలుగు అలా ఒక సెకను నిలిపి
వెలుగు వెనుకనుంచి ఆత్మ కణకణగాచూసి వెలుగు ఊదేసి
అక్కడనుంచి లేచి వెళ్ళిపోయినాను.

~~~~~124

ఆవాళ కా లేజీకి నాకు సెలవు. అతడు ఆ చాయలకు వచ్చి ఎన్నివారాలైందో హాజరుమాత్రం నేను చెపుతున్నాను, మామూలుగా.

భోజనం ఆలస్యంగాచేసి వచ్చి అతడివంక చూడకుండా నా మానాన నేను సర్కార్ శాస్త్రి పుస్తకం ముందు వేసుకు కూర్చున్నాను. కాని, బలవంత బ్రాహ్మణార్థంగా ఉంది. ఎంతసేపైనా పేజీ తిరగడంలేదు. ఎదురుగుండా ఆతడలా దిగాలుపడి ఉంటే నాకు ఓపట్టాన తగని యిరకాటం అనిపించింది. అయినా అప్పటికే గంభీరంగా ఉండుకునేఉండి పండ్ల బిగివిని నాలుగు కొట్టేదాకా పీఠంవేసుకు కూర్చుని ఇకనైనా కాస్త కాలు జాడించి గాలిపోసుకు రాకపోతే లాభంలేదని బయలుదేరే సన్నాహంలో ఉన్నాను.

మావాడి చాయల్లో కదలిక వినపడుతూంది. వెనుదిరిగి చూడకుండా, అద్దంముందు నిలుచుని పై సరిచేసుకుంటూన్నవాడిని, ఆలాగేఉండి, అందులోంచి ఓ కంట ఆతన్ని కనిపెడుతూ ఉన్నాను. షర్టుమీద ఉత్తరియ్యం వేసుకుని చెప్పుల్లో కాళ్ళుపెడుతూ ఉన్నాడు. నాతో కలసిరాక పోయినా తన మానాని తాను ఎక్కడన్నా చాంద్రదాయిణం చేసినా మాబాగే, కొంత తేరుకుంటాడు అని నేను చూసీ చూడకుండా, మామూలు ముభావమే అంటిపెట్టుకున్నాను.

నా వెంటనే వచ్చాడు. ఎదుటకుర్చీలో, నావంక చూడకుండా కూర్చుని, కాఫీ యిత్యాదులు నాతోపాటు కానిచ్చి అనుసరించాడు.

అల్లో నే రే దు~~~~~

బీచిబడ్డున నడుస్తున్నాము. కెరటం ఉరవడి గమనించకుండా ఎవరి ధ్యాసలోవారముంటే, అల మామీదకు ఎగబడి విరిగి, ఉక్కిరిబిక్కిరిచేసి, అదిచూసి మాకు ఎదురుగా నడుస్తూ వస్తూన్న ఆడపిల్లలు కొంటితనం పట్టలేక పనివేళామమల్ని రాసుకునేట్టుగావచ్చి, మాముఖాలమీదనే విరగబడినా, అది అయినా ఆతని గమనికకు రాలేదు.

మేరీరాణి కాలేజీ ఎగువదాకా పోయి యిసుక మెత్తలాగా చేసుకుని దానిమీదగా ఓరగిలి, కాలుజాపి పడుకున్నాను. ఆతడు నాప్రక్కన కూర్చున్నాడు. సముద్రానికి, చూపులతో అంతు కనుక్కనేపట్టుతో చూసినకొద్దీ పొంకానికి మబ్బుకమ్మకపోయినా మాసుకుంటూన్న చీకటులను దూసుకుని గట్టునపడడానికి నురగలు గ్రక్కుతూన్న అలలల్లే అల్లాడిపోతున్నాడు.

నాకు దిగులనిపించింది. పాపం, నిక్షేపంలాంటి పిల్లవాడికి యీ బెడద ఎందుకు వచ్చిపడ్డదా, ఎన్నటికి కోలుకుని మల్లా మామూలు మనిషి అవుతాడో అని, అభం శుభం తెలిసీ తెలియని వయసులో యీలాటి తాకిడిలు రావడం ఉత్తరత్ర ఒకందుకు మంచిదే అయినా, అప్పటికప్పుడు తట్టుకోవడానికి మాత్రం తలతిరిగిపోతుంది.

ఆ ఆలోచన అదేపనిగా మననం చేసేటప్పటికి నా సాధక బాధకాలు చూడకుండా తన వేదన పేరను జాలిలో గుండెకరగించుతూన్న ఆతని ఊరూ పేరూ లేని వేగి అసహ్యం వేసే స్థితిలోకివచ్చింది. ఆలాంటప్పుడు పరాకున ఏంమాట

~~~~~ మంచిముత్యాలు

తూలుతానో అని నన్ను నేనే చీదరించుకుంటూ మాటలు
అయి కాని ధ్వనితో కసుకుకున్నాను. అంచుకు ఆతడు
తలయెత్తి నావంక ఉలికిపాటున చూశాడు. వంచుకు కుంచుకు
పోకుండా గడ్డంక్రిందుగా చేస్తో గిరిగీసి ముగ్గులోకి దింపాను.

‘చెపితే పోయేదికాదు. నా బాధ నాతోనే ఉంటుంది’
అని విరక్తితో గునిశాడు. నేను స్థాయి ఎక్కించకపోతే
పాకాన పడేటట్టు లేదు.

‘చెపితే పోదా... చెప్పేదికాదా?’

ఆతడు అంతకూకలిసి ఏకబారున తలఉంగించాడు.

‘పోకపోతే అన్నింటితో బాటు అదీ ఒకవక్కన పడిఉం
డనీ, అంతేగాని నెత్తి నెక్కించుకోమోక’

‘నాచేత కావడంలేదు’

‘కనుకనే నేను సాయంపట్టి దాన్ని అవతలకు దొర్లిస్తా
నన్నది. విన నేర్పుఅయినా లేదా నీకు?’

‘నాకూ ఏమీ లేదేమో యీ లోకంలో అసలు’

‘అదిగో వేదాంతంలోనికీపోయినావా అంటే తంతాను.
ఏమిటోయ్ ! నీకేం కొమ్ములు మొలిచినాయా?’

‘విరిగినాయి..’

“ఏ కొండకేసి కొట్టావో...”

‘కొండ విరుచుకు మీదపడితే దానిక్రిందపడి నుగ్గు
నూగవడం తలదా తప్పు?’

‘అడిగినదానికి జవాబు చెప్పడం అలవాటు కాని
వాడవు ఏలా యిన్ని మెట్లు ఎక్కివచ్చావు. నీకన్న నేను

అల్లో నే రే డు~~~~~

ఎక్కువగా ఇంకా అడ్డదిడ్డంగా మాట్లాడగలను, ఎన్ని వేషాలైనా వేయగలను. తాతకు దగ్గువరస నేర్పక !

అవును కాదు అని నోరు విప్పి చెప్పడానికే యింత సాగదీయించుకునేందుకు ఆ ఆట లిక్కడకాదు అత్తవారి యింట్లో.

ఎందుకోసం అతడలా వలవలా ఏడ్వడం మొదలు పెట్టింది ? అందులో నేననుకోకుండానే ఏదైనా ఘాటుగా తగిలిందా ? రగడ పెరిగిపోతూన్నదే.

‘అన్నీ తెలిసేనా’

‘ఎవరికి నీకా, నాకా ?—నీవు, తెలిసి చేస్తూన్న పనే అయితే నీమీద జాలిదలచినవాడు శుద్ధ ఫూల్. కాని నాటకమాడే నేర్పు నీకు ఉందని, యిప్పటికీ నాకు నమ్మకం కలగకపోవడంచేతనే.’

‘అందుకు నా కృతజ్ఞతాపూర్వక...’

‘ఆ వందనాలేమో హెచ్చవేసి నీకు దాఖలు చేసుకుంటానుగాని యిక, నీవు బాధపడి నన్ను వేధించిక అసలు గొడవేమిటో తేల్చు. అంతగా, మిన్ను విరిగి మీదపడే విషయమైతే అప్పుడు ఓ చెయిచూద్దాం. అప్పుడూ యిప్పుడూ, నేను అండను ఉన్నంతవరకూ నీకు వచ్చే ఫరవా ఏమీ లేదు’

చెప్పుదాం అనే తెగింపు మొగంలో ఆల్పాస్పృష్టంగా కనబడుతూఉన్నా, ఆతను యింకా బెరుకుగా వెనుకాడుతున్నాడు. ఈ పట్టున విడవకుండా రెచ్చగొడితేనేగాని

~~~~~మంచిముత్యాలు

పసివాడు పలువరుస విప్పడని నేను ఊహించినకథ ఊదేసి
ముగ్గులోకి దించుదామని

‘ఏం నీవు చెపుతావా ? ... నన్ను చెప్పమన్నావా’
అని అడిగి అతనిచేత సరేనని తల ఊపించి, నేను పాయలు
దీయడం పూనుకున్నాను.

‘అనగనగా ఆ అబ్బాయికి ఆ వేసవికో మళ్ళా రోహి
ణికో భార్య కాపురానికి వస్తుంది. వస్తుందికదా ఎప్పుడెప్పు
డని ఎదురుచూస్తూ నోట్లో వేలువేసుకుని ఆ గడియరావడం
కోసం కనిపెట్టుకుని కూర్చునే అంత అర్భకుడు కాకపోవడం
చేత, ఆ శుభకార్యానికి దోహదంగా కొంత ఆ పంపిణీ
మీదనే యీ లోగా కాలక్షేపంచేస్తే-ఎందుకన్నా ముందుకు
ఊక్కరకు వస్తుందికాదూ - అనే ఆలోచనపోయి అంగ
బలమూ, అర్థబలమూ పుష్కలంగా ఉన్నవాడు గనుక,
అనుకున్న పని అతిథారాళంగా అవిచ్ఛిన్నంగా నిర్వర్తించడం
చేత ఆ తపోవేడిమికి అతల వితల తలాతలాదికాలు ఉడికి
పోయే దివ్యస్థితి యథాక్రమాన సంభవించగా మహర్షి తపో
బలంమోపై తల్లక్రిందులై తల్లడిలిపోతున్నాడు. పురుషుడిని
కర్తగా కథాప్రారంభంచేసి కార్య కలాపానికి పురాణచ్ఛాయ
ఎందుకు యివ్వవలసి వచ్చిందంటే, ‘దేవతలుచేయు తప్పులు
దివ్యకథలు’ అని పాత నాటకం ఎందులోనో ప్రమాణం
మనకు లభించింది.’

అల్లో నే రే డు~~~~~

మన ధోరణి వింటూన్నకొద్దీ నవ్వులో పడిపోయి
మగతగా ఉండటం మరచి పోతాడని ఆశపడటం నాది పొర
బాటు.

‘దేవత ఉభయవాచకమని నీవు ఒప్పుకుంటావా?’

‘నైయాకరణి అడిగేతీరు అది కాదుగాని, నీ వన్నది
తెలిసింది. ఆడదై నా అంతేనా అనేనా దేవర ప్రశ్నించేది?
ఆలాగై తే,

ఆసూపానూ తెలియనందువల్ల నా ఊహ ఎక్కడ
బెడిసిందో తోచలేదు. ఆతని వాలకంచూస్తే ఇందాకటినుంచీ
నేను పోయిన ఊహలన్నీ చెరిపేసి కథ ఇంకో విధంగా అల్లుకు
రావలసి వస్తుంది. అందుకు అనేక చిలవలు పలవలూ
ఉన్నాయి. ఏ చిగురు కదిలించినా, ఏదో చిక్కే. అయినా
మరోమాదిరిగా వాయించి చూదామని...

‘ఆలా అయేపక్షంలోనూ యీ తంతు అంతా జరుగు
తుంది. రసం ఒకటే రుచి స్థాయి భేదంకాని. అసలు ఆలో
చన తెమిలేందుకు వ్యవధానం తెచ్చుకోడానికని, నేననే
దేమిటో నాకే అర్థంకాకుండా, కోమటిపురాణంలోకి దిగాను.

ఆతను సరిగానే అర్థంచేసుకుని నేను చెప్పిన పాఠమే
నాకు ఒప్పగించడం మొదలుపెట్టాడు.

‘అనగా అనగా ఆ అబ్బాయి ఉన్నాడే ఆతనిమీద
నీవు మోపిన నిందలే నిజమైతే ఆతడు ఏనుగు నెక్కినట్టు
సంతోషించుతాడు. అన్నీ అబద్ధాలు. అందులో ఆతనిదోషం
ఏమీలేదు...’ అని ఎలుగురాచినట్టుగా అన్నాడు.

~~~~~ 130

‘అని నేను నమ్మనా?’

‘అది నీ దయ. కాని యిదంతా నాటకమని నీవు నన్ను చూస్తూండికూడా అనుకుంటే నేను సహించలేను. నామీద జాలిపడవద్దు. నన్ను నీ చాయలకే రానీయవద్దు. నీకు యిష్టం లేకపోతే అంతే. నా బాధ నిజమని నమ్ము.’

‘నాకు తెలిస్తేగా’

‘అవును అంత ఘోరాన్ని నీవు అనుకోలేవు. నేనూ ఆలా జరుగుతుందని కలలో అయినా తలచలేదు ... కాని జరిగింది.’

‘ఊ...’

‘నేను...మొన్న మాఊకు వెళ్లినప్పుడు మావాళ్లు పండుగకని కోడలిని మాయింటికి తీసుకువచ్చారు.’

‘అదృష్టవంతుడివి. అనుకోకుండా ఆలా కలిసిరావాలి.’

‘కలిసినందుకే వచ్చింది’

ఆరోగ్యం యీనడుమ చెడిపోవడంవల్ల మెదడేమన్నా డొంకల్లో సంచారం చేస్తుందా ఏమని, నిర్భాంతపోయి నిలువు చూపులతో అతని ముఖానికి కన్నులప్పగించి అలా కదల మెదలలేక పోయినాను. ఆత డనేడాంట్లో, నిజమే అంతటితో యిక కొంప లంటుకుపోయినవన్నమాటే. ఆ మంట యిక చల్లారదు.

ఆతనిలో అకారణంగా అమాయకురాలిమీద, అలాటి నింద వేయడానికి తయారు కాగలిగిన నీచత్వం ఏకోశాన అయినా ఉండటానికి అవకాశము ఉండవచ్చునేమో అనే

అల్లో నే రే డు ~~~~~

ఊహకూడా నాకు కలగవలసిన సందర్భమే అయినా అద్దం వంటి ఆతని మనసు నే నెరుగుదును. ఎంతో మనసుపడి, ఏరీకోరీ తెచ్చుకున్న బంగారపుబొమ్మను ఎన్నడైనా ఎప్పుడు కొడుక్కుతిందామా అనే రెపరెపలాడే వయసుకాదు, అనవసరంగా అంత అన్యాయానికి ఒడిగట్టి ఆ చిన్నదాని జీవితం పాడుచేయగలడా?

ఆతడు అబద్ధం ఆడవలసిన అగత్యంలేదు, ఎటు పారజూచినా.

ఆ పిల్లదాని విషయంలో వ్రేలు వంచడానికి వీలు పడని నిప్పంటి వంగసం? పరాకున అయినా ఆ యింటపుట్టిన పడుచులమీద ఆలాటి పాపం మాట పడవేయడానికి, పగ వాడైనా తలచడు.

ఏలా సమస్యయం చేయాలి?—

కీలకంలో ఏదో తికమిక ఉండితీరాలి, అని మనసుకు తడుతూనే ఉంది. కాని, తెమిలి, చిక్కువిడటం లేదు. కాని, అదేలక్ష్యంతో, తరచగా తరచగా కిటుకు మెదడుకు చిక్కింది. తెలిసిన తరువాత, తెలివి ఇంతలో ఉన్నది గదా పనీపాటాలేనట్టు, ఎలుకను పట్టడానికి కొండంతా త్రవ్వినట్టుగా, అని నాలో నేను ఆతనికి తెలియరాకుండా నవ్వుకున్నాను.

నే నేమనుకున్నదీ, ఆతనికి తెలియనీయలేదు. నా మాట నమ్మి చెడినవాడు లేడుకాని, ఇప్పుడు ఆతనికి ఏది చెప్పినా నమ్మడు. ఇంత ముదిరినతరువాత, నమ్మించి మళ్లా

~~~~~132

దోవకు మళ్ళించలేకపోయినానో ఇక ఇంతలో బాగుపడి
కోలుకోదు.

ఏమనకుండా, గంభీరంగా ఊరుకున్నాను. ఎవరి ఆలో
చనలతో వారు, మనక ముదిరేదాకా, అక్కడ కాలక్షేపం
చేసి, తిరిగివచ్చి వేగిరం భోజనాదికములు ముగించుకున్న
తరువాత మళ్ళా బయటికి బయలుదేరదీశాను. వెళ్ళేటప్పుడు
'ఎక్కడికి' అని నదురుతో అడిగాడు. 'ఎక్కడికో—అక్కడికే'
అని యిక ప్రశ్నించకుండా ఉండేటట్టు సమాధానం చెప్పాను.

బస్సు దిగి ఆ వీధివేపు వెళుతూన్నప్పుడే ఆతను కని
పెట్టి వెనుక అడుగు వేయబోయినాడు. ఆతని ఆటలు సాగ
నీయలేదు. అనుకున్నది అయేదాకా మాటాడేందుకై నా
వీలు బెరుకనీయలేదు. ఏమనుకున్నాడో ఏమోకాని ఎదురు
చెప్పకుండా పరమవిధేయతతో నాతోబాటు రాత్రంతా
యధావిధిగా పండుగ చేశాడు.

తెల్లవారకముందే సానివాడనుంచి తప్పించుకు బయట
పడి కాఫీవేళకు యింటికి వచ్చేశాము. అనుకున్నదానికన్న
అలవాటులేని ఔపోసనంకనుక ఎక్కువగా అలసిపోయి వసి
వాళ్ళాడుతూ ఆతడు పట్టు బలవంతాన రవంత చిరుతిండి తిని
ఆమీద ఆదమరచి నిద్రపోయి, ఆనక ఎప్పుడో దీపాలుపెట్టే,
వేళకు లేచాడు.

'ఫిర్'—మల్లారాత్రి నిన్నటివేళ అవుతోండగా ఆతడు,
ముస్తాబుకావడం చూసి, కొంటెతనానికి అన్నాను.

'తుర్—'

అల్లో నే రే డు~~~~~

చేతనై తే రెక్కలుకట్టుకుని, అక్కడకు ఎగిరి వెళ్లి ఎప్పుడు వ్రాలుదామా అన్నంత ఉత్సాహంతో ఉన్నాడు. రంగం చెడకుండా ఉండేందుకు, కడుపునిండినా నేనూ ఆతనితో పాటు సహపంక్తికి తయారుకాక తప్పిందికాదు. పదిరోజుల పాటు.

చెక్కు చెదరకుండా నునుపుతేలుకుంటూ వస్తున్నాడు. అతడిని అలా వదలివేసి వూరుకుంటే వ్యవహారం మరీ ముదిరి, పట్టపగ్గాలు లేకుండాపోతే అప్పుడు అనుకుని, దింపిన దొహటి అయిందొకటిగా అయితే, ఇక...

‘...ఎంతకాలం యీ ఆటలు...?’ ఒక సాయం కాలము ఆతడు అక్కడకని బయలుదేరబోతూంటే మాట వరుసగా అన్నాను.

‘...సాగినంతకాలం...ఇంకా చిలుము మిగిలింది. అది కాస్తాకూడా అమ్మవారి పరమైపోయినతరువాత అప్పుడు ఆటకడుతుంది’ మాంచి ఆరోగ్యంగా జవాబు చెప్పాడు.

‘ఆట కట్టింది...’ అన్నాను.

‘అది...నీకు ఎలా తెలుసు?’

‘ఆడించినవాడిని...కనుక...’

‘అయితే...అతి దారుణం...’

‘అంతకన్న దారుణమైన అంచనా నేను వేసింది.’

‘అవును. నీ వంతవాడవే’

‘అంతకు అంతవాడిని ఇప్పుడు నీకు అర్థమవుతుంది. చెప్పనా? నీవు యిన్నాళ్ళూ నిప్పుల గుండం త్రొక్కావు.

~~~~~134

ఆ పచ్చి విషకన్య దాని మీద చెయివేసినవాళ్ళు యిది వరలో చాలామంది మల్లా కోలుకోలేదు. వరికోరి, నీకు దాన్ని కావాలనే జోడించాను. ఎందుకో చెప్పనా నీవు మించం ఎక్కావనుకో అప్పుడు నీ బాధకు జాలిపడినా అంతకన్న విచారించేవాడిని కాను. నీకు ఆ మాత్రం షూటైనశిక్ష నీవు చేసినపనికి కావాలిసిందే. కాని, నాకు నమ్మకం ఉన్నది నీవు నమ్మని ఆ అమాయకురాలి నీ యిల్లాలి శీలమే నిన్ను వేకళ్ళ కనిపెట్టి కాపాడుతుందని. అంత ధైర్యం లేకపోతే, ఎంత మొండినైనా చూస్తూ చూస్తూ యింతకు సాహసి చలేక పోయేవాడినే. నిన్ను దోవకు తిప్పడానికి యింతకు మించిన ఉపాయం దీన్ని మించిందిలేదు. చేశాను యిప్పటికైనా చూశావా ?'

'సంతోషించాను. సమయంవస్తే నిన్ను నమ్మినవాడిని అని అయినా చూడకుండా పాతాళంలోకి నెట్టేయగలవు.'

అప్పును అటూ యిటూ లేకుండా మధ్యను త్రిశంకుడి లాగా నావాడు ఉంటే నాదేం ప్రయోజకత్వం. చేతికొద్దీ విసిరితే నీతిమాలినవాడైతే అడుగుకి అంటుకుపోతాడు. కాక పోతే ఎదురెగిరి ఆ ఊపుతో స్వర్గం మీదకు గంతు వేస్తాడు. ఎటైనా మా బాగే.'

'అంతే కాని నేను ఎంత చెప్పినా నా మాటమీద నీకు నమ్మకం కుదురలేదు.'

'నీ గౌరవంమీద నమ్మకం పోలేదు. ఓయి జోగులూ! నీకు మతి పోయిందికాని నా కేం కర్మం? నెనుకాముందూ

అల్లో నే రే డు ~~~~~

ఆలోచించగల నిదానం ఉంటే నాకీ శోష తప్పేదికాదూ? ఒక్కటి చూస్తే నీకీ శంకలన్ని లేకపోయేవే. నీ భార్యకు అక్కరరాకముందే ఆభరణాలతో తయారుకావలసిన అవసరం ఏం వచ్చింది? వస్తే ఆవలి వానిని మరగి నిన్ను అసలు దగ్గరకు రానిచ్చేదేకాదు. పోనీ ఎవడన్నా బలాత్కరించాడేమో అనుకుంటే అంతపని జరిగినమీదట అయిన యింటి పిల్ల ఇక బ్రతికేదా? ఆమెలో లోపం ఏవిధంగానూ ఎటు జూచినా ఉండటానికి వీలులేదు. అందుకనే నీ మర్యాద చెడలేదని నీవు చెడకుండా కాపాడుకునేందుకు నిన్ను యిలా చెడగొట్టవలసి వచ్చింది.

‘ఇప్పుడు కొంచెం మెదడుచేత పనిచేయించిచూడు. నీ భార్యతో సుఖపడబోయి సంకటస్థితిలోకి వచ్చావు. సంకటాలలో యీదులాడి శిగపూవాడకుండా ఒడ్డెక్కావు. తగిలించుకునే బేడీలు తన తత్వంలో ఉందికాని అవతల అవి ఉన్నా లేకపోయినా ‘ఉండదీ తగులవు’ అనేది మామూలీ మాట. శాస్త్రం ఒప్పుకోదు. నీవూ ఒప్పుకోక తప్పదు. తప్పుచేసినందుకు పరిహారంగా-

‘రాజతరంగిణిలో కథఉంది తెలుసునా. మహారాజు చక్రవర్మ చూసిన పామును పుట్టలోకి పోనీయకుండా చేసిన పాపానికి.. పరిహారణోపాయం ఆంతరంగికు లుపదేశించిన దేమంటే ఇదివరకువన్నీ తుడిచిపెట్టుకుపోయేందుకు పతి వ్రతణో సాంగత్యం చేస్తే ఫలం దక్కుతుంది అని. ఆమీద కథ చాలాఉందికాని మనం ఇది ఉపయోగించుకుందాం.’

‘మనం....భరించగలమా ?’

‘ఇంకా పెరటిద్రోవనే ఉన్నావు. భరించేవారున్నా
రుగా మన పతివ్రతలు. బిచాణాకట్టు మాయింటికి నేనూ,
నీ అత్తవారింటికి నీవూ...’

‘ఏ మొగం పెట్టుకొని...’

‘ఎప్పటి మొగమే...ఆ మొగం యిన్నాళ్ళయి కన
పడకపోతే అందుకు ఎంత మొగం వాచిపోతూందో పాపం
ఆ పసిది...’

‘అవును. పసిది’

‘అందుకున్నా లేవోయ్ పిడుగా ! దైవం చల్లగా
చూస్తే మళ్ళా యీనాటికి ఆ పసిదాని...కోపసిది; అంత
ఘటికుడవే...ఇంతకూ నామాట తప్పడమంటూ ఉంది
గనుకనా ?’

మలయమారుతం

—గ్లాస్టోపంచె...జరీనంబరు పాదంమీద పరచుకునే
ట్టుగా...అంచు పద్మాగ్రంలాగా అమరికగా బంగాళీకట్టూ
అల్లికబనియన్...ఉల్లిపొర...గీరలలాల్చి... పక్కజేబులో
ఘుమాయించే జేబురుమాలు... పై జేబులో, ఆకారం,
అంకెలూ, చూచాయగా కనబడుతూ, పదిరూపాయల నోట్ల
బొత్తీ...బుగ్గను రూపాయకిళ్ళీ...

...అనుకున్న ప్రకారం...వేశకు సరిగా...ఆ గుమ్మం
ఎక్కాడు...సత్యం...

తలుపు ఓరవాకిలిగా ఉన్నది: చెప్పల చప్పుడు
విని...లోపలినుంచి 'వచ్చే...వచ్చే...' అనుకుంటూ...
ఆ అమ్మాయి తల్లి...హాలులో దీపం పెద్దదిచేసి, తలుపుతీసి

~~~~~ మలయమారుతం

‘రా నాయనా’ అని పలుకరించి, గుమ్మంలోకి వచ్చి, వీధి అటూ ఇటూ తొంగిచూసి వెనుకనుంచి, తలుపువేసింది...

‘...కూర్చోండి అలా నిలుచుంటారే : ఇప్పుడే... యిందాకటినుంచీ మీరు వస్తారుకదా అని యిక్కడే కూర్చుని... ఇట్టేలోపలికి వెళ్లాను పాలల్లో తోడువేసి వద్దా మని... మీరూ రానే వచ్చారు... అమ్మాయి !... వారు వచ్చారే...’

చంద్రం... అవతల వసారాలోంచి... ఆ పక్కగదిలోకి వెళుతూ తనవేపుచూసి ఒక్కమూరి తళుక్కుమన్నది : సత్యం... జేబులోనుంచి పైకంతీసి, ముసలిదానికి యివ్వ బోయినాడు.

‘నాకెందుకు బాబూ ! మీవంటివారు మా యింటికి రావడం... అమ్మాయి అదృష్టముకొద్దీ - అదే నాకు పది వేలు... ఇక మీ యిష్టం... మీ యిష్టం... యిచ్చుకోండి, మానుకోండి. నేనెల్లాచూసి సంకోషించడమే...’ అని... లోపలికి చక్కాబోయింది.

చంద్రం ఏ గదిలోకి వెళ్ళిందో... సత్యం... అందు లోనే ప్రవేశించాడు... కలకల లాడుతూ ఉంది...

లేచి నిలుచుని... సోఫామీద నుంచి... నవ్వుతూ... కనులతో పలుకరించింది... చొరవగా చేజాపి పట్టుకోబోయినాడు... కొంటిగా తప్పించుకుని తలుపువేపు తల విసిరింది... వెళ్ళి గడియవేశాడు...

అల్లో నే రే డు~~~~~

‘ఇదుగో...ఇంద—’ జేబులోనుంచి...నోట్లు బయటకు తీస్తున్నాడు. చంద్రం కోపంగా...‘డబ్బు...మీరే ఎరుగున్నారు : మే మెన్నడూ డబ్బు మొగమే చూడలేదు... ఆ బల్లమీద పా రేయండి...’

జవాబు చెప్పకుండా ... అయిదునోట్లూ - ఆ మెకు కనబడేలాగున విడబరచి లెక్కపెట్టినట్లు నటించి. మళ్లా బొత్తిచేసి...బల్లమీద పాందాను...ఎత్తుపెట్టాడు...

‘కూర్చోండి...’

‘నీవుకూడా...ఇక్కడ...’

‘మీకు ఎదురుగా...ఇక్కడ.’

‘ఉహు...ఇక్కడ నా పక్కను.’

‘అమ్మా...ఆ శే...మీరు మంచి పిల్లవాళ్ళు కారు.’

సత్యానికి...యీ చెలగాటం అదో సరదాగా ఉంది : ఖరీదు యిచ్చి కొనుక్కున్నా...ఆమాట అని రసాభాసం చేసుకోవడంకంటే...యీ బాగానేవుంది...కొత్తగా సంసార పక్షంగా...

‘వీణ...వాయిచనా...’

—అక్కర లేదు...అని తల ఊగించాడు...చంద్రం త్రాచులాగా లేచింది... ‘మీరేం సరసులు...మొక్కుతీర్చుకోవడమైతే ... యిక్కడకు రావడం దేనికి ... యింటి దగ్గరనే ... పడివుంటే ... యీ పాటికి పక్కంతా చెల్లా చెదురూ చేసుకొని...యిల్లాటూ మీరూ నిదురపోతూ వుండేవారుగా...యిందుకోసం...యీఖర్చంతా ఎందుకు...

~~~~~140

యింతే యీ కాలవాళ్లు...కొనుక్కు-ందామని వుబలాటమే కాని...తీరా అక్కడకు వచ్చేటప్పటికే ... అనుభవించడం చేతకాదు...'.
 'పోనీ లే...వింటాను...'.
 'ఏం...నన్ను ఉద్ధరించడానికా ?... నాపాట వినడానికి యింతకన్న ఎవరూదొరకరనా... చెప్పండి... యిదేం బలవంతం బ్రాహ్మణార్థంకాదు...సరసాలేమీ నేరువకుండా ...అందుకోసమే వచ్చానంటే...నేను కాదనను...మిమ్మల్ని ఎంతో ఒప్పించాలని...మల్లె మొగ్గల వంకీజడ వేయించుకున్నాను...పాము కుబుసంలాంటి వుప్పాడచీరె ... మొగలిచాయ రవిక ... యిదుగో యీ ప్రక్కనుండి పండు వెన్నెల...మీరు చక్కగా...నవమన్మథులులాగా నాచేత గంధం పూయించుకుని, పన్నీరు చల్లించుకుని...హాయిగా... నేన్ను మీ యెదుట కూర్చుని వీణెవాయించిన తర్వాత... ఆమీద... నామీద ప్రేమతో... ఎంతో అనుకున్నాను... మీరు వస్తామని కబురుపంపినప్పటినుంచీ మిమ్మల్ని మెప్పించడానికి...ఎన్నో ఊహించాను. పోనీండి...మీకు అవన్నీ వెగటై...అనొక్కటే అవసరమైతే ... ఎన్నికోరికలున్నా... ఎప్పుడూ మా బ్రతుకింతేకదా ... మాకు దొరికేవారు... ఎన్నడూ యీపాటివారేకదా అని...ఒక్క నిట్టూర్పు విడిచి ఊరుకుంటాను...చెప్పండి...మీకు మొగమాట మెందుకు?...'

'—నేనంత పశువును కాను...నిన్ను చూడగానే... మనసు నిలుప లేకపోయినాను కాని...నొప్పించాలని కాదు...'

అల్లో నే రే డు~~~~~

నాకూ హృదయం ఉన్నది ... అనుభవించాలనే కోరిక ఉన్నది...అందుకనే నిన్ను వెదుక్కుంటూ వచ్చింది...

‘అంత ధర పెట్టింది...’

‘ఆమాట అనకు...నాకు చిన్నతనం వేస్తుంది... తలవంచుకోవలసి వస్తుంది...నీ కొనగలమా...విశ్వర్యము ఎంత ఉండనీ...అందులోనూ, నిన్ను...’

‘—ఎంతవారండీ...నా మనస్సు కనుక్కోవాలని వేసిన పన్నాగమా యిదిఅంతా...నాకూ తెలియక కాదులెండి... చూడగానే పోల్చుకున్నాను. అయినా, ఏదారికీ వస్తారో అని...అమ్మ దొంగా...’

—సత్యం కొంచెం యిరకాటంలోనే పడ్డాడు.

గడియారంముళ్ళు రెక్కలు కట్టుకున్నంత వేగంతో... కాలాన్ని గిరగిర లాడించుతూన్నవి : బింకానికిపోయి...పెద్ద చిక్కు తెచ్చిపెట్టుకున్నాడు ... ప్రౌద్ధుచాలాపోయింది... సంగీతం గింగీతం యిప్పుడు వద్దులే...అంటే చంద్రం అతి చులకనగా చూస్తుంది. సానికూతురి ఎన్నికలో అంత వాసి చెడటం...ఎంతమాత్రమూ పరునైన పనికాదు ... కాదు కూడదు...అంటే ఒప్పుకోక ఏం చేస్తుంది. కాని...ఆఖరికి... ఆ అమ్మాయి తనను అసహ్యించుకోవడమా?...

ఎన్ని కప్పల టీ త్రావినా...అందుకోసం పవలంతా నిద్రపోయినా...వేసుకున్న కిల్లీ పూరాగా వేడిచేసి...మత్తుగా, తమాషాగా...ఏలాగో ఉంది ఒంట్లో...అయినా...ముందు,

~~~~~ మలయమారుతం

ఒకసారి ముద్దిడుకోనిచ్చినా ... ఉహూ... చంద్రం దగ్గరకే
రాందే...

'ఒప్పుకున్నాను కాని.....ఒక్క ముద్దు.....' అని
రాబోయే నిదురను బలవంతాన బిగబట్టి...పసివాడిలాగా
బ్రతిమాలుతూ అడిగాడు...

ఉహూ...ఇప్పుడా ?.....మెప్పుకు ..... ఆనక ఆ బహు
మానాలు !...అని నవ్వుతూ ... తివాచీమీద కూర్చుని...
చంద్రం వీణె సారించింది.

—చల్లని...గాలి...ఒళ్లు మరిపించే...పాట !

—తెల్లవారి...ఒంటరిగా మేలుకున్న తరువాత...
అనుకుని ఉసూరుమన్నాడు...అప్పుడు అల్లా కూర్చున్న
చోటనే నిదురపోయినానుకదా అని...అనుకునిమాత్రం ఏం
లాభం...కోపం అంతా ఎదురుగాండా గవిసెనలేని వీణమీద
చూపించాడు...ఒకటి రెండు తీగెలు పుటుక్కుమనిపించి...
వంచినతల ఎత్తకుండా...మంచులో తడిసిన మల్లెపువ్వులాగా
...చెక్కుచెదరకుండా...యింటికే వచ్చి...మంచంమీద నిదు
రకు వ్రాలాడు.

సా మ గా న ం

—విని...ఏమీ చెప్పకుండా ఊరుకున్నాను... వెళ్లి పోయినాడు.

మరునాడు మళ్ళా వచ్చి...ఆ సంగతే చెప్పాడు. నవ్వి వేళాకోళం చేశాను...

మూడోనాడు... సగం విని...మొగం వాచేటట్లు చివాట్లుపెట్టి పంపించాను.

అంతకన్నా ఏమిటి చేయడం?...అసలు అందులో ఏముంది, ఒకరు ఆ ర్చేందుకూ, తీ ర్చేందుకూ?

కలలు ఎందుకువస్తాయి?...తిన్నతిండి సరిగా అరగ నప్పదు, అమాంబాపతుగానూ...ఎదురురొమ్ముమీద చేతులు వేసుకు పడుకుంటే...ప్రత్యేకం భయంవేసేట్టుగా...కలలు ...వస్తాయని ఆబాలగోపాలమూ తెలిసినసంగతి...

కలలో — ఏమేమి వస్తాయి?...ఎవడి అదృష్టము వాడిది ... అందలం ఎక్కినట్లుగానూ ... ముక్కు మన్ను కాకుండా క్రింద బోర్ల పడినట్లుగానూ ... అనుకున్న వన్నీ... అయే యోగ్యత లేకపోతే...ఆ కోరికలన్నీ మనసులో నెనుక పీటేని నెమరునపడి...అవి మనకు అంతుచిక్కని ధోరణిలో అల్లా, యిల్లా కలల్లో చిగిరిస్తాయి...ఇది, నా మతంకాదు; మనకన్న కొమ్ములు తిరిగినవాళ్ళు...ఎన్నో థక్కామొక్కిలు తిన్నమీదట తేల్చిన...సిద్ధాంతం...

కలలకు అర్థం ఏమిటి?...ఒక టేమిటి, కోటి :—చెప్పే వాడి తాహతునుబట్టి ఎన్ని చిలవలు పలవలయినా అల్లి వచ్చును...అవి నిజమవుతాయా? ఏమో, ఎవరు చూసి వచ్చారు?...అవవచ్చు...కాకపోనూ వచ్చును ... తెల్లవార గట్ల వచ్చినవి చాలావరకూ అయితీకుతవని...పెద్దవాళ్ళు చెపుతూంటారు ... కాని, నికరంగా అయి తీరవలెనని శాసనంలేదు ... నాకుమాత్రం ఎంతమాత్రమూ నమ్మకం లేదు...

లక్ష్మయ్యకు ... మొదటిరోజున కలవచ్చినప్పుడు... నిదుర లేచేటప్పుడు అంతా పూర్తిగా జ్ఞాపకంలేదట కాని... ఆ మనిషి... అప్పటికీ కళ్లకు కట్టినట్లుగా ఉన్నది ... ఇక రోజూ...ఆరోజు వచ్చినకలే, వీసపాలన్నా మార్పు ఏమీ లేకుండా!—

ఆమె ఎక్కడో ఎరుగున్న మొగమే, కాని పోల్చుకో లేదు—ఎరుగుండటమంటే...రోజూ నిదురలో కలసిమెలసి

అల్లో నే రే దు~~~~~

ఉంటూండటం చేతనా అంటే, అదికాదట, మొదటిసారి కనబడి నప్పటినుంచీ... అలాగే తోస్తూన్నదట...

ఏలా ఉంటుంది? — ఏమో, ఇలా, ఇలా అని ప్రత్యేకం చెప్పదగినదేదీ కనపించదు ... అందరు ఆడవాళ్ళలాగానే ఉంటుంది...కాని...ఏదో మొత్తానికి ఉండి ఉండాలి, ఇదీ అని చెప్పలేక పోతున్నాడు కాని...

పోనీ...ఆఖరుకు...విధవా ... సధవా? — ఆమాత్రం అన్నా...చెప్పగలడా?...ఏమో అదీ అనుమానమే ఎందు చేతనంటే...తలకట్టు ఉన్నదన్నమాటే కాని...ఇంకా యితర పునిస్త్రీ లక్షణాలేమీ లేవు ... అంటే ... మామూలుగా... మెళ్ళో ... పుస్తెలూ, పూసలూ...కాళ్ళకు మట్టెలూ ... ముఖానా...చేతులకు ఉన్నవీ అంటే... అవి యాకాలంలో అందరికీ ఉంటున్నవి. అందువల్ల చప్పున ఫలానా అని చెప్పడానికి వల్లకాదు...కాని మొత్తానికి నిగ్గుతీస్తే పునిస్త్రీ అనడంకన్న...

సరే...అయితే...పోనీ ఒకటనుకుందాం. ఒక్కొక్కప్పుడు జాతకంలో అలాటివి అంటూ వుంటే... ప్రత్యక్షంగా జరగకపోయినా... యిలా, ఆదోషం అంతటితో శాంతించడానికి...అవడమూ కద్దు. అలాంటి దేమన్నావుందా? ... లేదు, నిక్షేపంలాంటి జాతకము!

మరి... ఇప్పుడు ఏమిటి చేయడం?

చేయడానికి ఏం వుంది, వాడి ముఖం కాకపోతేను... కలలోకి...ఎవరో పనీపాటాలేకుండా వస్తూంటే...ఏం ముణిగి

పోయింది ? వచ్చేదానికి బుద్ధిలేకపోతే...లక్ష్మయ్యకు ఏండ్లు వచ్చిన సంసారి...వీడికన్నా వుండవద్దూ ?

వింటే ఎవరన్నా ఏమనుకుంటారు ? - నాతో తప్ప ఎవరితోనూ ఈ సంగతి చెప్పలేదు...అయితేమాత్రం ఒరిగిందేముందీ ?...ముక్కా మూతీ మూసుకు కూర్చోకుండా ? - నాతోకాదు ... బ్రహ్మదేవుడితో చెప్పినా ... ఆరుస్తాడా - తీరుస్తాడా ? —

ఇప్పుడు ఏం చేయాలి ? - అదిగో, ఆ నెక్రివేషాలే కూడవన్నది ! ఏమిటి చేసేది ? - ఏం చేయాలని అభిప్రాయం ? -

ఎవరో ? - ఏలా తెలుస్తూది ? ముప్పైమూడుకోట్ల జనాభా...జీవించినదే ఉంటూంటే...ఎక్కడని, ఏ దేశంలో అని...విచారించడం ? యిప్పటిదే అని మాత్రం ఏలా ?... ఏయుగంనాటిదో...ఎందుకు కాకూడదూ ?...

—ఎన్ని చెప్పినా లాభంలేదు. ఏలాగైనా ఆమె ఎవరో...కంటపడేదాకా...ఇంకో ఆలోచనేలేదు ... ఏమీ మనస్సుకు ఎక్కడంలేదు...

సరే...కర్మంజాలక...ఆలాటి ఆడది అంటూఉండి... ఛప్పన్న దేశాలూ గాలించగా ఎక్కడో కనబడిందే అనుకో... అప్పుడు ఏమిటిరా...? - అప్పటిమాట అప్పుడు చూసుకో వచ్చును...ముందు కనబడటం అంటూ వుండనీ...

మన ఊళ్లో...తెలిసినంతవరకూ...ఉహు...ఎక్కడా ఆలాటి ఆమె తగులలేదు...నీలాటి రేవులూ...సర్కారు

అల్లోనేరేడు ~~~~~

భావులూ ... అక్కడ, కాపలావేయడం ... తెల్లవారగట్లనే
లేచి రోజుకు ఒక్కొక్కపేట చొప్పున... తెల్లవారేలోపున
గస్తీ తిరుగుతూ ... ఇంటిముందర ఊడ్చి నీళ్ళు జల్లుతూ
ముగ్గువేసే ... వితంతువులను పరకాయించి చూడటం ...
ఇంకా ... ఏకాదశినాడు, గుళ్ళల్లోనూ ... హరికథలూ
వీధినాటకాల దగ్గర ... కార్తీక స్నానాలూ, మాఘ
స్నానాలూ... పర్వాలప్పుడు సముద్రదానికి... వీలయినంతవరకు
శక్తివంచనలేకుండా... చూసి ... అక్కడకు ... అక్కడ యిక
లాభంలేదు అని తేల్చుకున్నాడు... చూడటం అంటే... బయట
కనబడినవాళ్ళనే కాని... యింటి యింటికి వెళ్ళి... ఏమండీ
మీ యింట్లో.. ఇలాంటి వితంతు వెవరైనా ఉన్నారా?...
చూడాలి, పనుంది... ఉంటే దయచేసి ఒకమారు యిలా పిలు
స్తారూ, మీరు, రోజూ కలలోకి వెళుతున్నారే, ఆతడు,
మిమ్మల్ని వెదుక్కుంటూ వచ్చాడు...' అని అడగడానికి
వీలున్నట్టయితే... క్షుణ్ణంగా చెప్పవచ్చును... ఆ ఊళ్లో ఆమె
లేదూ, అని...

తిరిగి...తిరిగి...కొన్నాళ్లకు దానితో దిమ్మతిరిగి...
బుద్ధివస్తుందేమో ననుకున్నాను. కాని, లక్ష్యవ్యతిరేకం, రాక్షస
సత్వం : మూటాముల్లే కట్టుకుని బయలుదేరుతా నన్నాడు
దేశంమీదికి ... ఉషకు ... అనిరుద్ధుడెవరో ముందు తెలు
సునా?... పోనీ మన కెందుకు అని... ఎవడో వెధవాయ కలలో
కనపడినాడు అని ఊహించుకుందా?... ఏం, మనం మటుకు తక్కువ
తిన్నామా?... ఏం లోటూ, తిరిగేందుకు సత్తువ వున్నది...

~~~~~సామగానం

తిరగడానికి సత్తుగా వున్నది ఎందుకు మానుకోవాలి?...ఏదో
అమీ తుమీ తేలకుండా?...పట్టుబడితే...దాని సంగతేదో
తేలకుండా నిదురపోవడమేనా?-

లక్ష్మయ్య ... ఆలా దున్నపోతులాగా కాకుండా
కొంచెం చిన్నవాడైనట్లయితే...ఎప్పుడూ యిలాటి వెధవ
వేషాలు వేయవుగదా - వెయ్యవుగదా...అని పట్టుకు దవడ
వాయగొట్టి వుండును...కాసి, యిప్పు డేం చేయడం...నానా
గడ్డికరచి ... బ్రతికివున్నానా పొట్టకుకూడా సరిగా తిన
కుండా వీ డేదో ఉద్ధరించుతాడని ... లప్పంతా వీడికే కట్టి
పోయిన...ఆ తండ్రిముండావాడిని మనసులో ఛెడామ్మడా
తిట్టి...నీ కర్మానికి ఎవరు కర్తలు?, అనుకుని...సరే పోయిరా
...ఏఊరు వెళ్లినా, ఈ పంపిణీమీదనే వెదకుతూండు...కాక
పోతే...పోనీ, నీకు చేతనైనట్టుగా భోగట్టాచేయి...వచ్చే
టప్పుడు వట్టిచేతులతోమాత్రం రాక; పుల్లాయ వేమవరం
వెళ్లినట్టుగా. ఎందుకన్నామంచిది' కొంత దైవసహాయ్యం
కూడా వుండాలి కనుక, బయలుదేరేనాడు సత్యనారాయణ
వ్రతమూ వెంకటేశ్వరులకు దీపారాధనా చేసుకుని...కోరిక
ఫలిస్తే ఏటేటా ఆలా చేసుకుంటూంటానని ... ఇద్దరమూ
కలిసి కొండకు వస్తామని మొక్కుకో...

సరే...నేను చెప్పవలసినవన్నీ చెప్పాను... 'క్షేమంగా
వెళ్లి లాభంగా రా...ఎన్నడన్నా ఓ ఉత్తరముక్క...నీకు
తీరికవుంటేసుమా ... రాసిపారేస్తూ ఉండు ...' ఇలా, పైకి
సామంగానే అని...సాగనంపాను :

అ ల్లో నే రే డు~~~~~

ఇంకో యావ ఏంలేదు గనుకనా, ఎప్పుడూ అదే జ్ఞాపకం ఉండడానికి?...ఎవడన్నా ఎరుగున్నవాడు అప్పుడప్పుడు...లక్ష్మయ్య ఈమధ్య ఎక్కడా కనిపించడంలేదేం... ఎక్కడికి వెళ్ళాడు...ఎందుకు?...యిలాటి బారవ-ప్రశ్నలు వేసినప్పుడుమాత్రం ... 'లక్ష్మయ్య అవస్థ...నా ఊహలో కళ్లకుకట్టేది ... వాడినీ, రైలులో పక్క కూర్చున్నవాళ్లు యిలాటి ప్రశ్నలే వేస్తారు...ఎక్కడికి?—సరే ఏదో ఫలానా ఊరికి! ఏంపనిమీద...బంధువు తెవరన్నా వున్నారా...ఏమని సమాధానం చెబుతాడు?...కలలో ఎవరో సకేళి కనబడ్డది ఆవిడ కంటబడటంకోసం బయలుదేరానని...నిజం చెబుతాడా?...విన్నవాళ్లు చెప్పాహటి వుచ్చుకుంటారు; పై ప్లేషను రాగానే...ఆ పెట్టెలోనుంచి దింపుతారు. దిగనంటే పోలీసును పిలిచి...పిచ్చివాడని...అతనికి అప్పగిస్తారు...ఏమీ జవాబు చెప్పకుండా ఊరుకుంటాడా - వీడి కేతనిక్కు! అని ఒకడు, ఏం చూసుకుని అంతపోగరు? అని యింకొకడు ... వీడేం ఆకాశంనుంచి దిగివచ్చాడా ... మాట మాట్లాడడానికే అంత యిదా? ... అని కార్పణ్యంతో ... చేతనైనంత వరకూ నాలుగు నైపులనుండి కాల్చేచూపులు చూసి ... ఆ తరువాత ఎరుకమీద, పిల్లిమీదాపెట్టి, ఏదో లోకాభి రామాయణంగా...మాటలతో చంపేస్తారు. ఎన్నెనా కంఠానికే పట్టుకుంటుంది: సరి ... ఆ అవస్థ ఏలాగో తప్పించుకుంటాడు... అన్నీ...లొక్కంగా ... అబద్ధాలే ఆడి ... అంతటితో గడచి బయటపడతాడా? — అడుగడుగుకీ ఎవరి

~~~~~ 150

సామగానం

వంకన్నా — పరాకున ఒకసారికి రెండుమాస్లు చూస్తే
పక్కను తోడుగావుండే ఏ ముసలమ్మ అయినా అది
చూడటం సంభవించెనా ... 'ఏం ... నీకేం పోయేకాలం
వచ్చింది? ఎందుకూ దానివంక అలా ఉరిమి ఉరిమి
చూస్తావు... నీ గుడ్లు పీకించేస్తాను చూసుకో...నలుగురినీ
పిలిచి నోట గడ్డిపెట్టిస్తాను...ఏం ... నీకు దానిలాంటివారు
లేరూ? తల్లీ తోడూ అంతా తగులబడి పోయిందా? కళ్లు
ఉరుకుండకపోతే...యింతకారం సన్నగాతాల్చికొట్టుకో'...
యిదే వరుసను యక్షులూ, పక్షులూ అడలిపోయేట్టుగా ...
తిట్టి తిట్టి ... ఏమిటో అని చోద్యం చూడటానికి పోగయిన
వారు నలుగురూ నాలుగు మాటలూ అని ... మరీ కర్మం
తప్పిబారితే...సున్నంలోకి ఎముక లేకుండా...పాపం...అంతా
తలుచుకుంటే, నవ్వు వచ్చేది — కోపమూ వచ్చేది ...
జాలీవేసేది ... యిదంతా బయటకు పొక్కనీయకుండా ...
వాడి యోగక్షేమం అడిగిన వాడితో 'ఏమో లక్ష్మయ్య
నాకూ కనబడటంలేదు - కనబడి చాలా రోజులయింది-'అని
టూకీగా జవాబుచెప్పి తప్పించుకుంటూ వుండేవాడిని...నిజానికి
అంతేకూడాను: 'ఎక్కడ తిరుగుతున్నాడో, ఏం అఘోరిస్తూ
న్నాడో...వాడి అజాపజా తెలియలేదు.

ఎక్కడికి పోతాడు?...ఏమూతాడు, రేపిపాటికి యిల్లూ
యిల్లాలూ ఎక్కడవున్నారా అని మల్లా వెదుక్కుంటూ
రాడూ?...

అలాగే...రానే వచ్చాడు.

అల్లో నే రే డు ~~~~~

కనబడటంతోనే ... అంతదూరాన్నుంచే ... 'ఏంరా, ఏమైంది? - కాయా పండా?' అని పొల్లుకేకగా పలుక నించాను. లక్ష్మయ్య దగ్గరకువచ్చి...నాచేయి పట్టుకుని... నింపాదిగా' చెప్పాలి...యింటికి వెళుదామూరా' అని మెల్లగా అన్నాడు: కనబడ్డదా లేదా...ముందు, ఆ సంగతి చెప్పా తరువాత, భారతమంతాకానిద్దువుగాని...అని, చెప్పేదాకా... అక్కడే నిలవేశాను.

లక్ష్మయ్య, నదురుడుగా...తల ఊగించాడు. 'ఉహూః ఆలా కాదు, నోటివెంట చెప్ప'మని సాగదీసి, 'అవు'నని పించాను.

'కనబడిందన్న మాటేనా?'

'అహా'

'ఎక్కడ?'

'కనబడిందిగా...ఎక్కడనై తేనేం'.

'అడిగినది ఒకటి...చెప్పేదొకటినా?'

'చెపుతూంటినిగా!'

'ఏమిటి, నీ ముఖం! అంత అంతఃపురాంగన అయి... ఆమె పేరే...యీ పాపాత్ముడు వినడానికి వీలులేకపోతే... పోనీలే...ఇక్కడనే వుట్టికట్టుకు ఊరేగు...'

'అదికాదు...చెప్పడానికి సిగ్గువుతూంది'.

'ఏం...అచ్చంగా కొరిలాగా వుందా?...'

'ఎబ్బే!...చెపితే...నేను వెర్రివాడ ననుకుంటావేమో నని భయం. అంతే కాని...'

~~~~~సామగానం

‘—అది ఏనాడో నీకు వుండవలసింది: ఉంటే
యిందాకా వచ్చేదా వ్యవహారం?... యింకా నీకు అదుపు
ఆజ్ఞా ఏమిటి?— చెప్ప—’

‘చెప్పనా...’

‘పోనీ లే మానేయి...’

‘ఎవరూ కారు...నా భార్యే!’

లక్ష్మయ్యవంక...నిలువు గుడ్లువేసుకు చూశాను :
“వాడికా, నాకా, మతిపోయింది!”

‘అందుకనే, నీవు నమ్మవనే ... చెప్పడానికి సందే
హించింది!...కాళ్లు బలపాలుకట్టేట్టుగా ... యిన్నాళ్ళనుంచీ
తిరిగి...విసుగెత్తి...నాలుగురోజులపాటు యింటిపట్టున వుండి,
మళ్లా బయలుదేరుదామని...నిన్న సాయంకాలం మెయిలులో
వచ్చాను. ఇంటికి చేరుకునేటప్పటికి కనుచీకటిపడుతూ వుంది
...మా ఆవిడ తలుపుతీసింది...నా కళ్ళను నేను నమ్మలేక
పోయినాను. మొదట, ఎప్పుడూ, అదే పలవరింత కావడం
చేత...అలా భ్రమపడుతున్నా నేమో అనుకున్నాను; కాదు.
మా యిల్లాలే: తలంటిపోసుకున్నది కాబోలు...అందుచేత
నిరాభరణసుందరి. ఒళ్లు తుడుచుకుంటూన్నదో ఏమో, నా
పిలుపు వినబడేటప్పటికి చప్పున - ఎదురుగుండా వంకెను
నా మల్లుపంచె కనబడితే అది చుట్టుకువచ్చినట్లుంది...ఏమైతే
నేం...మూడుమూర్తులా...నా కలలో అంతకాలం కనిపించింది
...ఆ మూర్తే...నాకు సందేహం ఏమీ లేదు: మనసు

అల్లో నే రే డు~~~~~

యిన్నాళ్లనుంచీ పడిన యాతన గడచి గట్టెక్కినందుకు...
శాంతిగా, దానిలో అది 'అమ్మయ్యా !' అనుకుని ఊరడిల్లింది
...ఆమెను చూచినకొద్దీ...నా గుండె కుదుటపడింది...మా
ఆవిడకు, నా గొడవంతా ఏం తెలుసునూ పాపం... 'ఏమిటండీ
...అలా చూస్తారూ' అని రెట్టించుతూ నన్నూ, నా వాలకం
చూసి తెల్లబోవడం మొదలుపెట్టింది... 'ఏమీలేద'ని ఆమెకు
నచ్చచెప్పేటప్పటికి రాత్రి తాతలు దిగివచ్చారు...' అని
ముగించాడు లక్ష్మయ్య.

నాకు లోపల నవ్వు ఆగడంలేదు...కాని, పైకి తోణక
కుండా...

'అయితే...పెద్దచిక్కే వచ్చిందే' అన్నాను.

'ఏం అన్నాడు ఆదుర్దాగా...'

'అవును, నీవు ఇకనుండి ఎవరితో చేయడం
కాపురం?...'

'అంటే...'

'ఇంటావిడ అనుకుంటే...మనసు ఒప్పుదు, కాదను
కుంటే...అలాటి కానిపని చేయడానికి...నీలాటి శ్రోత్రియుడికి
...మనసు ఒప్పుదు... చూస్తూ చూస్తూ రండాగమనం...'

'అప్రాచ్యపుమాట యిలాటిదేదో అంటావనే అను
కున్నాను...అన్నంతపనీ చేశావు...'

'అన్నంతపనీ చేస్తే ... నీవు యిన్ని ఆటలు ఆడే
వాడవా?...ఒళ్లుపొగరు కాకపోతే...ఊ...'

లక్ష్మయ్య తల వంచుకుని ఒకటేపరుగు. ఈ అక్క
సుతో రేపు భోజనానికిమాత్రం పిలవడు: వ్రతం ఎలాగూ
చేస్తాడు మల్లా, కోరిక ఫలించినందుకు. చేయకపోతే ఎక్కడ
పడవ మునుగుతుందో అని భయంకాదూ!—

శ్రీమద్భగవద్గీతా
అధ్యాయములు
అక్షరములు

స్వతంత్ర ఆర్థ ప్రింటర్సు, విజయవాడ - 2.

157

RSK07 A250

Thistle

Ward

Thistle

158

మనసు భండేషన్

పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	RSKQ1A 250
పుస్తకం పేరు	Genl నోడల్
తారీఖు	3-6-23
ముందు అట్ట	లేదు
వెనుక అట్ట	లేదు
మొత్తం పేజీలు	159
పెద్ద సైజు పేజీలు	లేదు
ఖాళీ పేజీలు	157 4, 6, 8.
లేని పేజీలు	లేదు
తయారు చేసినది	CH. Manasa.
పేజీలు విడదీసినది	భవనం
స్కాన్ చేసినది	కౌన్సిల్
పరిశీలించినది	అవగాహన.
పేజీలు సరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయనివి	
తప్పులు	
పరిశీలించినది	